

Kommunförbundet
Kalmar län



Ungas livsvillkor i Kalmar

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2018 i Kalmar län och
Eksjö kommun



ENKÄTFABRIKEN 

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län



Sammanställd av Enkätfabriken
Maj 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	20
D. Delaktighet och inflytande.....	29
E. Trygghet.....	38
F. Hälsa.....	46
G. Arbete.....	58
H. Framtid.....	62
Referenser.....	70



**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i
avsnittens kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning i regionernas och kommunernas arbete i alla förvaltningar. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. Genom att göra en Lupp-undersökning får regioner och kommuner en bättre bild av ungdomarnas livsvillkor.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av resultatet för Kalmar kommun. Speciellt fokus läggs vid skillnader till tidigare Lupp-resultat och resultat som sticker ut bland vissa grupper (exempelvis utifrån kön eller ålder). För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor i kommunen rekommenderar vi dock att läsa hela rapporten.

Fritid

I Kalmar svarar en andel om totalt 88 % av ungdomarna att de är nöjda med sin fritid. Killar i årskurs 8 är gruppen som är nöjdast med fritiden och utbudet av aktiviteter medan tjejer i gymnasiet är gruppen som är minst nöjda. Totalt sett svarar 78 % av ungdomarna att de tycker att det finns väldigt mycket eller ganska mycket att göra på fritiden i kommunen. Detta är en högre andel än i regionsnitt (66 %) och rikssnitt (65%)¹.

Det som ungdomarna i högst grad saknar där de bor är olika sporter, exempelvis nämns innebandy, cheerleading, fotboll, basket och olika kampsporter. Flera önskar också platser för aktiviteter som trampolinpark, fler skateparker, utegym m.m. Kreativa aktiviteter efterfrågas också, samt ställen där man kan träffa sina vänner.

Skola

I skolavsnittet ser vi att en hög andel, 84 % totalt, är generellt sett nöjda med skolan. Det framgår också att en hög andel, 87 % eller högre, svarar att de är nöjda med undervisningen, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp och stöd i skolan. Störst missnöje ses i frågan om skolmaten vad gäller årskurs 8. Däremot är ungdomarna i Kalmar nöjda med skolmaten än i regionsnitt och rikssnitt.

I skolavsnittet framgår det vidare att en hög andel svarar att de vill vara med och bestämma om olika saker i skolan. Andelen som svarar att de idag får vara med och utöva inflytande är dock tydligt lägre. Över tid har andelen som svarar att de får vara med och bestämma om olika saker minskat både i årskurs 8 och årskurs 2.

Delaktighet och inflytande

Inom området delaktighet och inflytande framgår det att intresset för politik tydligt ökat sedan år 2008, då svarade 23 % att de var mycket eller ganska intresserade av politik. I årets resultat svarar 47 % detsamma. Det framgår också att 50 % i år svarar att de vill vara med och påverka om olika frågor som rör kommunen. Detta är en något högre andel jämfört med år 2008.

En andel om totalt 24 % av ungdomarna i Kalmar svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

¹ Rikssnittet är resultatet för alla kommuner som gjort Lupp-undersökningen år 2018. Regionsnittet är resultatet för Kalmar län samt Eksjö kommun 2018

Sedan år 2008 har andelen som ser sig ha möjligheter ökat tydligt. Vidare så framgår det att internet och/eller sociala medier är den vanligaste arenan för politiskt engagemang bland de unga i kommunen.

Trygghet

En majoritet av unga i Kalmar känner sig trygga på de flesta efterfrågade platser i kommunen och på internet. Omkring 94 % eller högre är alltid eller oftast trygga hemma, i bostadsområdet, på väg till/från skolan och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på ungdomens hus eller fritidsgård. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Totalt sett är det flest som svarar att de utsatts för hot (19 %). Utsatthet för hot, stöld och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer. Däremot svarar fler tjejer än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

Det framgår också att utsatthet för mobbning är något som i högre grad drabbar tjejer än killar. 37 % av högstadietjejerna och 22 % av gymnasietjejerna att de utsatts enstaka gånger eller en längre period. Bland högstadiekillarna är motsvarande andel 18 % och bland gymnasiekillarna 10 %.

Hälsa

De flesta ungdomar i Kalmar svarar att de mår bra, men däremot ser vi att andelen som svarar att de mår bra minskat över tid, speciellt bland tjejerna. Andelen tjejer som mår mycket eller ganska bra har gått från 78 % år 2008 till 63 % i årets resultat. Bland killarna har andelen gått från 86 % till 82 %.

Även avseende psykosomatiska besvär kan vi se tydliga könsskillnader. 55 % av tjejerna och 24 % av killarna svarar att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. 38 % av tjejerna och 13 % av killarna svarar också att de känner sig nedstämda flera gånger i veckan eller oftare.

Avseende träning och motion är resultatet på en liknande nivå som år 2008. Andelen som tränar eller idrottar minst en gång i veckan är 85 % totalt.

Arbete och Framtid

Totalt svarar 12 % i årskurs 8 och 37 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Över tid har andelen gymnasieungdomar som har ett extrajobb ökat. Även andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb i somras har ökat med 13 % från år 2008. I årets resultat svarar 77 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb. Bland högstadieungdomarna har andelen med extrajobb och sommarjobb däremot minskat något sedan år 2008.

En hög andel av högstadieungdomarna tror att de kommer läsa vidare efter grundskolan. Endast 3 % av killarna och 1 % av tjejerna i årskurs 8 tror inte att de kommer läsa vidare. På gymnasiet svarar 71 % av tjejerna och 58 % av killarna att de tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet. I Kalmar svarar en högre andel att de tror de kommer studera vidare vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

Det framgår också att en hög andel, 92 % av ungdomarna i Kalmar, har en positiv framtidssyn.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor Lupp-undersökning har år 2018 genomförts i Kalmar län samt Eksjö kommun. Undersökningen genomfördes under hösten 2018 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunerna med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år.

Urval och svarsfrekvens

I denna rapport redovisas resultatet för Kalmar kommun. Alla ungdomar i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet ingår i urvalet för Lupp-undersökningen. Observera att gymnasieungdomar som går gymnasiet i en annan kommun än de bor i har sorterats till att tillhöra sin boendekommun i databasen. Totalt har 4045 elever i regionen svarat på undersökningen. I Kalmar har totalt 1019 svar inkommit. I årskurs 8 har 658 av 766 elever svarat, vilket ger en svarsfrekvens om 86 %.

Eftersom ingen aktuell information finns om urvalsstorlek för eleverna på gymnasiet kan inte svarsfrekvensen redovisas för den åldersgruppen. Detta eftersom eleverna sorterats utifrån boendekommun och inte utifrån skola.

Fördelning av antal elever* och antal svar per kommun totalt och per årskurs

	Antal elever: Åk 8	Antal svar: Åk 8	Svarsfrekvens: Åk 8	Antal svar** Åk 2	Antal svar: Totalt
Borgholm	99	91	92%	52	143
Eksjö	185	159	86%	160	319
Emmaboda	97	87	90%	56	143
Hultsfred	158	121	77%	90	211
Högsby	61	56	92%	45	101
Kalmar	766	658	86%	361	1019
Mönsterås	142	77	54%	86	163
Mörbylånga	149	144	97%	78	222
Nybro	219	146	67%	100	246
Oskarshamn	280	254	91%	259	513
Torsås	90	68	76%	30	98
Vimmerby	182	177	97%	148	325
Västervik	363	331	91 %	211	542
Regionen	2791	2369	85 %	1676	4045

*Information om antal elever i årskurs 8 är hämtat från Skolverkets databas och baseras på 2018 års siffror

** Uppgifter om antal i urval för årskurs 2 saknas och därav redovisas inte svarsfrekvensen

I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder (högstadiet årskurs 8 och gymnasiet årskurs 2), kön och kommun. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

Observera att svaren i alla avsnitt, inklusive avsnittet om skolan, inte redovisas utifrån vilken kommun ungdomarna går i skolan utan utifrån var de bor.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten från tidigare år. Kalmar har tidigare gjort Lupp-enkäten år 2008.

Avseende jämförelser till tidigare år bör noteras att en omfattande omarbetning av Lupp-enkäten gjordes av MUCF under 2015, vilket innebär att jämförelser till resultat år 2014 eller tidigare inte är möjligt på relativt många ställen. Exempelvis har nästan alla instämmerkalor i enkäten justerats från en femgradig till en fyragradig skala, vilket gör att resultatet inte är jämförbart. I andra fall har frågan eller svarsalternativen omformulerats eller justerats. Därav redovisas endast ett fåtal frågor över tid.

Jämförelser med rikssnitt för Lupp 2018

I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2018). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de kommuner som deltog i Lupp år 2018. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se länets och kommunernas resultat i förhållande till en större kontext.

Det som i rapporten benämns som regionsnitt är resultatet för Kalmar läns region samt Eksjö kommun totalt.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön. Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.



Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten. Då få angett "annan könsidentitet" kommer denna grupp inte redovisas nedbrutet i rapporten.

En andel om totalt 86 % svarar att de är födda i Sverige medan 1 % är födda i Norden, 4 % är födda i Europa och 10 % utanför Europa.

I diagram A4 på följande sida framgår att en andel om mellan 4-7 % av ungdomarna som deltagit i undersökningen har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom.

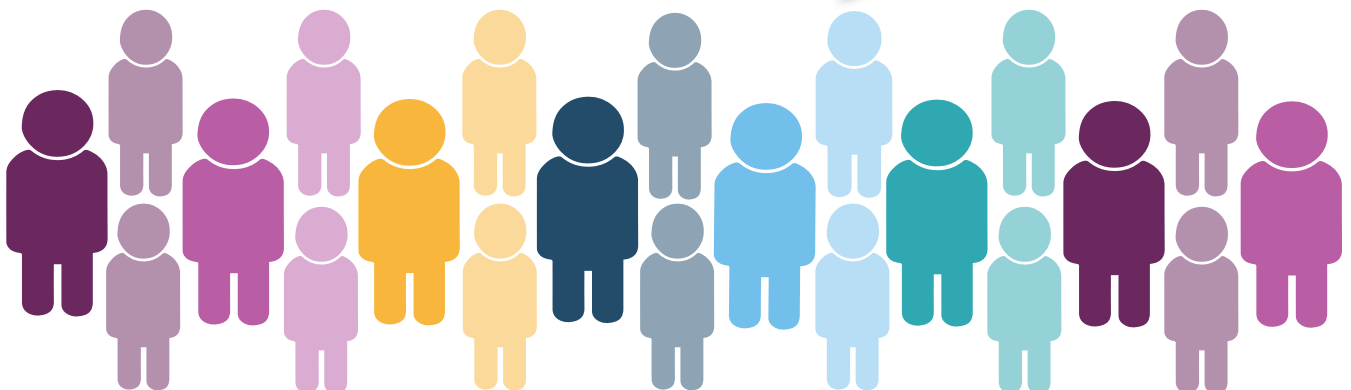
Vi har svarat på Lupp-enkäten!

49 % tjejer
49 % killar
2 % annan
könsstillhörighet

6 % har en nedsatt
funktion eller långvarig
sjukdom

86 % heterosexuella
4 % bisexuella
1 % homosexuella
9 % osäker/annat/ vill
inte definiera

86 % födda i Sverige
1 % födda i Norden
4 % födda i Europa
10 % födda utanför
Europa



A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	86%	1%	3%	10%
Förälder a	79%	2%	6%	13%
Förälder b	77%	1%	7%	14%

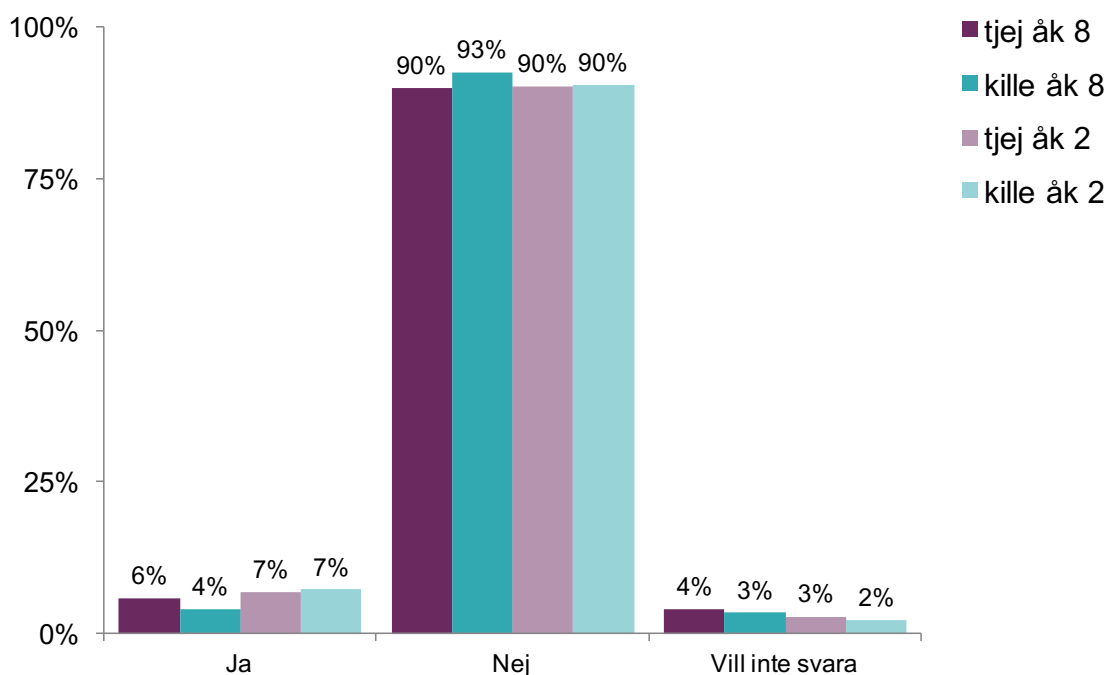
A2a. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott här?

10 år eller längre	29%
4-9 år	44%
0-3 år	27%

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	90%	85%
Studerar	4%	4%
Föräldraledig	1%	1%
Arbetslös	2%	2%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	1%	3%
Ålderspensionär	0%	0%
Annat	1%	2%
Vet inte	2%	4%

A4 Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

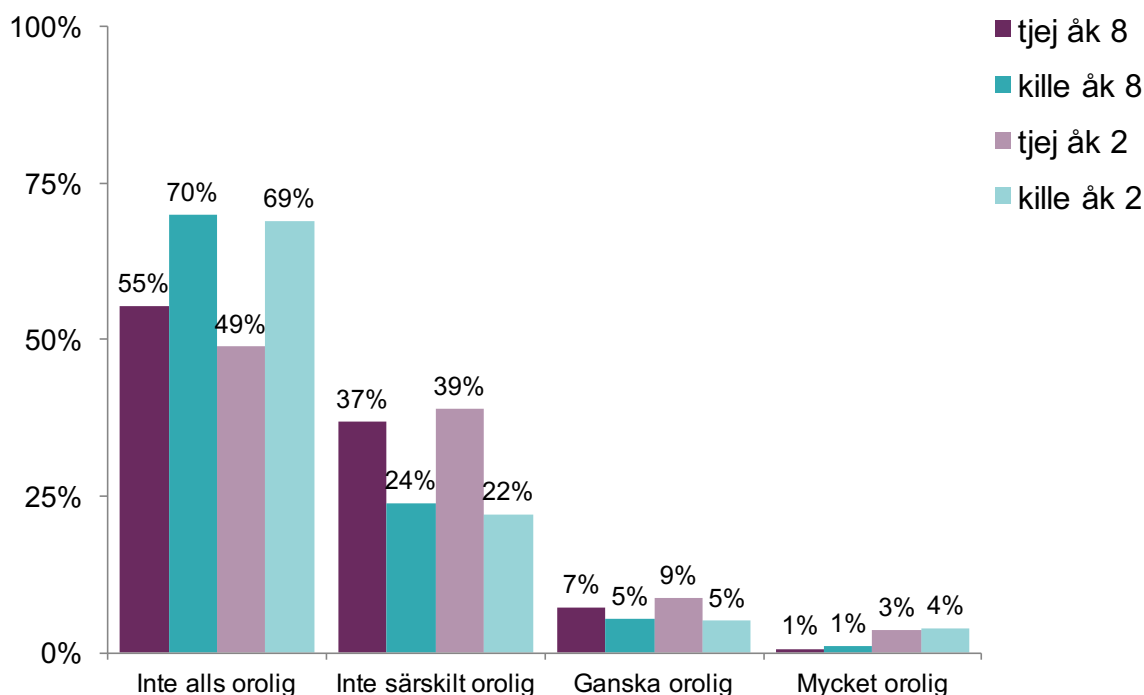


Frågor om ekonomi

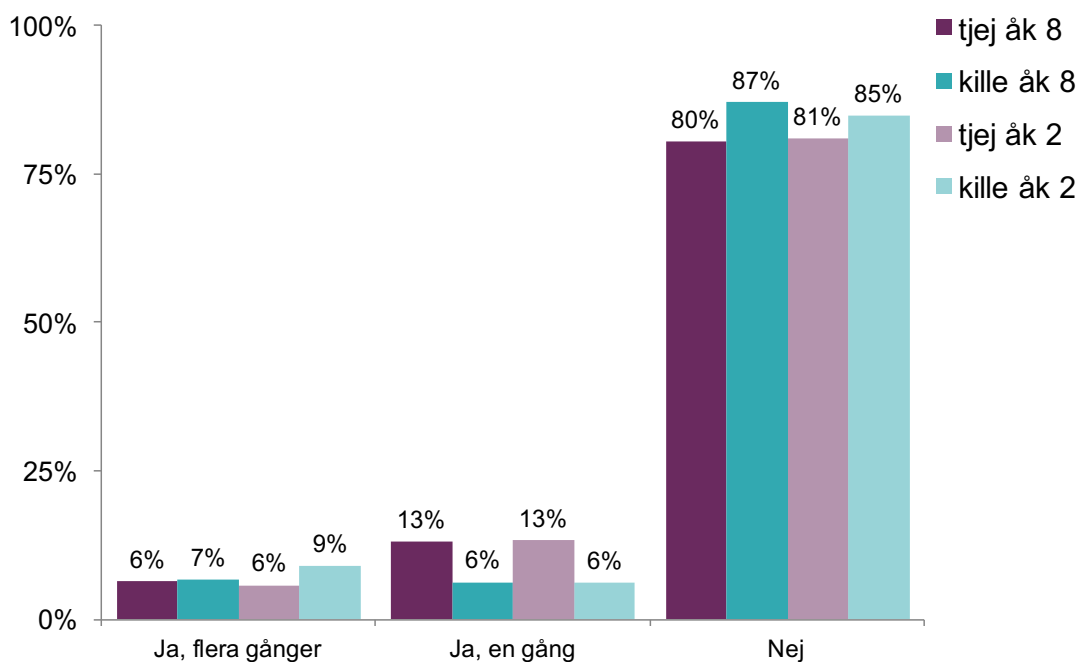
En klar majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A5. Killar svarar i högre grad än tjejer att de inte alls oroar sig.

I diagrammet längst ner på sidan ser vi att mellan 13-20 % av ungdomarna svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper på grund av att familjen inte haft råd. Tjejer svarar ja i något högre grad än killar.

A5. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?



A6. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

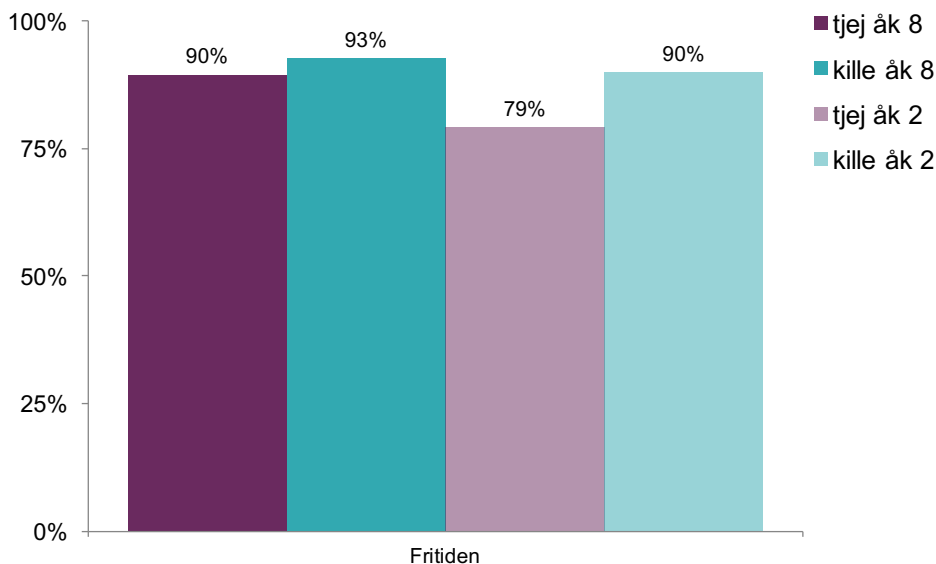




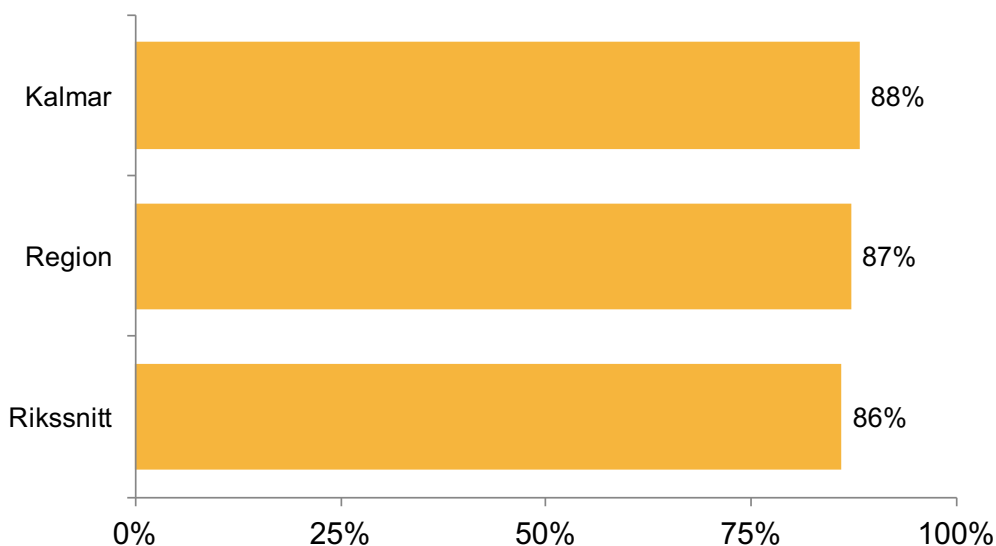
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

En hög andel, totalt 88 % i Kalmar, svarar att de generellt sett är nöjda med fritiden. Andelen som är nöjda med sin fritid är på en liknande nivå i Kalmar som i regionsnitt och rikssnitt, se diagram B0a.

B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"



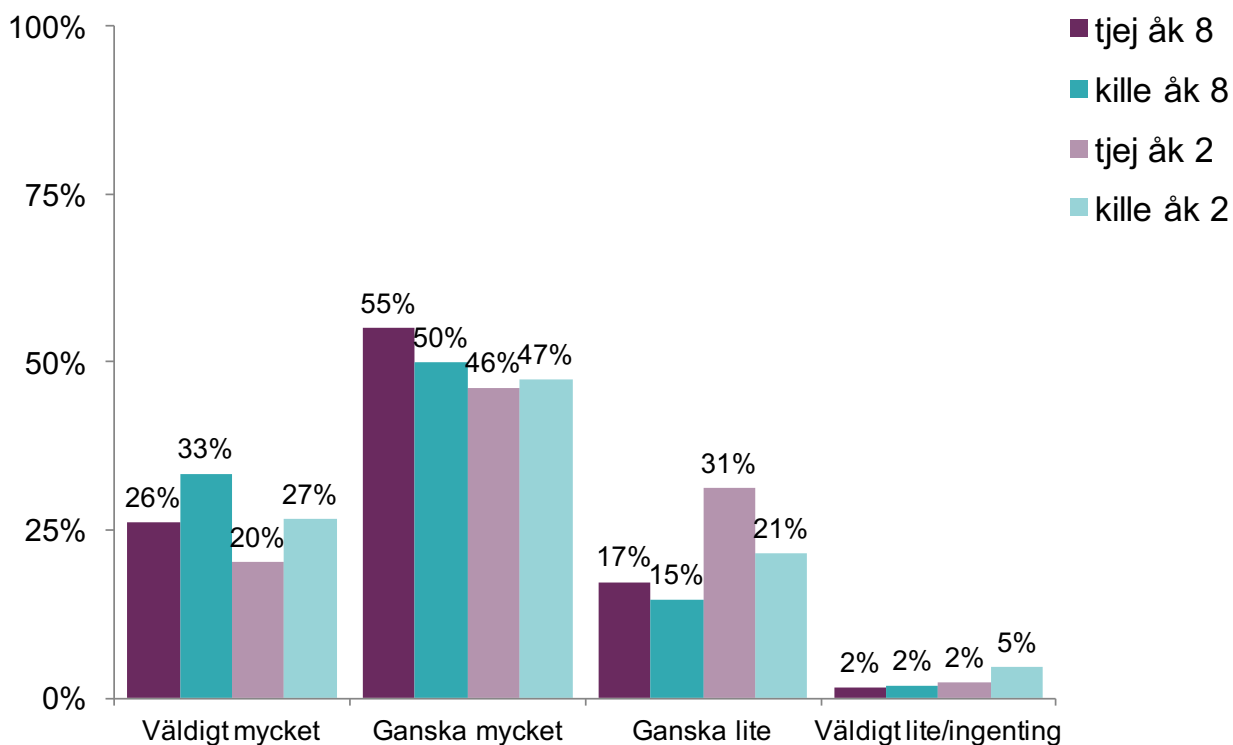
B0a. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelser



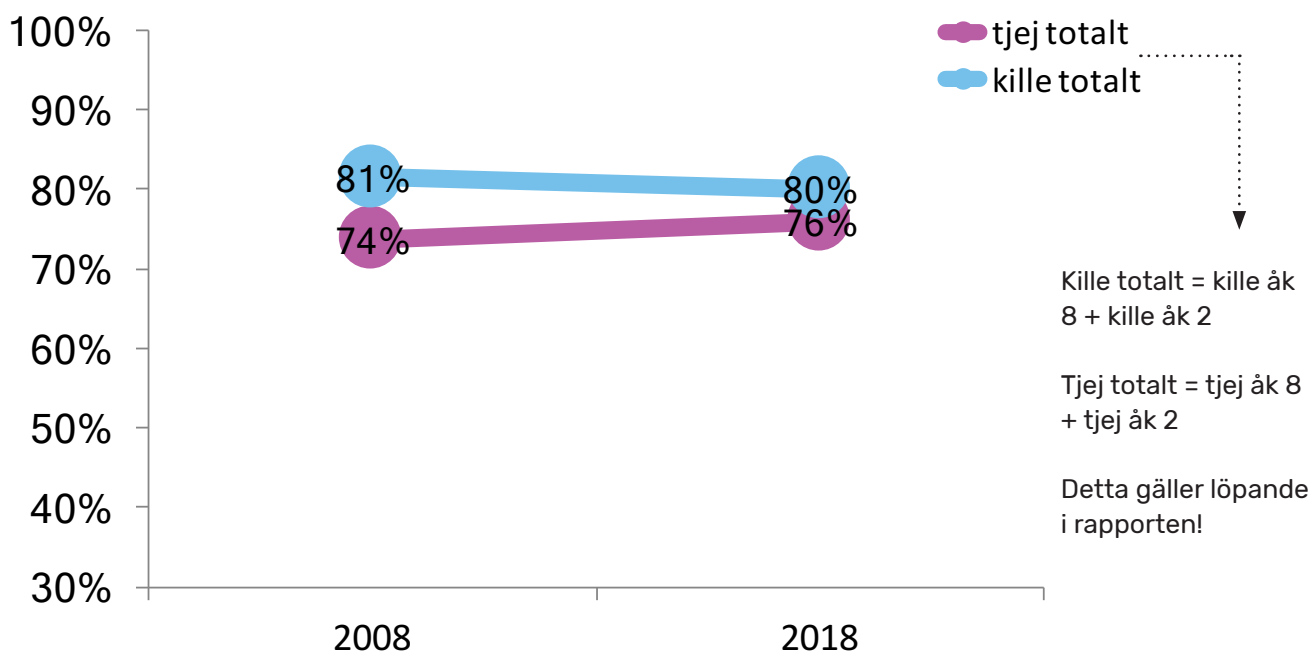
Hur mycket det finns att göra

I diagram B1 nedan ser vi att andelen som svarar att det finns ganska eller mycket saker att göra på fritiden generellt är lägre bland gymnasieungdomarna än bland högstadieungdomarna. Från år 2008 har inga större förändringar skett, se diagram B1a.

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

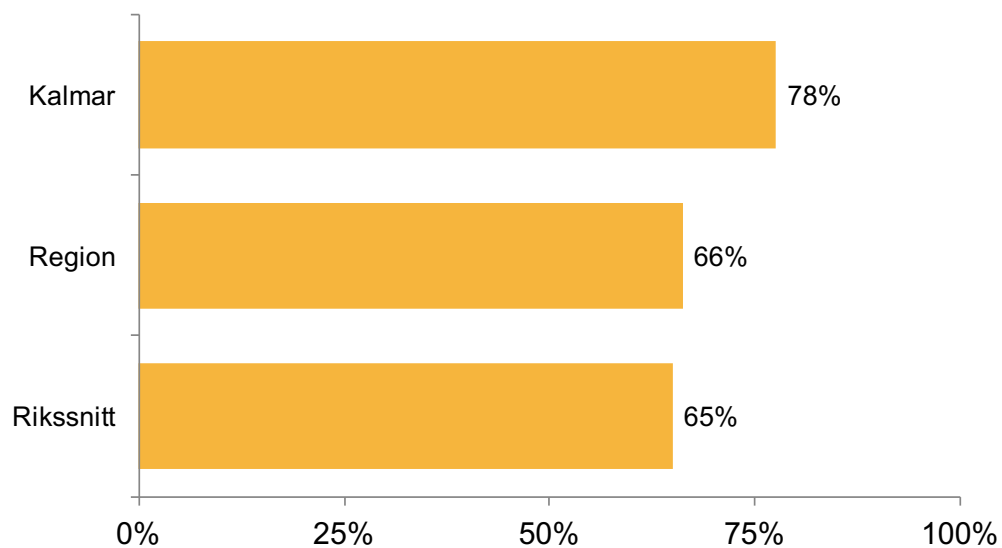


B1a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket att göra på fritiden: Utveckling över tid



I Kalmar svarar ungdomarna i tydligt högre grad än regionsnittet och rikssnittet att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden.

B1b. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Jämförelser

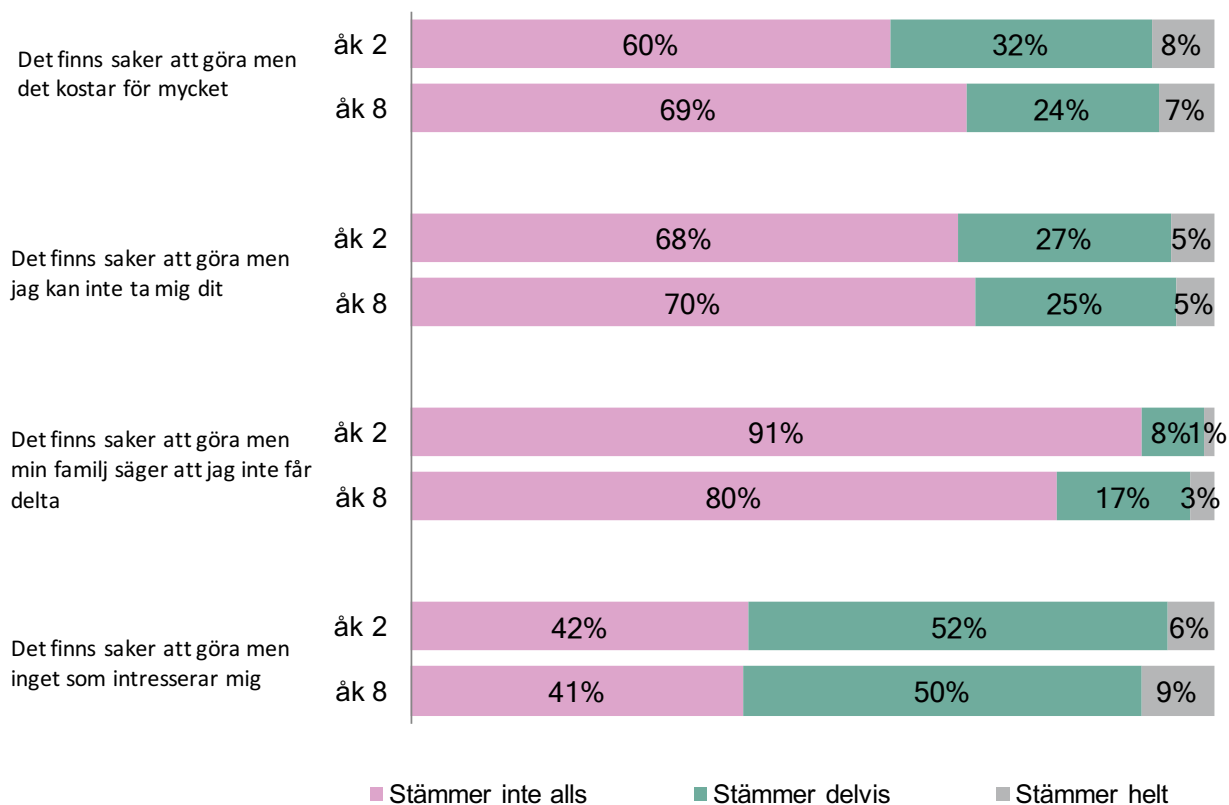


Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten av dessa frågor kan hjälpa att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid.

Som det framgår i diagram B2 nedan svarar en andel om nästan 60 % att det "stämmer helt" eller "stämmer delvis" att det finns saker att göra men att inget intresserar dem. Färre instämmer i de övriga påståendena.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

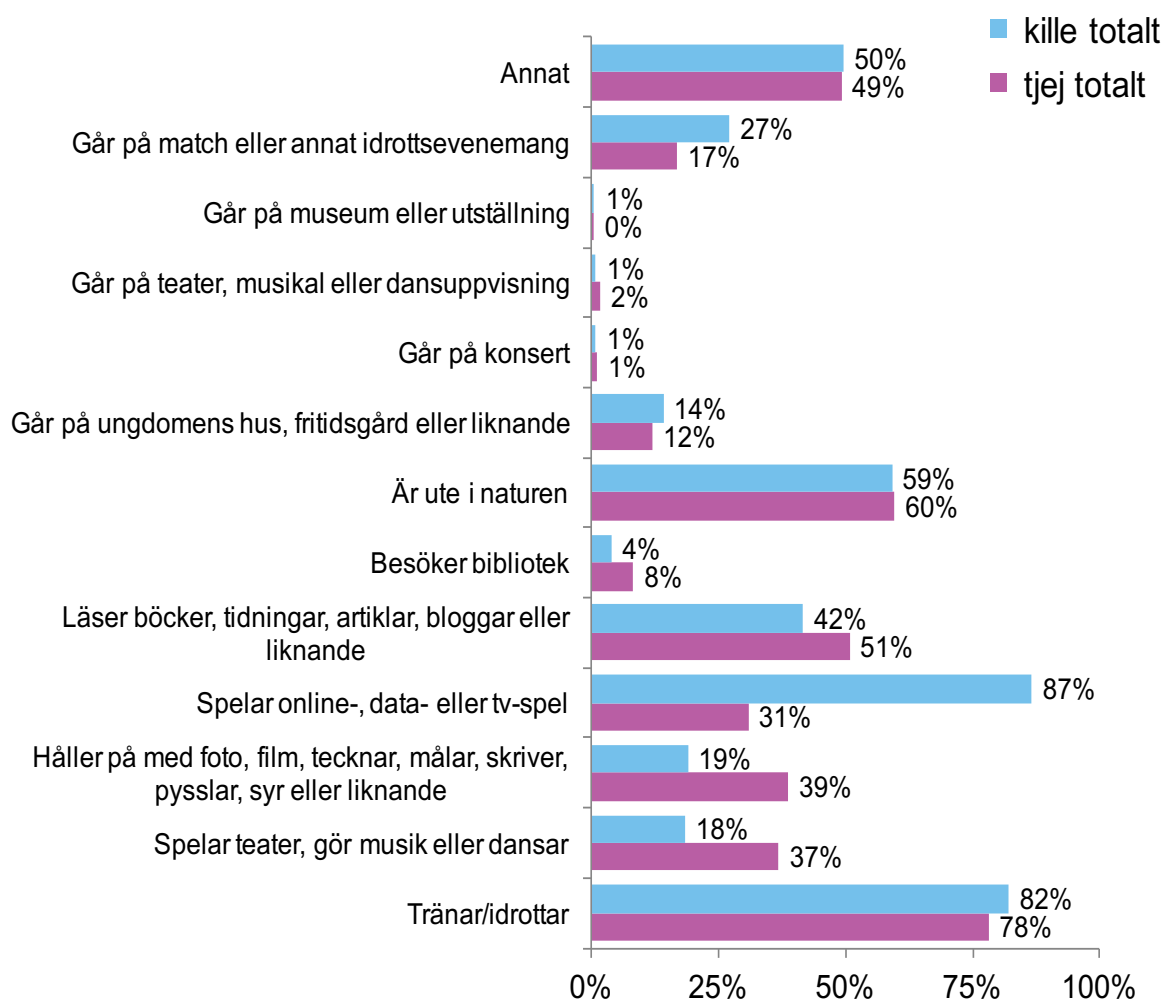


Vad ungdomarna gör och hur ofta

I diagram B3 redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet, minst en gång i veckan, sysselsätter sig med. Det framgår att en hög andel, mellan 78-82 %, tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Omkring 60 % av både tjejer och killar svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Klart fler killar än tjejer svarar att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. 87 % av killarna och 31 % av tjejerna spelar minst en gång i veckan. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de minst en gång i veckan gör någon kulturaktivitet som spela teater, göra musik eller dansa samt att hålla på med foto/film/teckna/skriva/pyssla m.m.

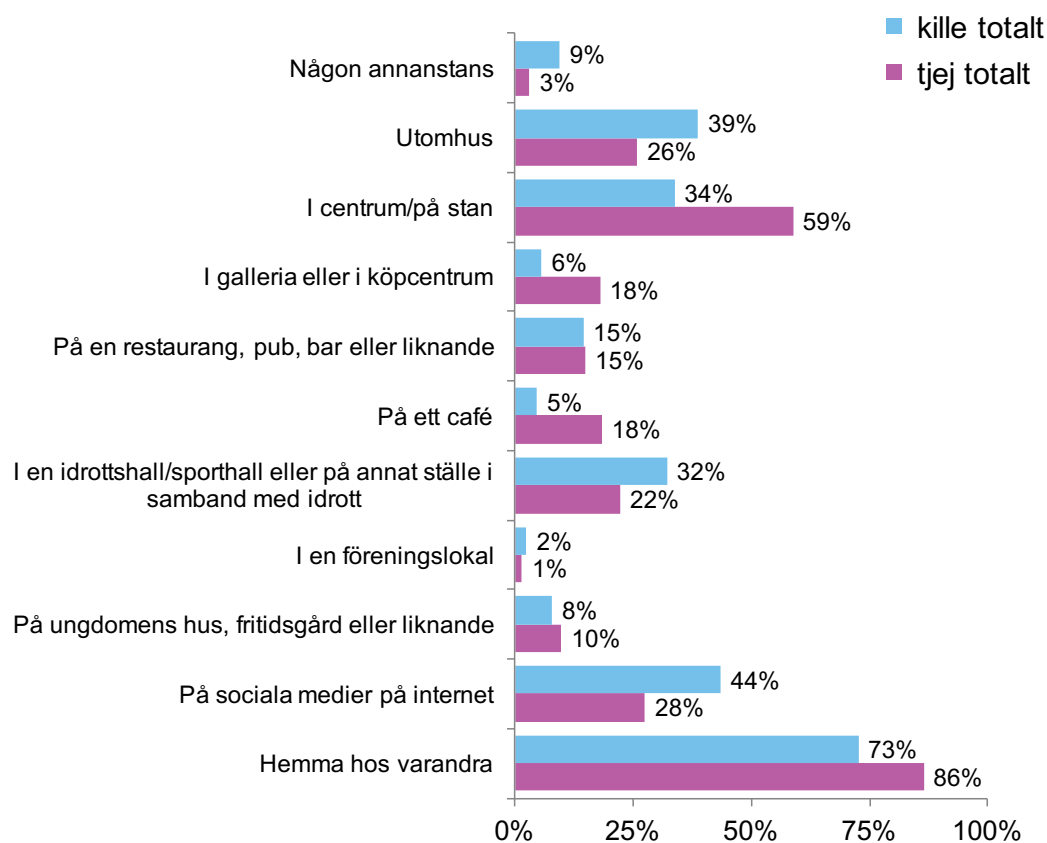
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare



Var ungdomarna träffas

Majoriteten av ungdomarna svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra. 73 % av killarna och 86 % av tjejerna svarar detta, se diagram B4. 44 % av killarna och 28 % av tjejerna svarar vidare att de brukar träffas på sociala medier på internet. Tjejer svarar i högre grad än killar att de brukar träffas i centrum eller på stan medan killar i högre grad än tjejer svarar att de träffas utomhus.

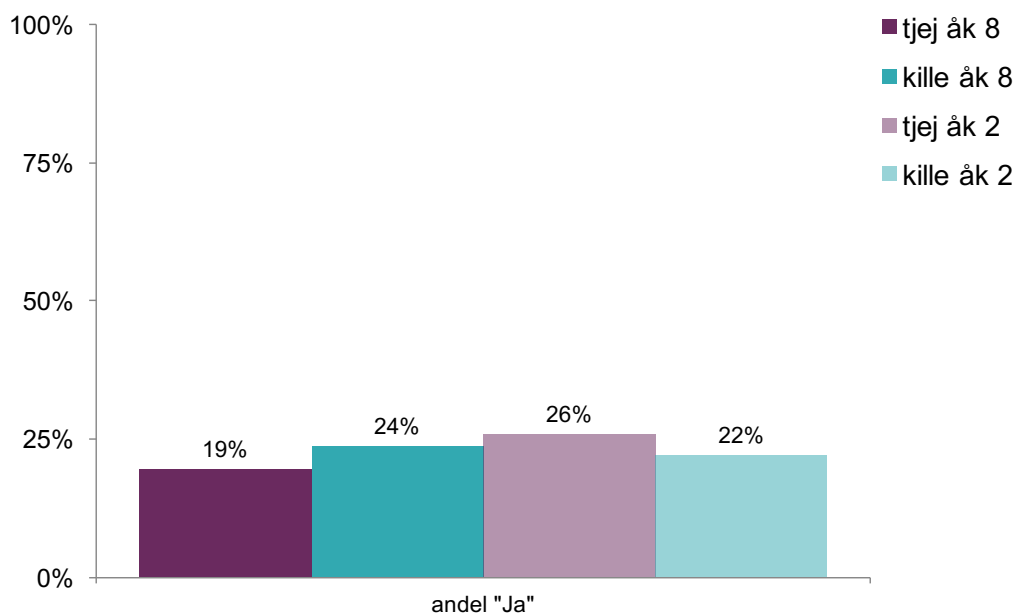
B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?



Saknas fritidsaktiviteter?

Som det framgår i diagram B5 nedan svarar en andel mellan 19-26 % av ungdomarna att det saknas fritidsaktiviteter där de bor.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?



Vilka aktiviteter som saknas

B5b. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

Ungdomarna kunde även i fritext skriva vad för fritidsaktiviteter de saknar. Flera ungdomar nämner att de saknar olika sporter eller idrotter som exempelvis innebandy, cheerleading, fotboll, basket, volleyboll, rugby, amerikansk fotboll och hockey. En del nämner också olika kampsporter som till exempel boxning, jujutsu, taekwondo och MMA. Flera nämner även dans, gymnastik och gym.

Andra saker som ungdomarna i Kalmar saknar är platser där man kan göra olika aktiviteter så som en trampolinpark, fler skateparker, utegym, bättre simhall, fler stall/ridhus och paintball. Några få nämner även att de saknar platser för kreativa aktiviteter, som någonstans dit man kan gå och spela musik.

Ungdomarna nämner även att de överlag saknar ställen där de kan träffa sina kompisar och/eller träffa nya kompisar, exempelvis fritidsgårdar. Några uppger att de saknar fotbollsplaner eller gymnastikhallar som är öppna för alla. Ett par nämner även att det saknar arrangemang av ungdomsfester.

Andra saker som nämns är bland annat aktiviteter som rör datorer, tivoli, fler mysiga caféer och scoutgrupper.

Några utvalda citat redovisas nedan.

”Det är nog inte direkt en aktivitet men exempel att man har något ställe ute att vara i, ex ett hus där man bara kan sitta och ta det lugnt m.m.”

”Jag tycker det är tråkigt att nästan alla aktiviteter ä inne i stan, det tar så långt tid att åka och man får ofta problem med skjuts. jag saknar ex. olika lagidrotter ex. Basket”

”Jag tycker det hade varit roligare om vi tex hade en trampolinpark i Kalmar som de större städerna har. Jag tror de kommer öka intresset bland unga men dels äldre eftersom det är en sak alla åldrar kan göra. Hade varit jätte kul!!”

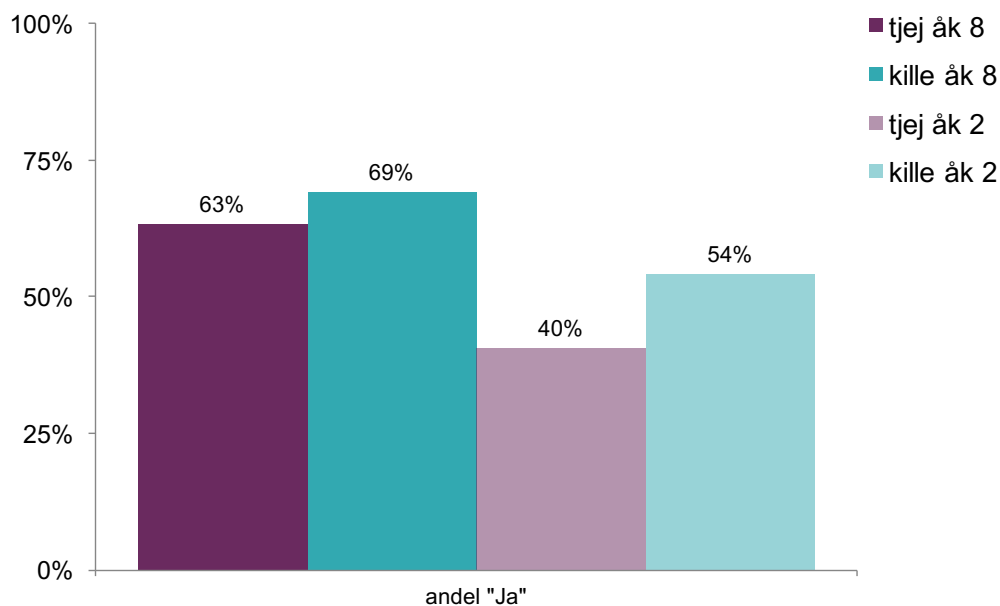
”Skulle vilja att det fanns ännu mer kampsporter så man faktiskt hittar något som man gillar t.ex. Kendo. Eftersom jag också är en datornörd så skulle jag vilja att det fanns fler aktiviteter som rör datorer t.ex. att spela eller redigera.”

Medlemskap i föreningar

I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat de senaste åren. Föreningslivet i Sverige når inte en lika stor andel unga som det tidigare gjort och unga är även i lägre utsträckning med i flera föreningar. Ju äldre undersökningsgruppen är bland 10–19 åringar, i desto högre grad gäller detta¹.

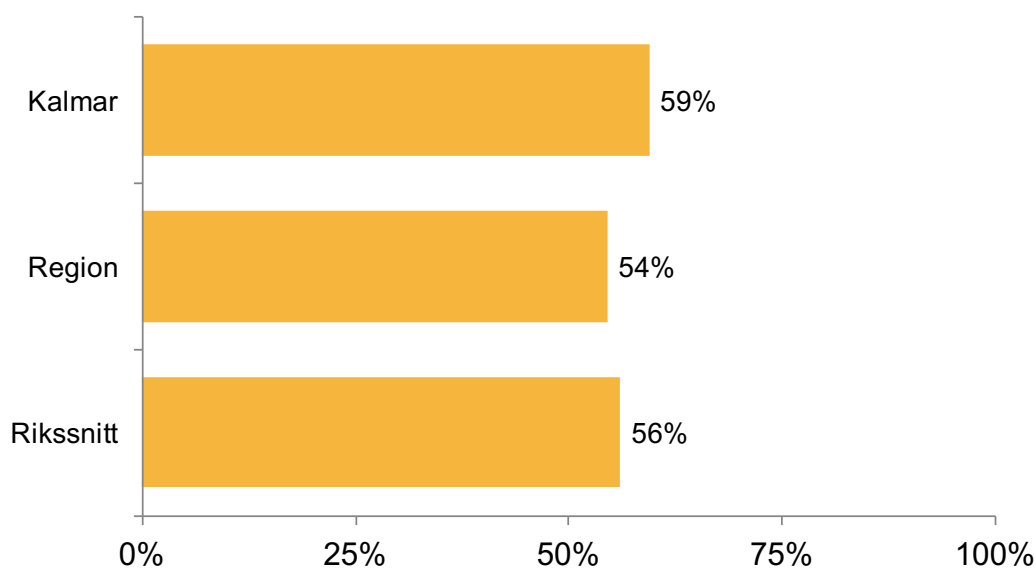
I Kalmar ser vi att andelen föreningsmedlemmar är högre på högstadiet jämfört med på gymnasiet.

B6. Är du medlem i någon förening?



Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt svarar unga i Kalmar i något högre grad att de är föreningsmedlemmar.

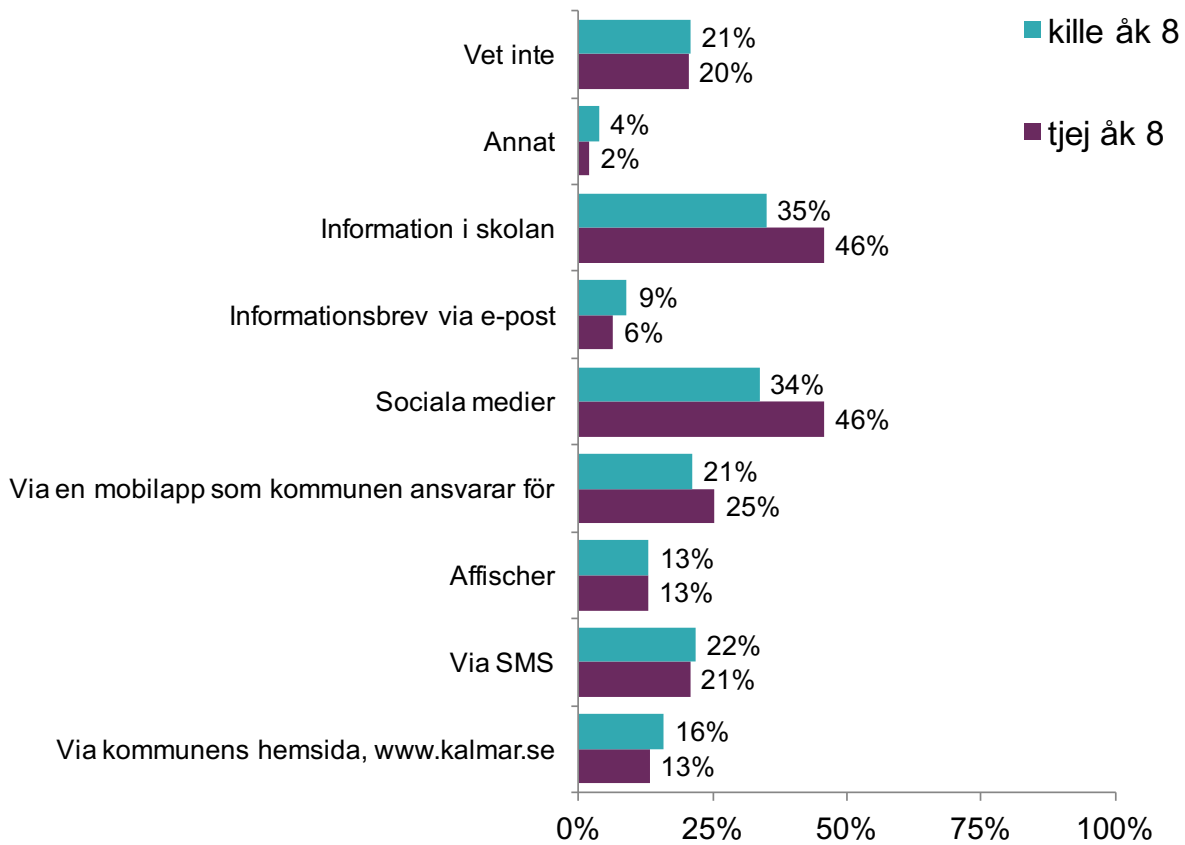
B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Jämförelser



¹ MUCF 2014: Fokus 14: Ungas fritid och organisering

Ungdomarna i årskurs 8 svarade på en fråga om hur de skulle vilja få information om vad som händer i kommunen. Majoriteten skulle vilja få information om vad som händer via sociala medier eller genom information i skolan.

B7. Hur skulle du vilja få information om vad som händer i Kalmar kommun?





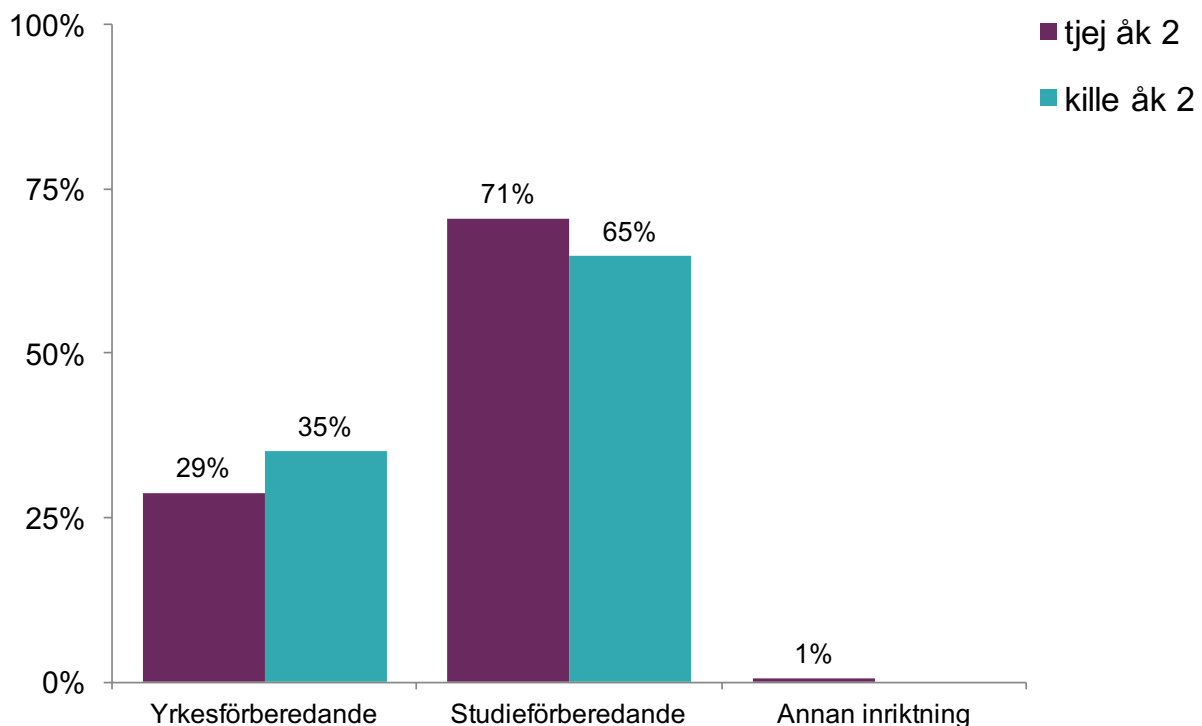
Utbildning

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

Programinriktning gymnasiet

I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både killar och tjejer går på ett studieförberedande program. Fler tjejer än killar läser ett studieförberedande program.

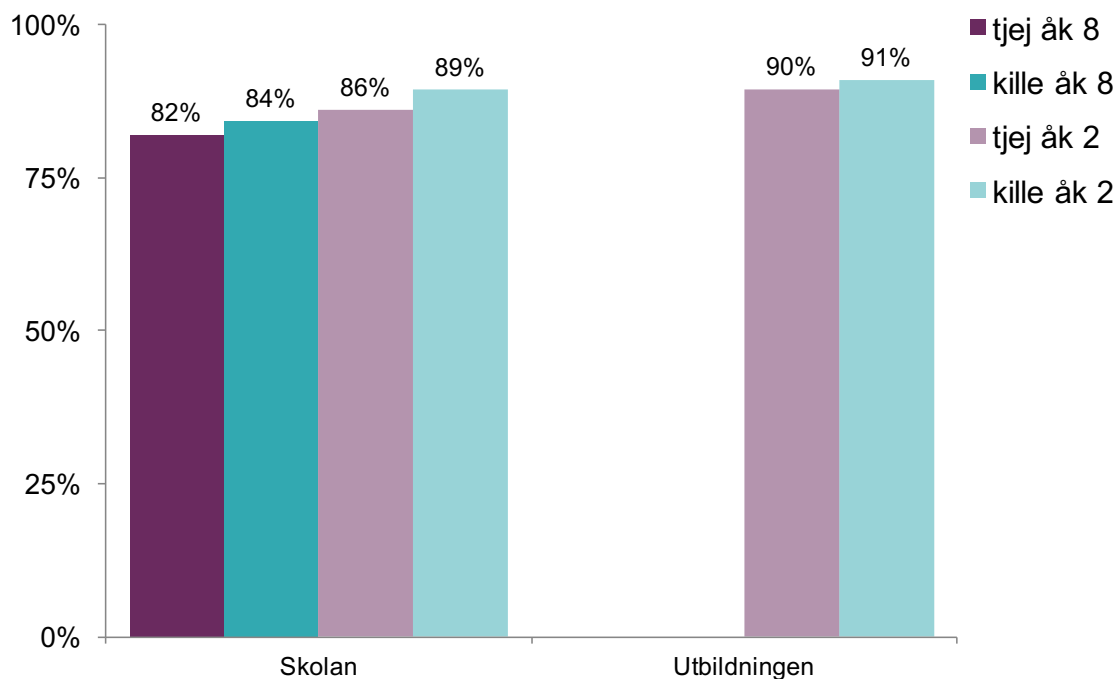
C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?



¹ Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen

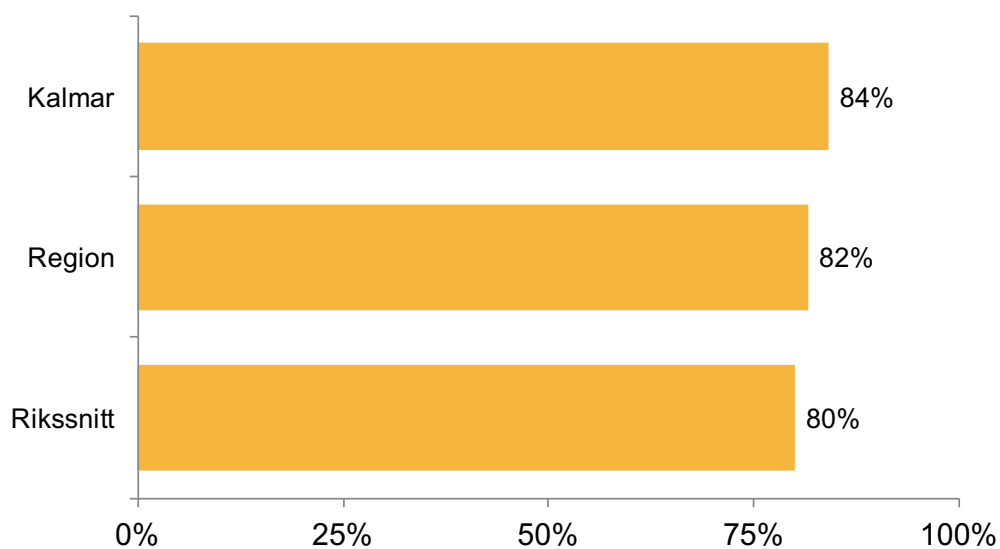
I Lupp-enkäten ställdes frågan om hur nöjd man är totalt sett med skolan i båda årskurser. En hög andel, mellan 82-89 %, svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan. Frågan om nöjdhet avseende utbildningen ställdes endast till gymnasieeleverna. Vad gäller utbildningen svarar 90 % av tjejerna och 91 % av killarna att de är nöjda.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"



I Kalmar svarar ungdomarna i något högre grad att de är nöjda med skolan totalt sett, se diagram C2a.

C2a. Andel nöjda med skolan: Jämförelser



Trivsel och stämning

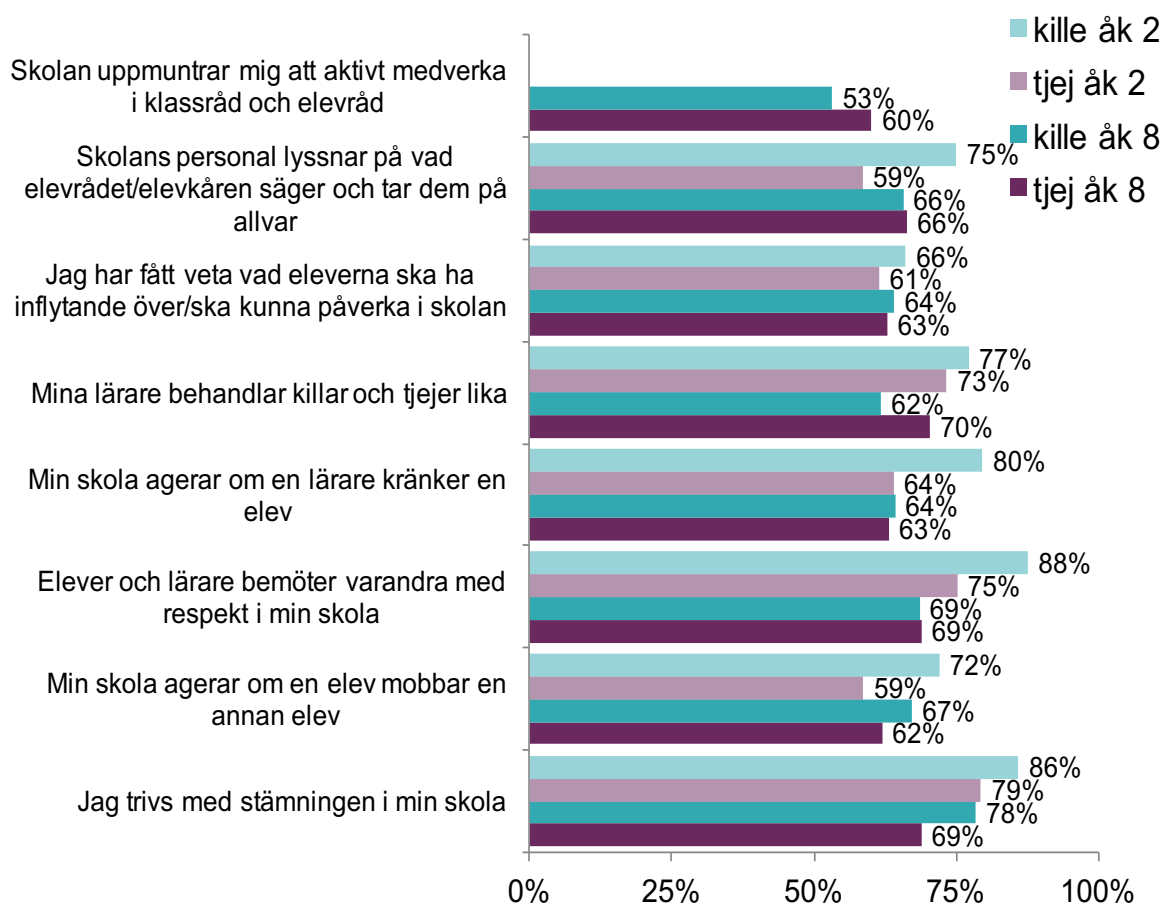
Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3 nedan. En andel om 76 % totalt i Kalmar instämmer i påståendet "Jag trivs med stämningen på min skola". En något lägre andel, 72 % totalt, instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt på skolan.

En generell slutsats utifrån diagram C3 är att killar i årskurs 2 är gruppen som är nöjdast med de flesta påståendena som rör skolan.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomarna i Kalmar instämmer i påståendena om skolan i lika hög grad, se tabell C3a på följande sida.

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"



*Observera att "vet ej" är borträknat ur diagrammet C3a. Detta för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej är i de flesta frågorna ovan mellan 5-20 %. Notera även att endast högstadiel elever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

C3a. Andel som instämmer: Jämförelser

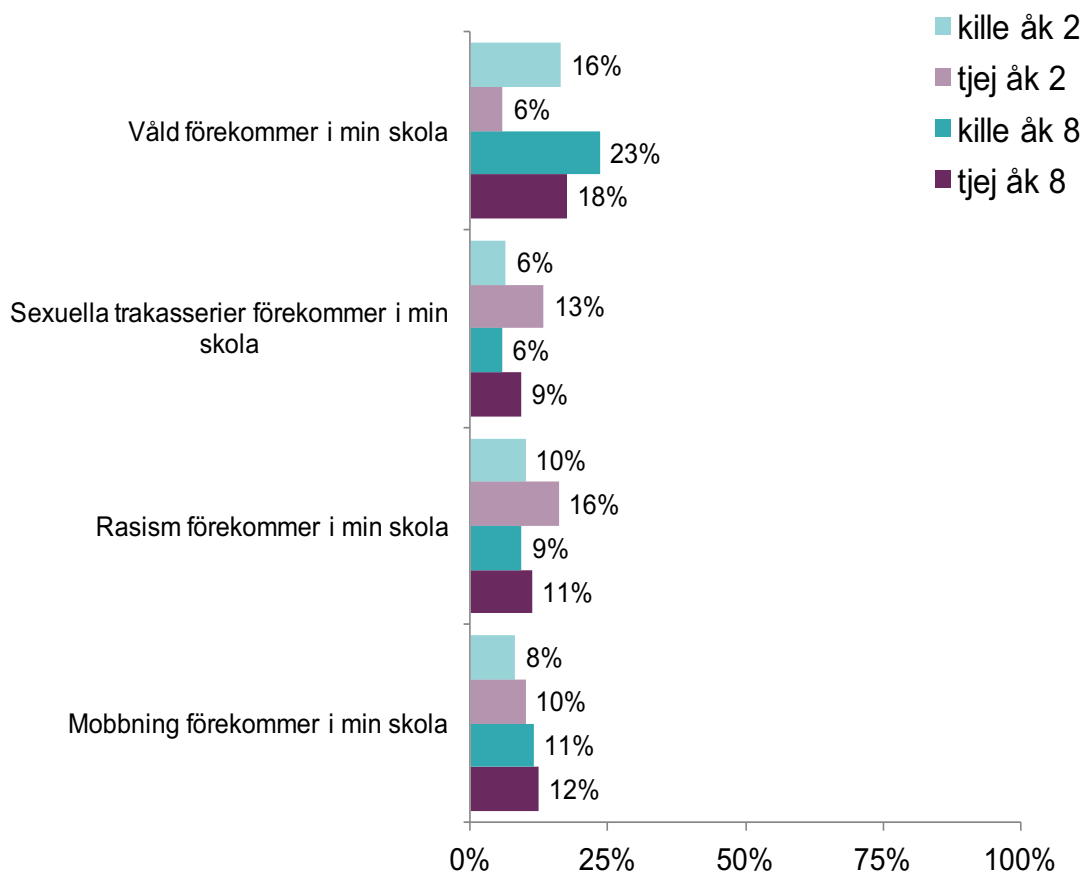
	Jag trivs med stämningen	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger	Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd
Kalmar	76%	64%	72%	66%	69%	63%	66%	56%
Region	77%	62%	72%	64%	69%	64%	62%	54%
Rikssnitt	76%	62%	71%	66%	70%	61%	62%	51%

Problem i skolan

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Vad som framgår är att omkring en av fem högstadieelever instämmer i att våld förekommer på skolan. Andelen som instämmer i samma påstående på gymnasiet är lägre, 6 % av tjejerna och 16 % av killarna. Vad gäller förekomsten av sexuella trakasserier och rasism framgår det att tjejer i något högre grad än killar svarar att det förekommer på skolan.

Totalt sett svarar 12 % att rasism förekommer, 11 % att mobbning förekommer och 8 % att sexuella trakasserier förekommer. Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att unga i Kalmar i något lägre grad svarar att denna typ av problem förekommer på skolan.

C3b. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"



C3c. Andel som instämmer i att problem förekommer: Jämförelser

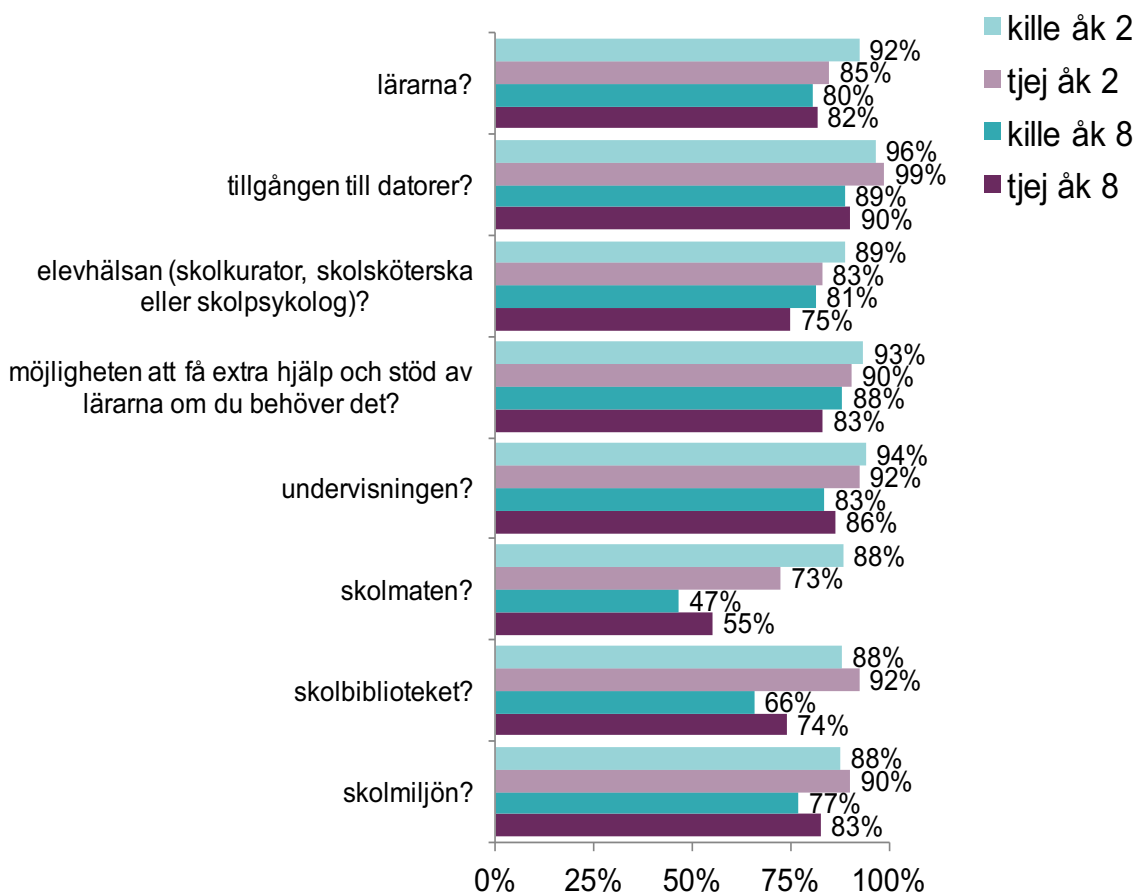
	Mobbning förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Kalmar	11%	12%	8%	17%
Region	16%	17%	10%	21%
Rikssnitt	14%	17%	9%	17%

Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsovården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd. Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel, 87 % eller högre, är nöjda med undervisningen, möjligheten att få extra hjälp och stöd samt tillgången till datorer. Skolmaten är det som ungdomarna i årskurs 8 är minst nöjda med.

Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomar i Kalmar är nöjdare med skolmaten, med tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp och stöd.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"



C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Jämförelser

	skolmiljön?	skolbiblioteket?	skolmaten?	undervisningen?	möjligheten att få extra hjälp och stöd?	elevhälsan?	tillgången till datorer?	lärarna?
Kalmar	82%	76%	61%	87%	87%	80%	92%	83%
Region	80%	76%	51%	86%	82%	80%	89%	85%
Rikssnitt	77%	75%	44%	86%	81%	81%	86%	85%

Elevinflytande

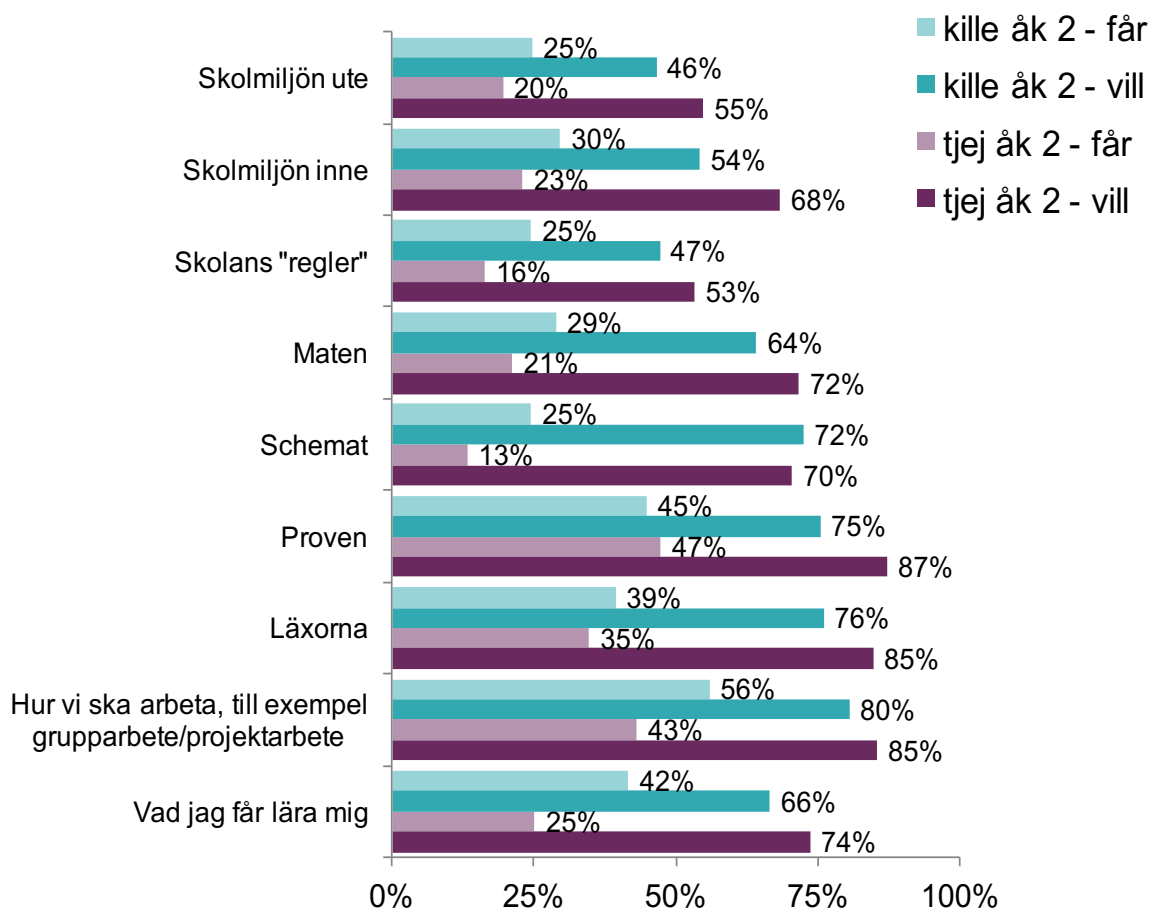
Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009¹ tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I diagram C5a ser vi att andelen gymnasieungdomar som vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst vad gäller skolmaten och schemat. När det kommer till viljan att vara med och påverka svarar tjejer i högre grad än killar att de vill vara med och bestämma. När det handlar om upplevelsen av att få vara med och påverka svarar killar i högre grad än tjejer att de får vara med och bestämma.

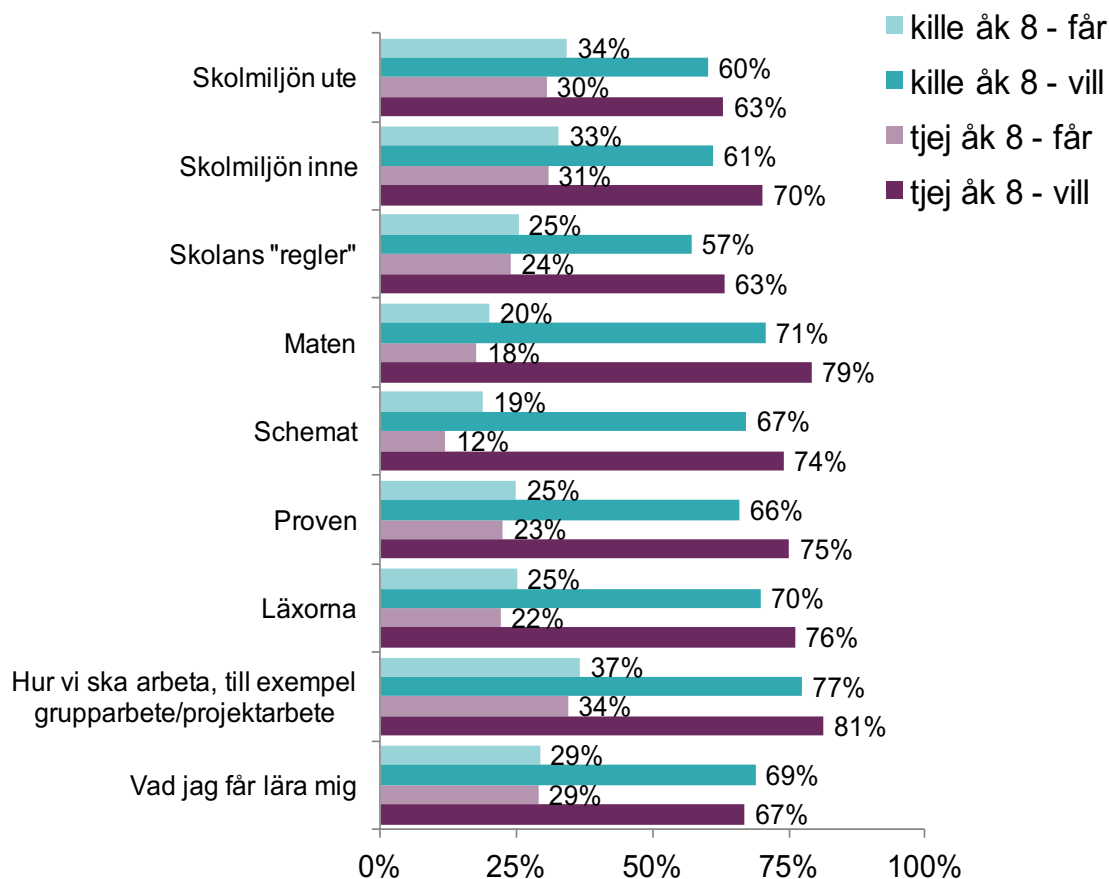
I diagram C5b på följande sida redovisas resultat för högstadiet. Även på högstadiet svarar tjejer i något högre grad än killar att de vill påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst i frågorna som rör skolmaten och schemat.

¹ SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställd är det?

C5a. Årskurs 2: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"



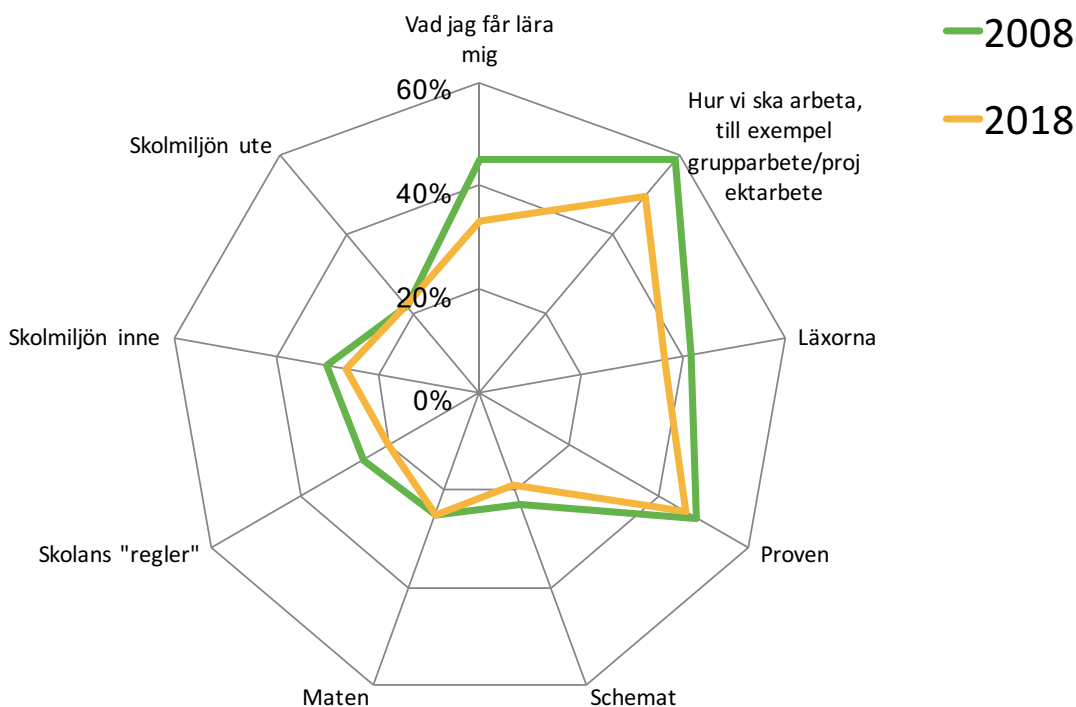
C5b. Årskurs 8: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"



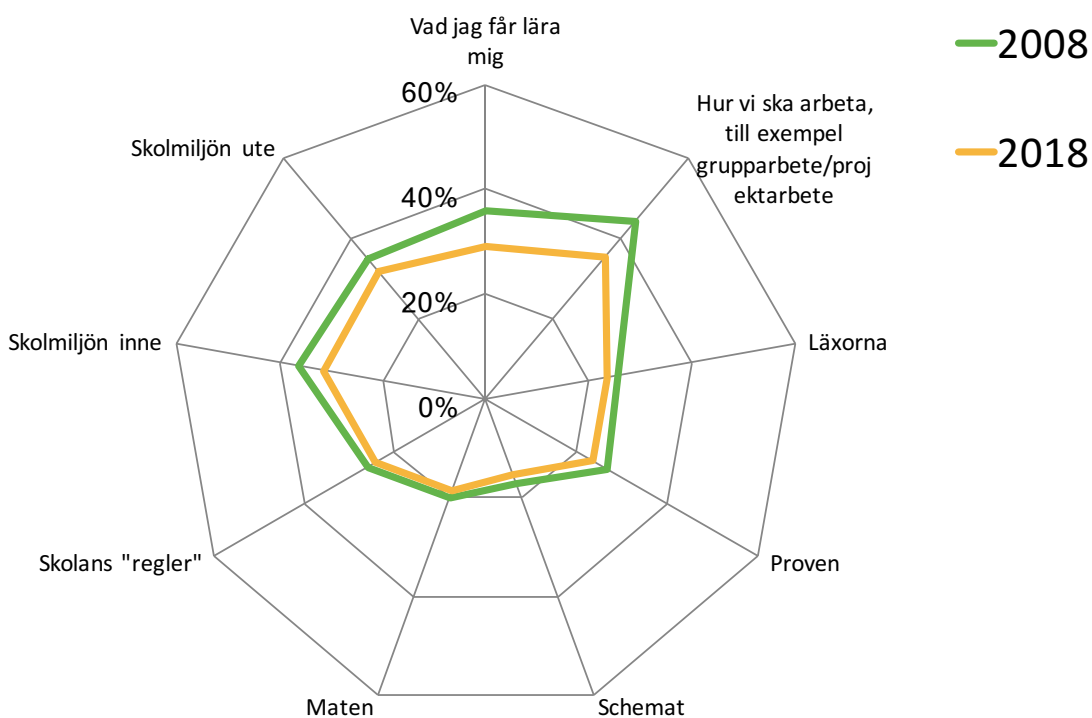
Upplevt inflytande över tid

I spindeldiagrammen redovisas andelen som svarat att de får vara med och bestämma om de olika sakerna i skolan över tid. I flera frågor tenderar det upplevda inflytandet ha minskat över tid. Detta gäller både årskurs 2 och årskurs 8.

C6a. Andelen i årskurs 2 som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Utveckling över tid



C6b. Andelen i årskurs 8 som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Utveckling över tid



Vad gäller många aspekter i skolan är resultatet på en liknande nivå i Kalmar som i regionsnitt och rikssnitt.

C6c. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Jämförelser

	Vad jag får lära mig	Hur vi ska arbeta	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Kalmar	31%	40%	28%	31%	17%	21%	23%	30%	29%
Region	32%	43%	28%	31%	18%	19%	25%	30%	27%
Rikssnitt	31%	41%	26%	29%	19%	17%	25%	29%	26%



Delaktighet och inflytande

Ungdomars inflytande är ett av de tre prioriterade områdena i Sveriges ungdomspolitiska handlingsprogram. I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund.

Forskning visar också att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna².

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida.

Det som flest unga är intresserade av är vad som händer i andra länder. Vad gäller intresset för politik svarar totalt 47 % av ungdomarna i Kalmar att de är mycket eller ganska intresserade. Intresset för politik har tydligt ökat sedan år 2008, se diagram D1a. Intresset för samhällsfrågor har även ökat något, däremot har andelen som är intresserade av vad som händer i andra länder varit ganska stabil.

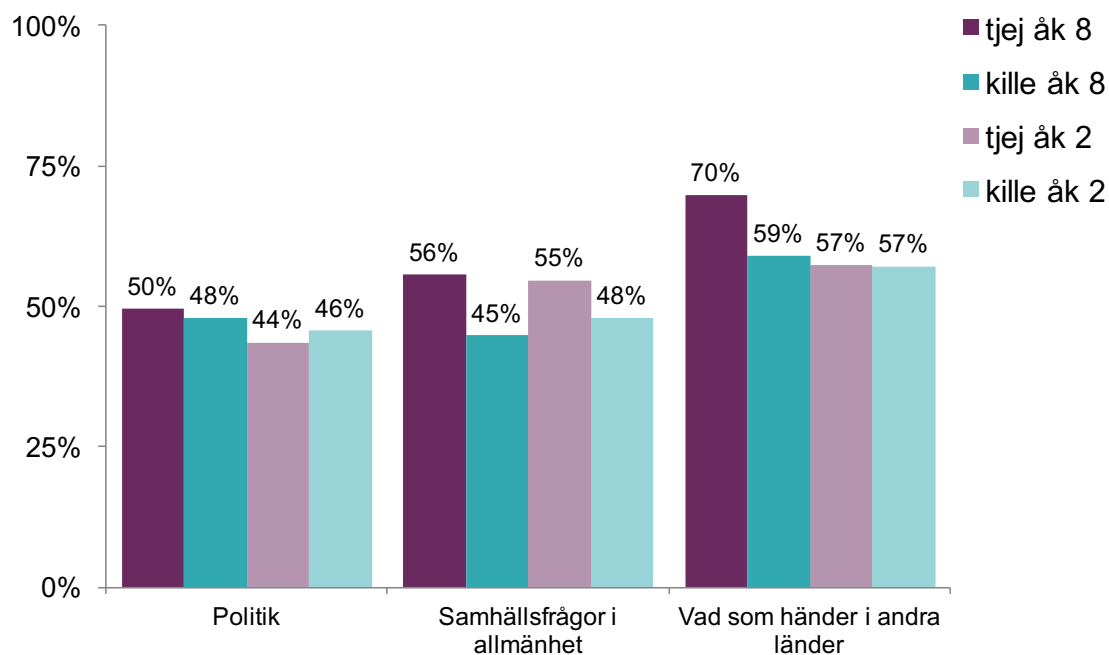
Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att ungdomar i Kalmar i något högre grad än intresserade av de tre frågorna.

1 SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

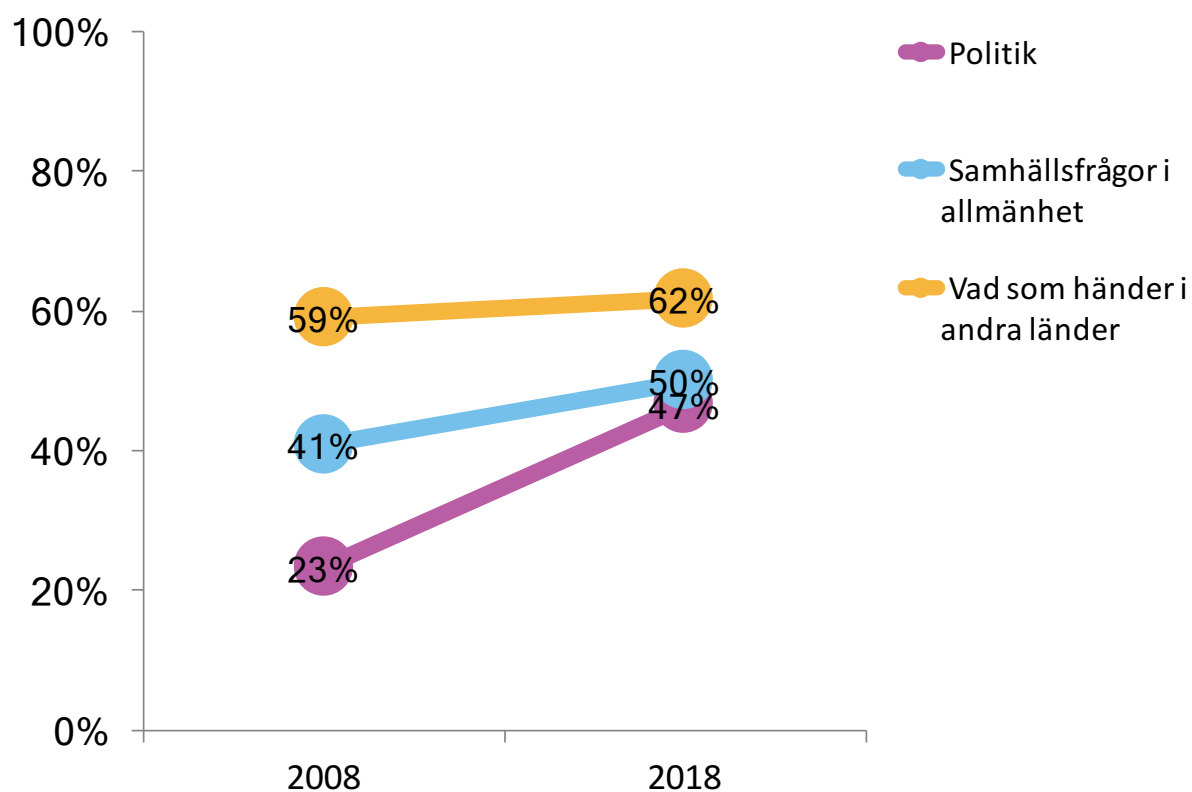
2 SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"



D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: Totalnivå: Utveckling över tid



D1b. Andel mycket eller ganska intresserade: Jämförelser

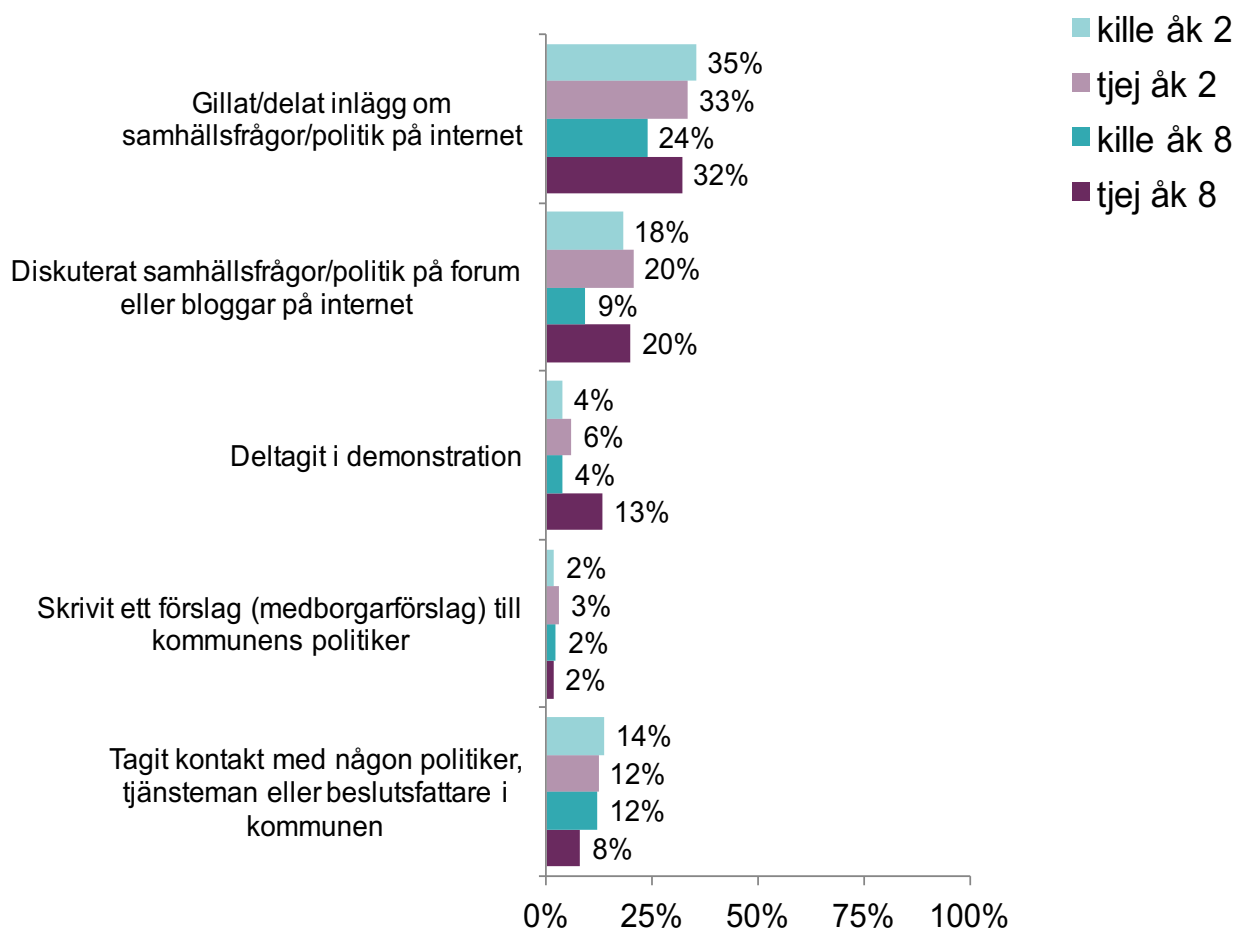
	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Kalmar	47%	50%	62%
Region	41%	48%	58%
Rikssnitt	40%	46%	57%

Aktivt samhällsengagemang

Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnts förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men denna utveckling leder samtidigt till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling eller någon form av engagemang under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att flest ungdomar, oavsett kön eller ålder, har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. Mellan 24- 35 % av ungdomarna anger att de gjort detta det senaste året. Näst vanligast är det att ha diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet, som mellan 9-20 % svarar att de gjort det senaste året. Mellan 8-14 % svarar vidare att de under det senaste året tagit kontakt med politiker, tjänsteman eller beslutsfattare.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

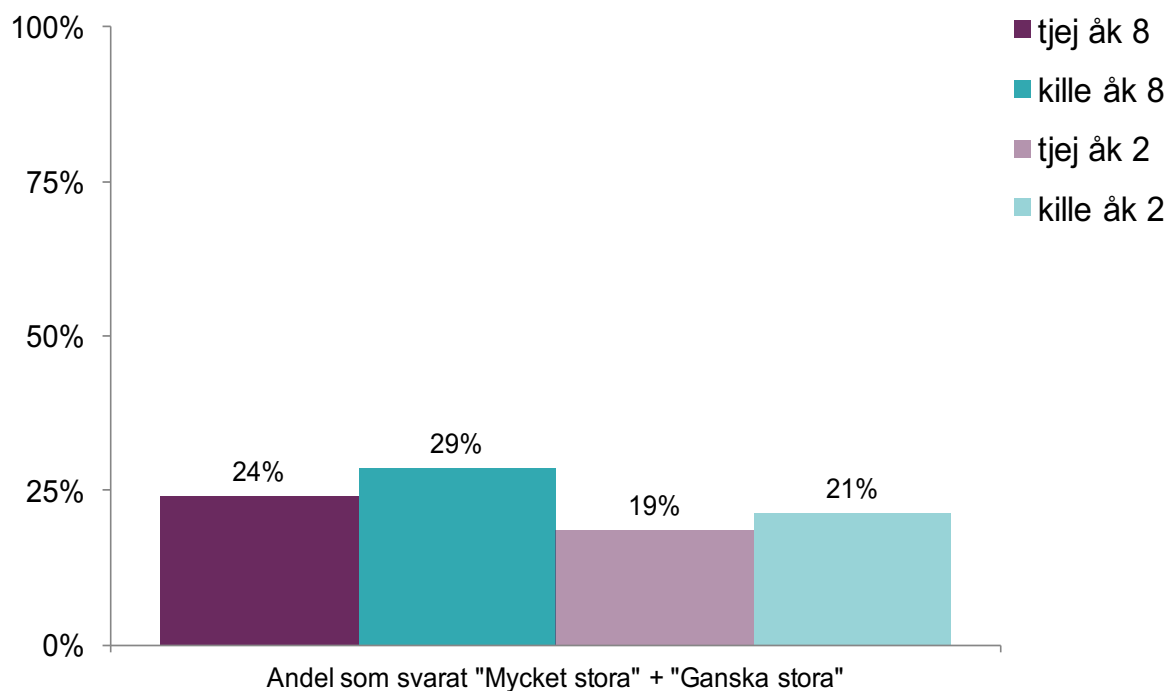


¹ Kommittédirektiv 2014:111

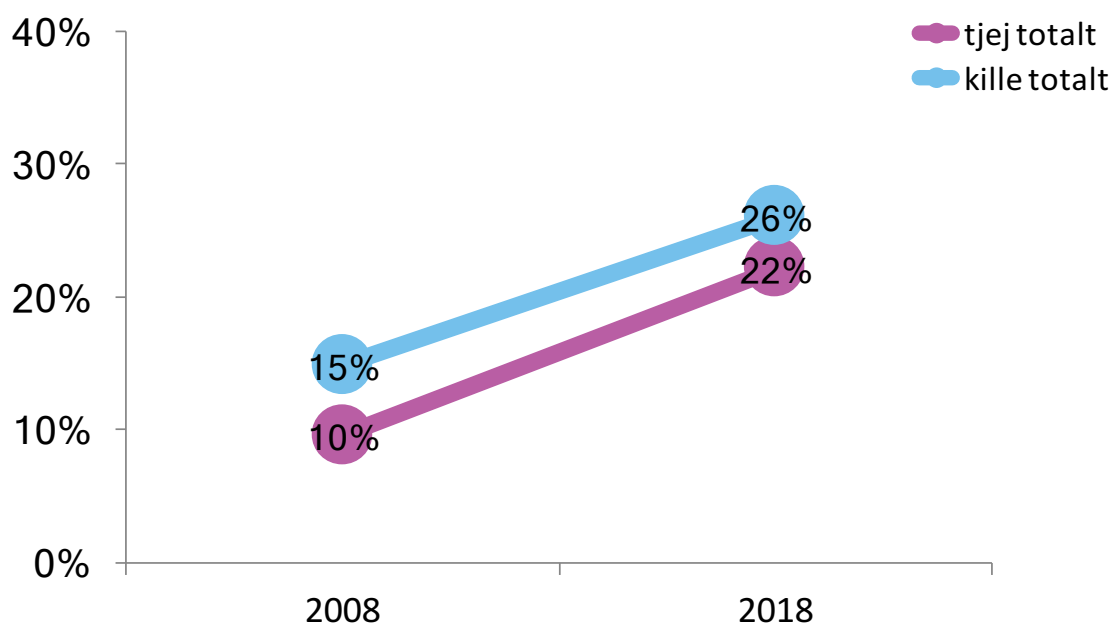
Möjligheter att påverka

En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd. En andel om mellan 19-29 % av ungdomarna i Kalmar svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Över tid har en tydlig positiv förändring skett från år 2008. En högre andel unga svarar alltså att de ser sig ha möjligheter att föra fram sina åsikter i årets resultat.

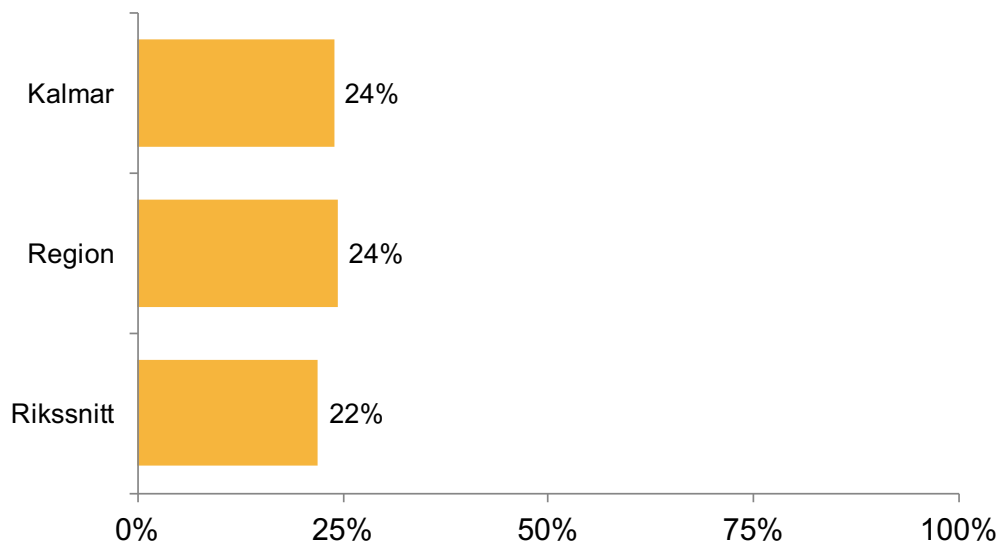
D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter



D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Utveckling över tid



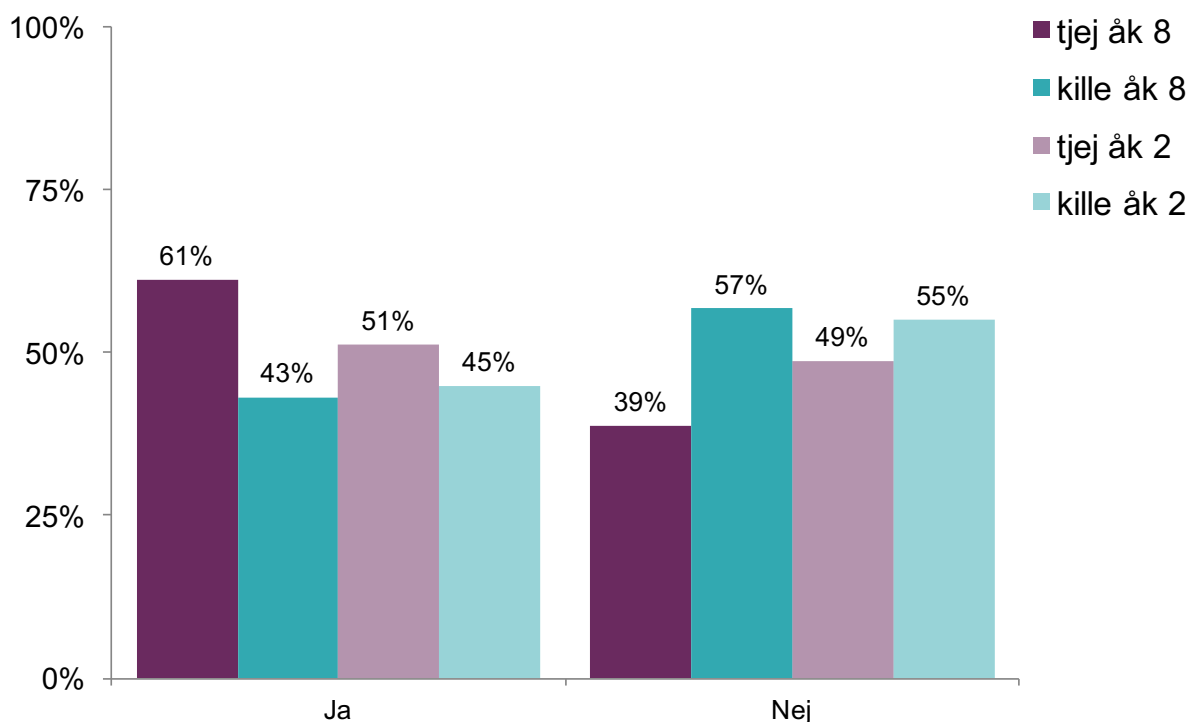
D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelser



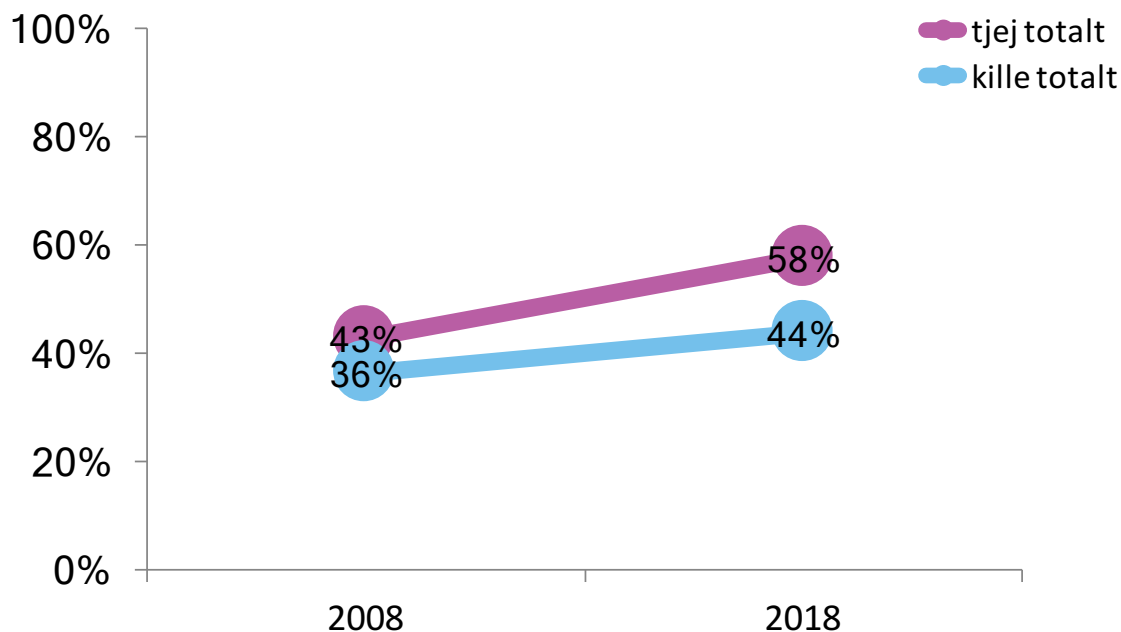
Vill vara med och påverka

Ungdomarna svarade på en fråga om de vill vara med och påverka i frågor som rör sin kommun. Drygt 50 % i båda åldersgrupper svarar att de vill vara med. Tjejer är i något högre grad än killar intresserade. Över tid kan vi se att det skett en mindre positiv utveckling från år 2008.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

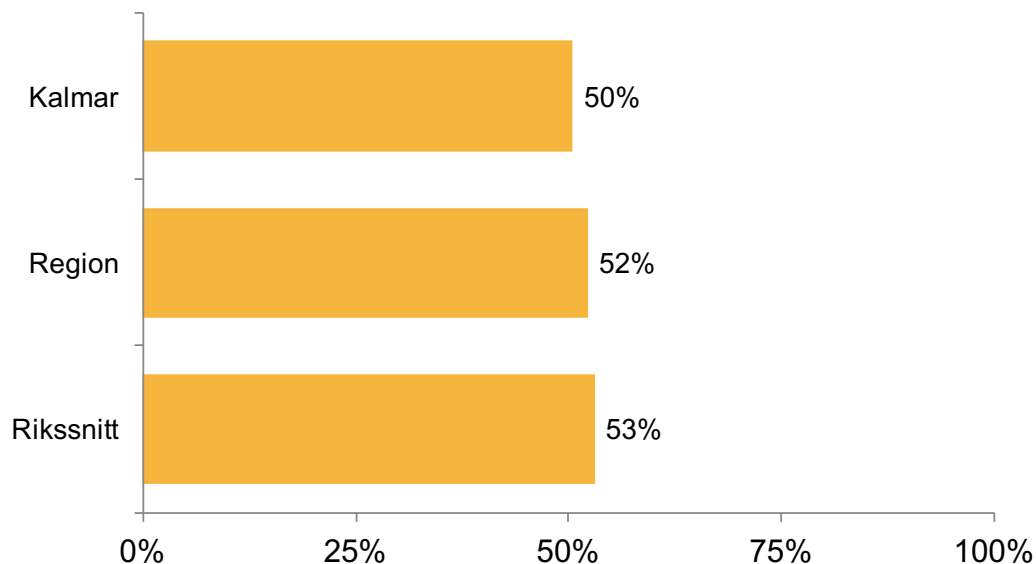


D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid



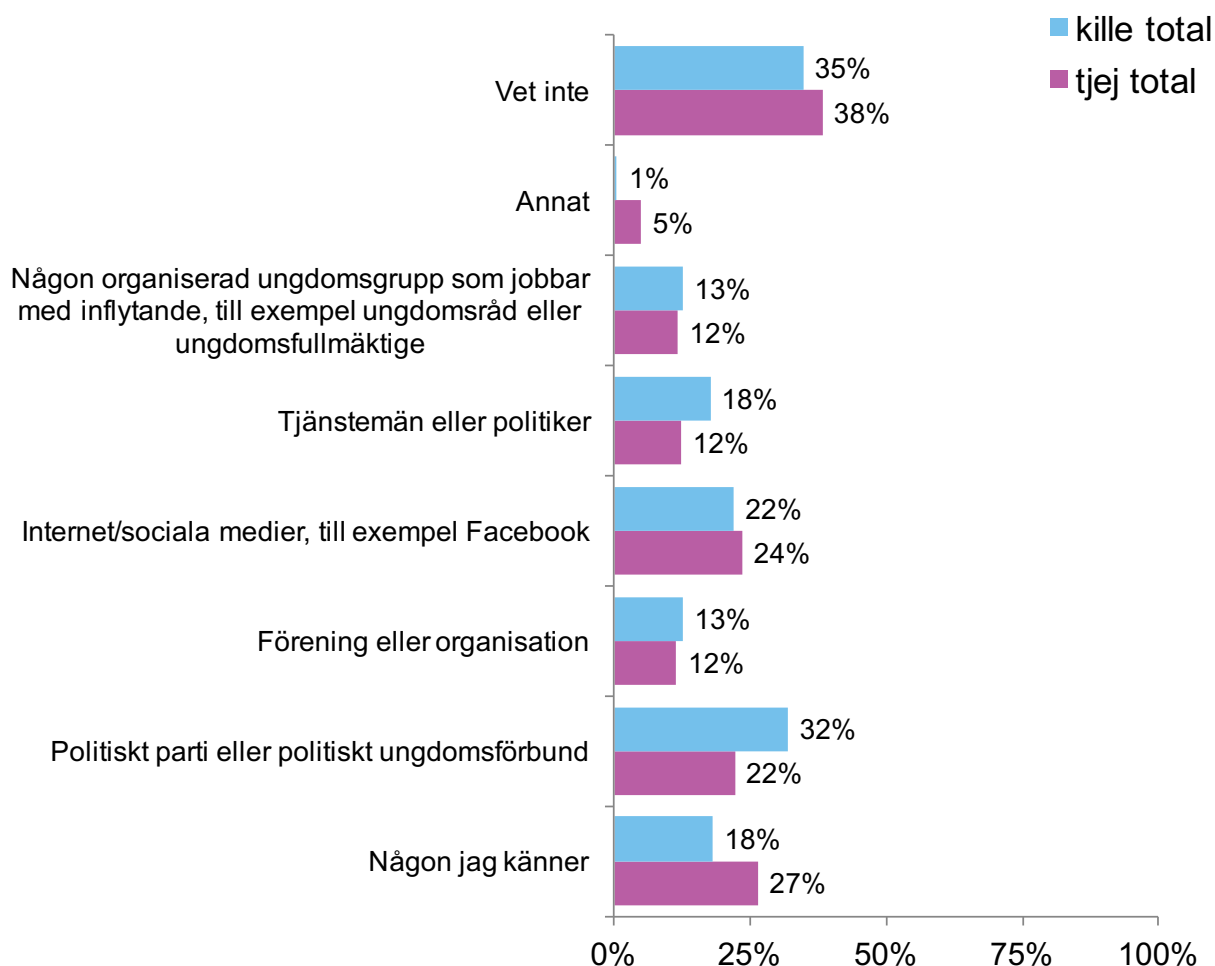
Gällande frågan huruvida man vill vara med och påverka i kommunen är resultatet i Kalmar på en liknande nivå som i regionsnitt och rikssnitt.

D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelser



De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. En andel om 35 % av killarna och 38 % av tjejerna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. 27 % av tjejerna och 18 % av killarna skulle vända sig till någon de känner. Runt en fjärdedel skulle vända sig till politiskt parti eller politiskt ungdomsförbund om de vill påverka något.

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka



D4c. Vad vill du påverka?

Ungdomarna som svarade att de ville påverka kunde även i fritext ta upp vad för typ av frågor de skulle vilja påverka. Många ungdomar nämner att de vill påverka frågor som rör skolan. Några nämner att de vill påverka skolan generellt, medan andra bland annat nämner att de vill påverka skolmaten, tillgången till datorer, vad man får lära sig, läxor, diskriminering, skolmiljön och elevinflytande.

Flera ungdomar vill också påverka fritidsaktiviteter/nöjen, miljön och stadsplaneringen/bebyggelse i kommunen. Även kommunens budget och fördelning av pengar är något som ungdomarna vill påverka. Arbetsmarknaden, miljöfrågor och integration är några andra saker som ungdomarna nämner. Även frågor om jämställdhet och jämlikhet samt trygghet och säkerhet i kommunen nämns av flera.

Några utvalda citat redovisas på följande sida.

”Jag vill som medborgare kunna vara med och påverka mycket t. ex skolan, vilka fritidsaktiviteter som finns och olika bebyggelser”

”Jag hade velat påverka hur elever och mobbning uppkommer. Jag har själv en tjej i min klass som är ganska utsatt och lärarna bryr sig inte ett skit om henne. Jag vill kunna vara med och stå och säga mina åsikter angående detta. Jag vill göra förändring”

”Fler aktiviteter eller att fritidsgården har öppnet mer, att man har minst tre aktiviteter i veckan att gå till om man har tråkigt.”

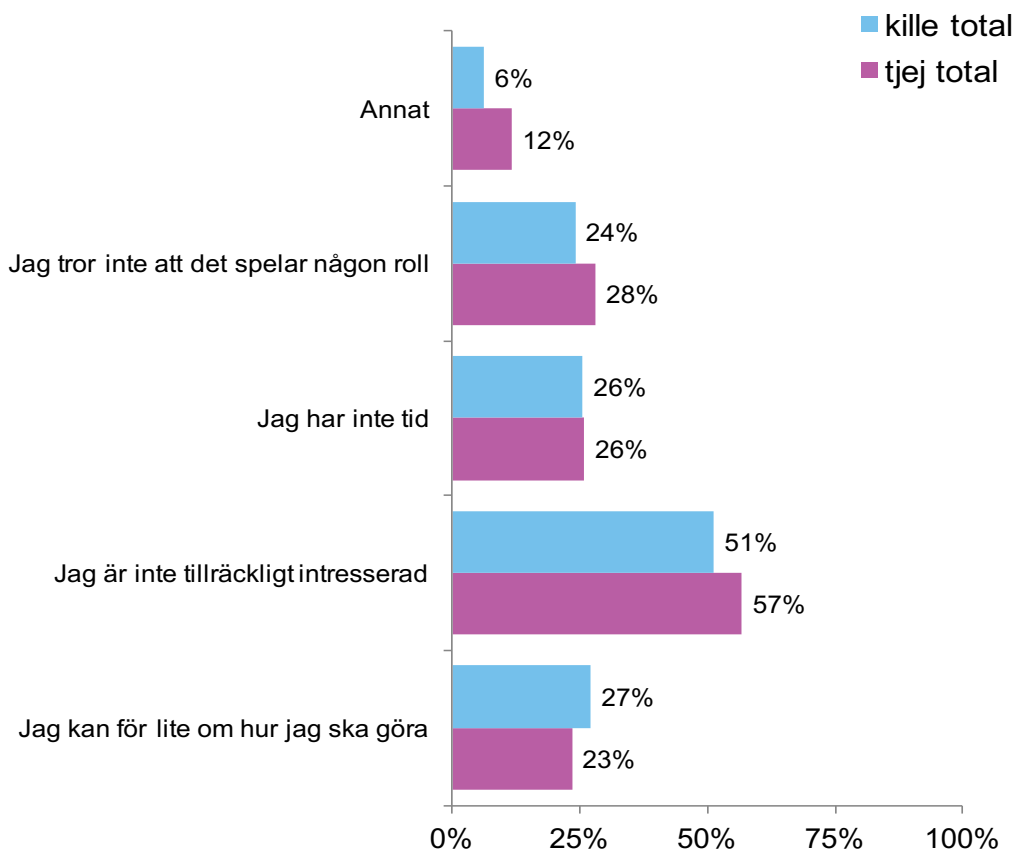
”Många olika saker, djurhållning, miljö, välfärd (psykiatrisk vård och tillgångar till de som behöver)”

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten, 51 % av killarna och 57 % av tjejerna svarar att de inte är tillräckligt intresserade. 27 % av killarna och 23 % av tjejerna svarar att de kan för lite om hur de ska göra. En liknande andel, drygt en fjärdedel av de som inte vill påverka svarar att de inte tror det spelar någon roll.

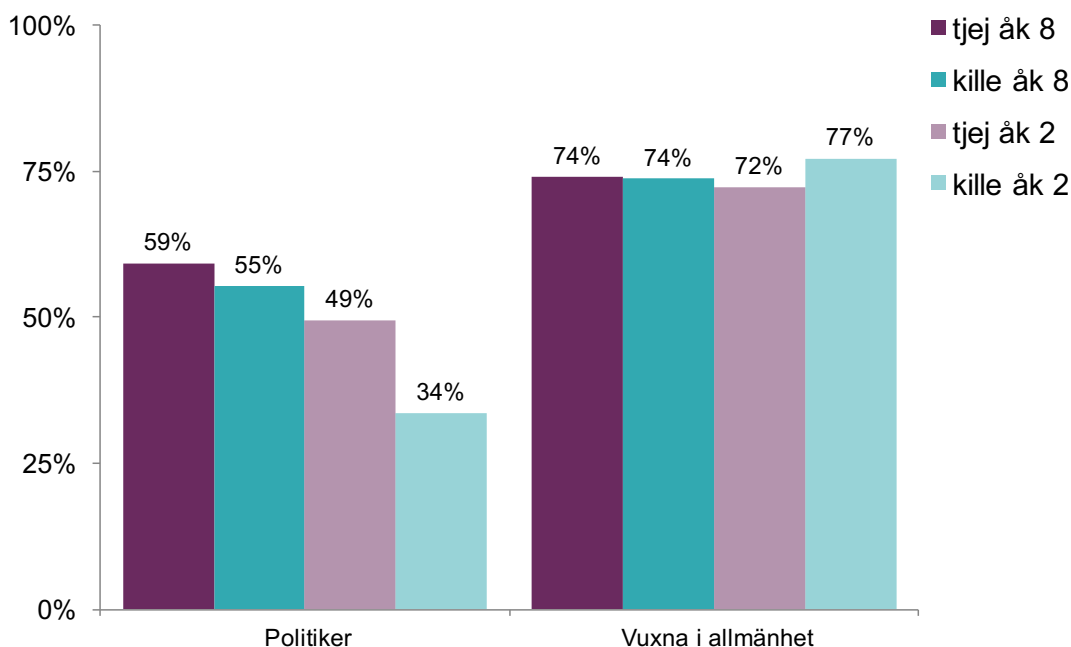
D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka



Förtroende för vuxna och politiker

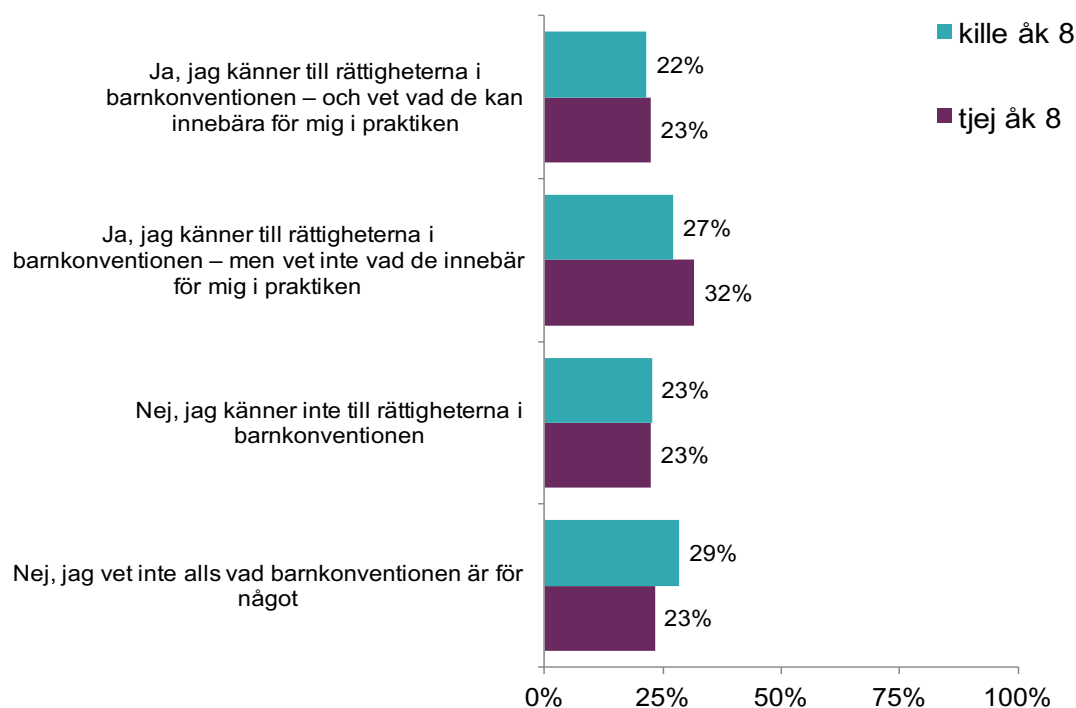
Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Vad som framgår är att mellan 72–77 % av ungdomarna svarar att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är tydligt lägre.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort"



I Kalmars Lupp-enkät för årskurs 8 ställdes även en fråga om kännedom gällande barnkonventionen. Omkring hälften av ungdomarna känner i någon mån till rättigheterna i barnkonventionen.

D6. Känner du till vilka rättigheter du har enligt barnkonventionen?





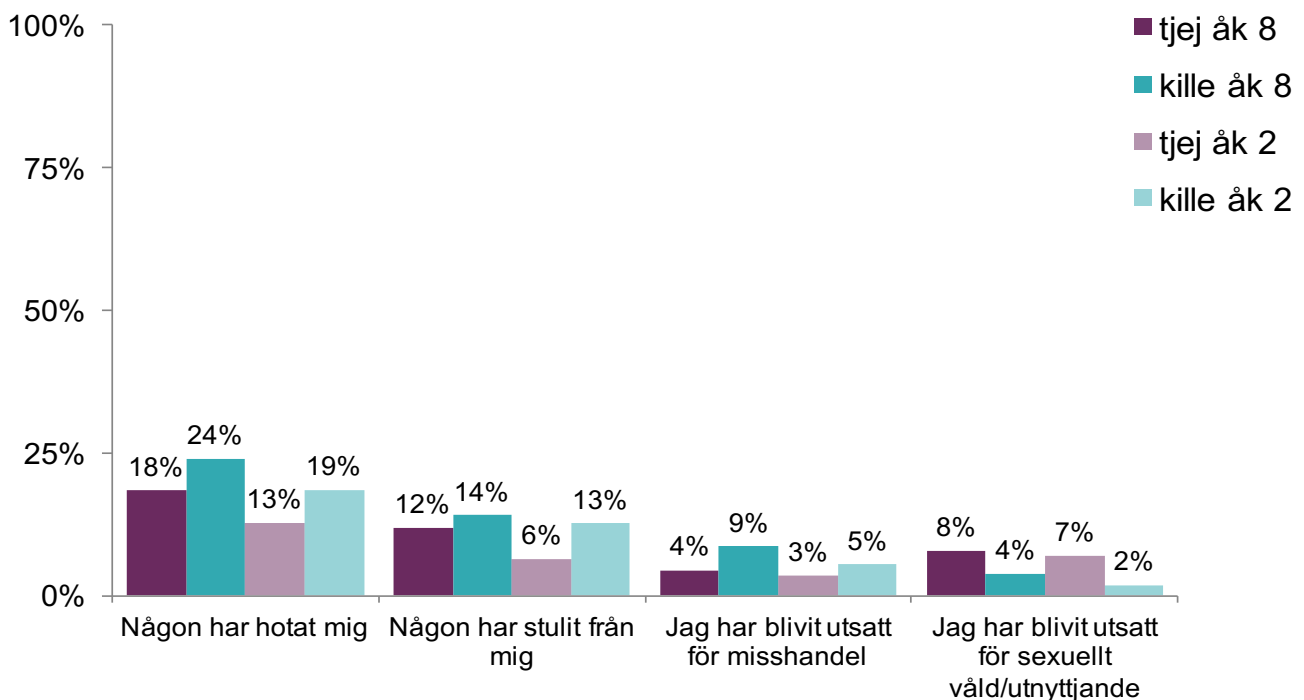
Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter till kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Som det framgår i diagram E1 är det totalt sett flest som svarar att de utsatts för hot. Utsatthet för hot, stöld och misshandel är vanliga bland killar än bland tjejer. Däremot svarar fler tjejer än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

På följande sida kan vi se att andelen ungdomar som svarar att de utsatts i Kalmar är på en liknande nivå som i regionsnitt och rikssnitt.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"



¹ MUCF 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

E1a. Har något av detta hänt dig? Andel ja: Jämförelser

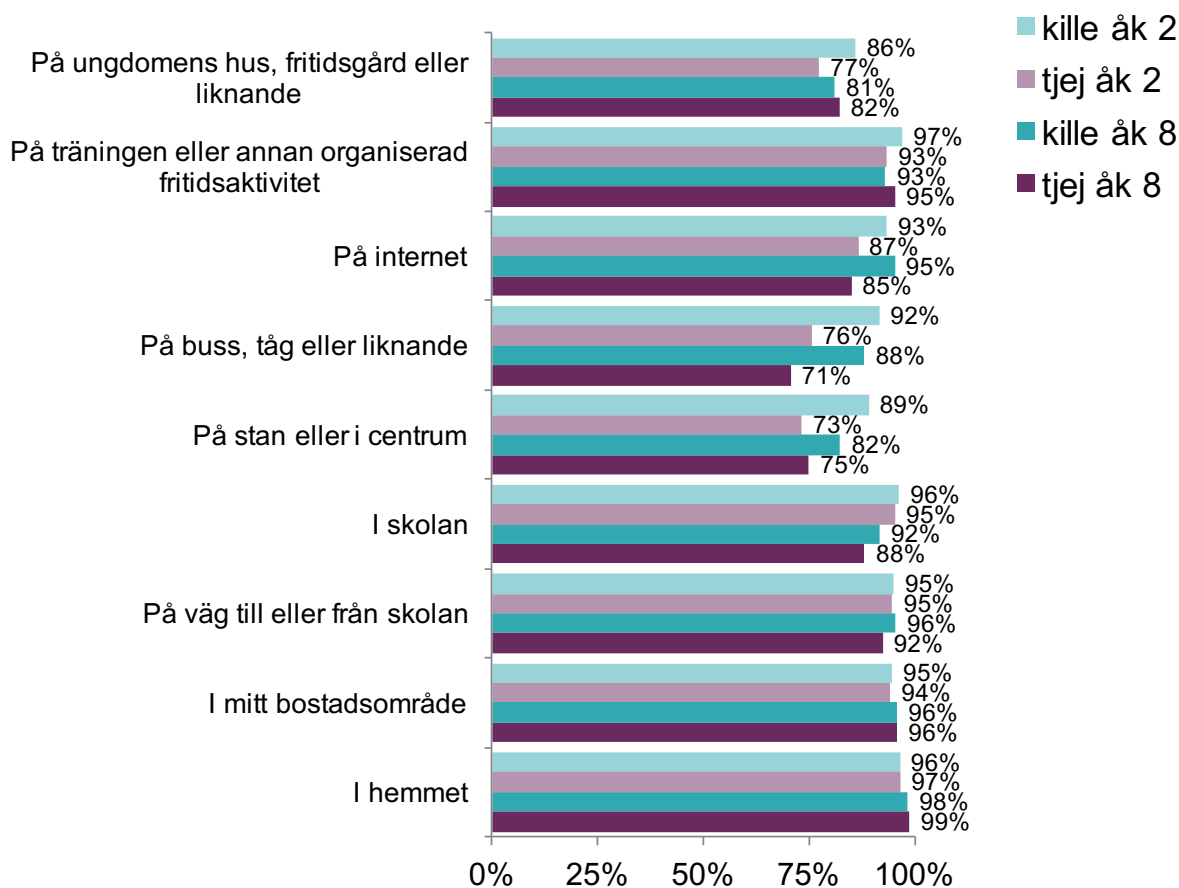
	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Kalmar	19%	12%	6%	6%
Region	19%	13%	6%	6%
Rikssnitt	19%	14%	5%	5%

Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen samt på internet. Som det framgår i diagram E2 är en hög andel, omkring 94 % eller högre, alltid eller oftast trygga hemma, i bostadsområdet, på väg till/från skolan och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

I tabellen på följande sida kan vi se att ungdomarna i Kalmar känner sig ungefär lika trygga som ungdomar i regionen i genomsnitt samt som rikssnittet.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga



*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat på alternativen "på ungdomens hus, fritidsgård" samt "på träningen eller annan fritidsaktivitet" samt "i skolan" och "på väg till/från skolan". Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 50 %. Andelen som svarat vet ej på träning/fritidsaktivitet är 18 %. Andelen som svarat ej aktuellt på övriga är 0-1 %.

E2a. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Jämförelser

	I hemmet	I mitt bostads- område	På väg till eller från skolan	I skolan	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	På internet	På träningen	På fritidsgård
Kalmar	97%	95%	94%	91%	79%	80%	90%	94%	81%
Region	97%	93%	93%	90%	81%	80%	89%	93%	81%
Riksnitt	97%	94%	93%	91%	81%	80%	88%	92%	79%

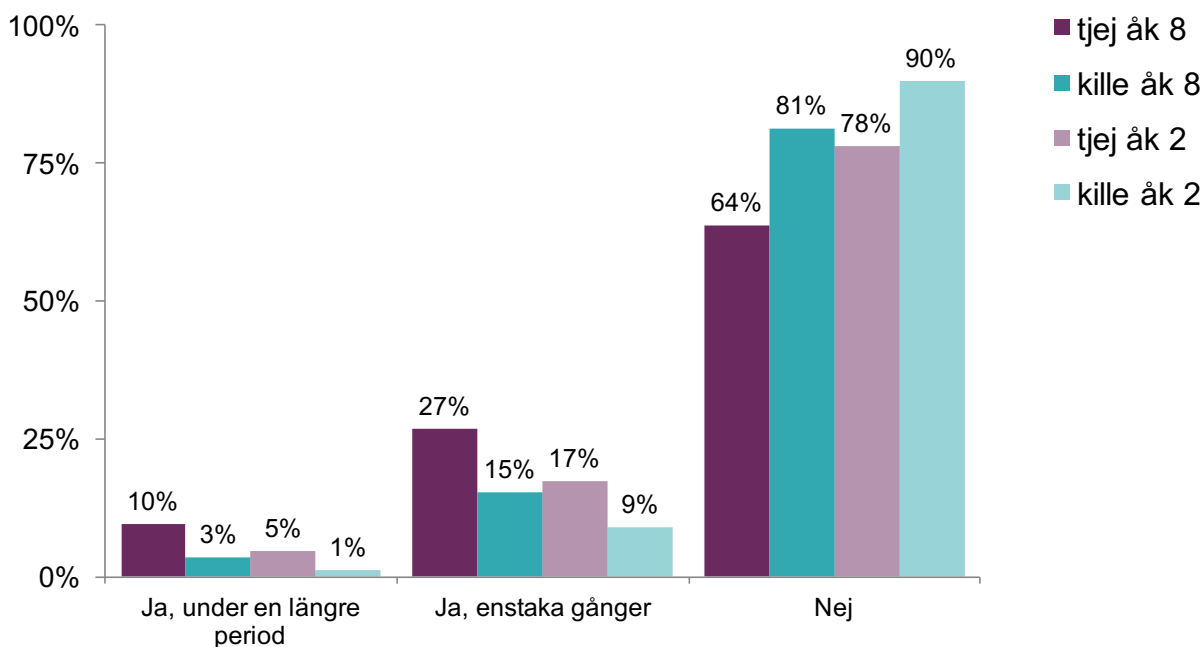
*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat

Mobbning och trakasserier

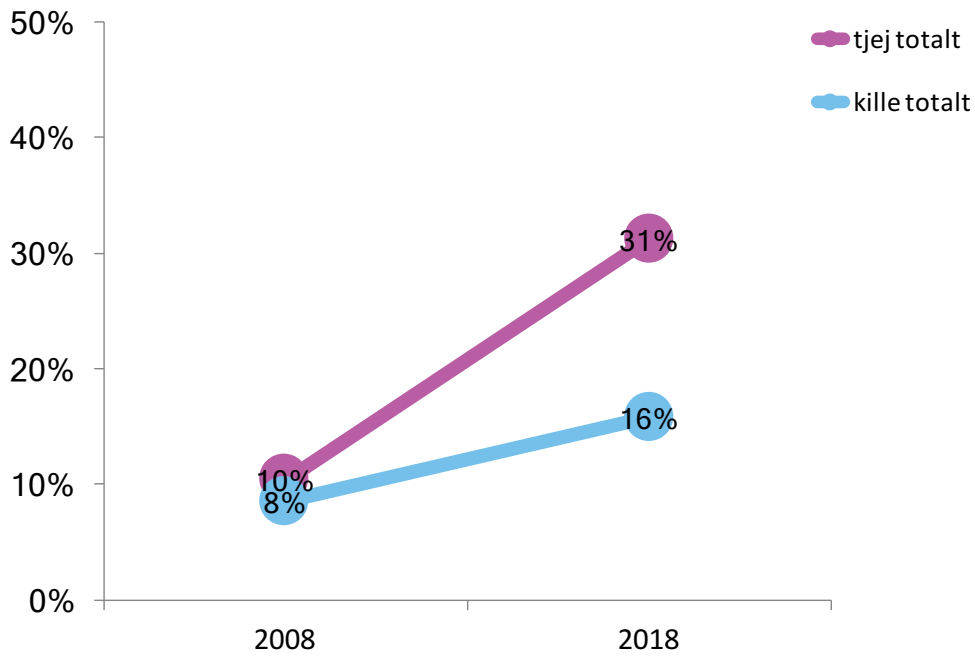
I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnt är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att tjejer (speciellt i årskurs 8) är mer utsatta än övriga grupper. Totalt svarar 37 % av högstadietjejerna och 22 % av gymnasietjejerna att de utsatts enstaka gånger eller en längre period.

Jämförelser till år 2008 är något skevt på grund av att det var andra svarsalternativ i frågan, men frågan redovisas på följande sida.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

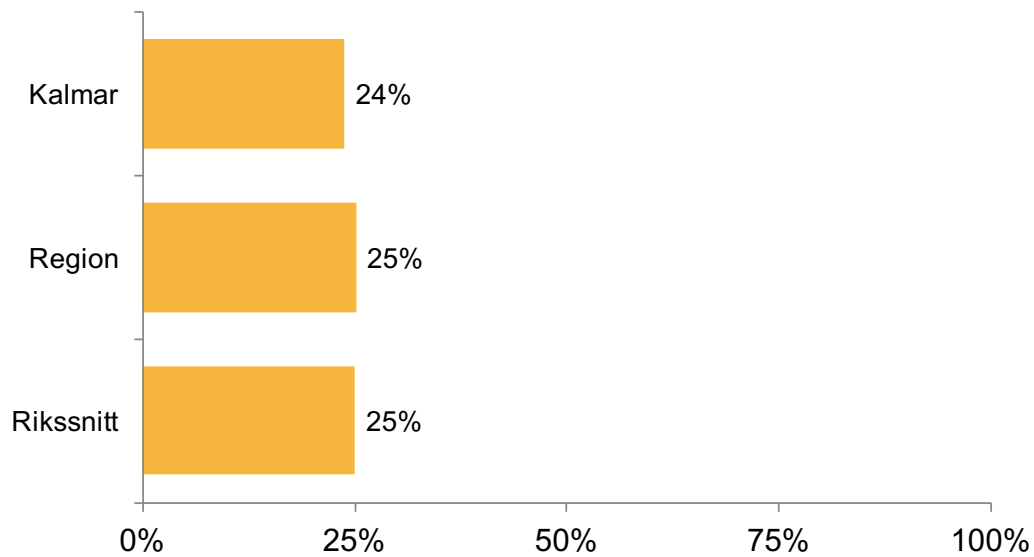


E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning
Utveckling över tid**



**OBS! 2008 fanns endast alternativen "ja" och "nej". I 2018 års enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar jämförbarheten.

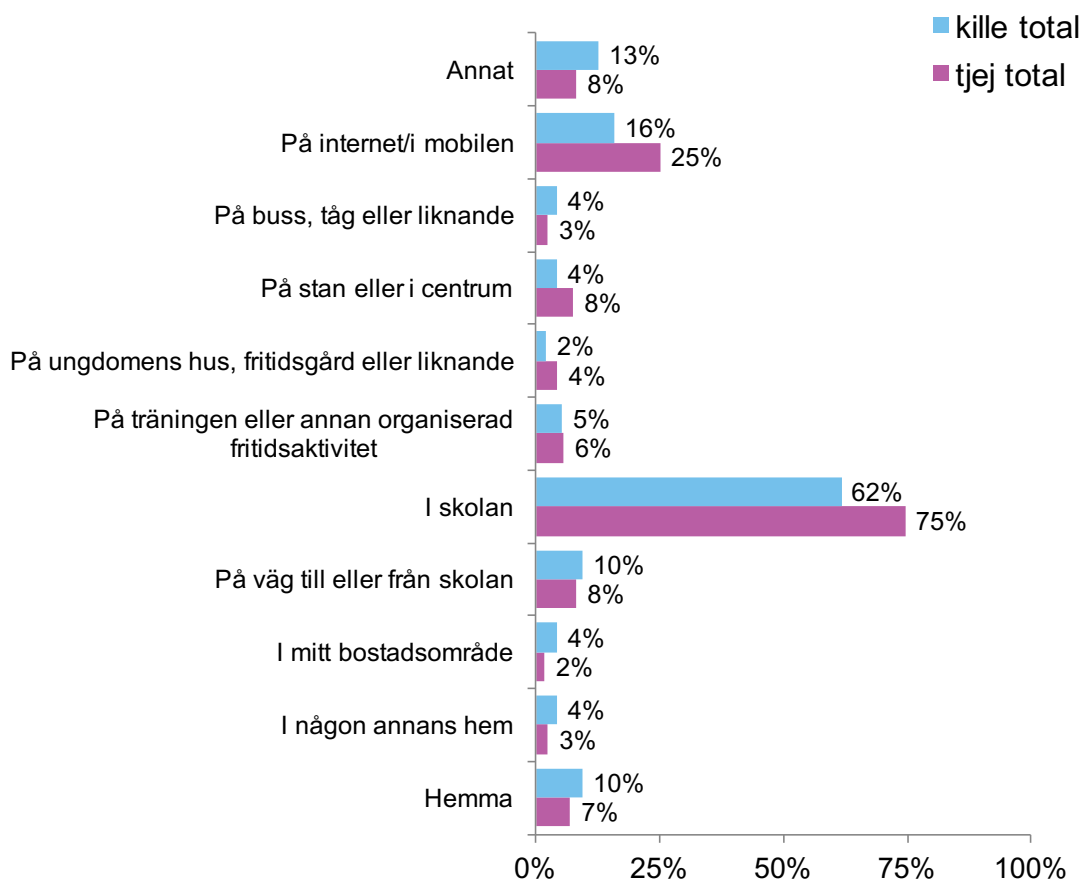
E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelser



Majoriteten (62 % av killarna och 75 % av tjejerna som utsatts för mobbning det senaste halvåret) svarar att de blivit utsatta i skolan. En andel om 16 % av killarna och 25 % av tjejerna svarar att de utsatts på internet eller i mobilen. Övriga platser är klart mindre vanliga.

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

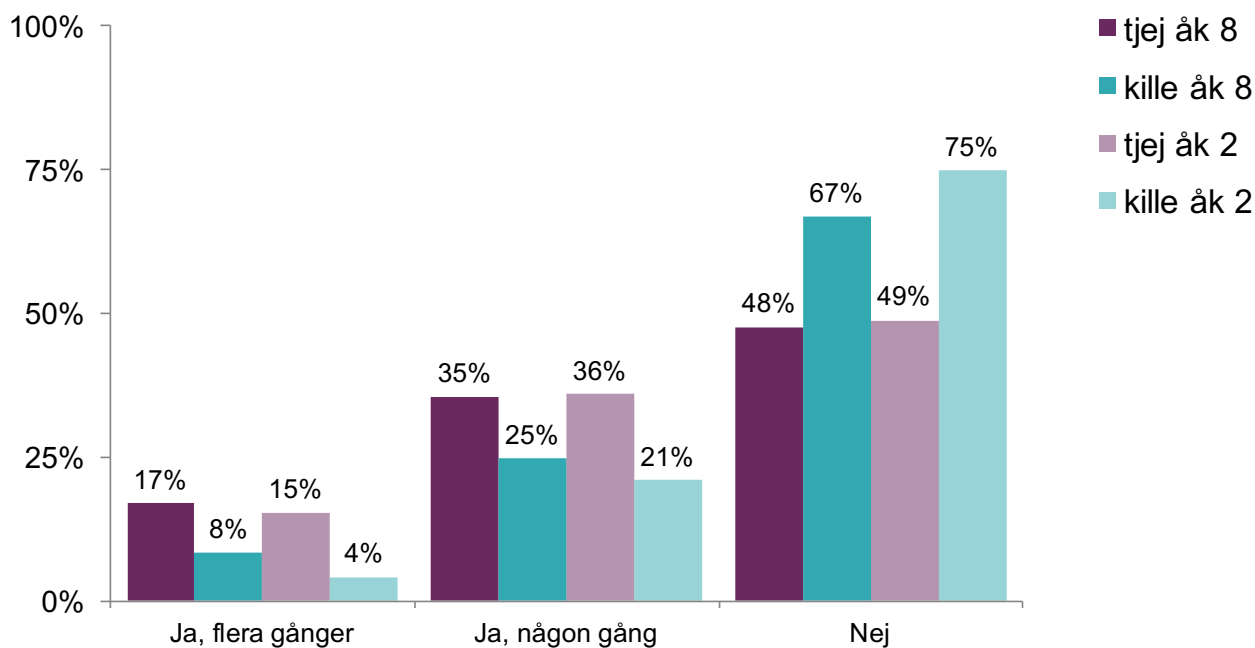


Orättvis behandling

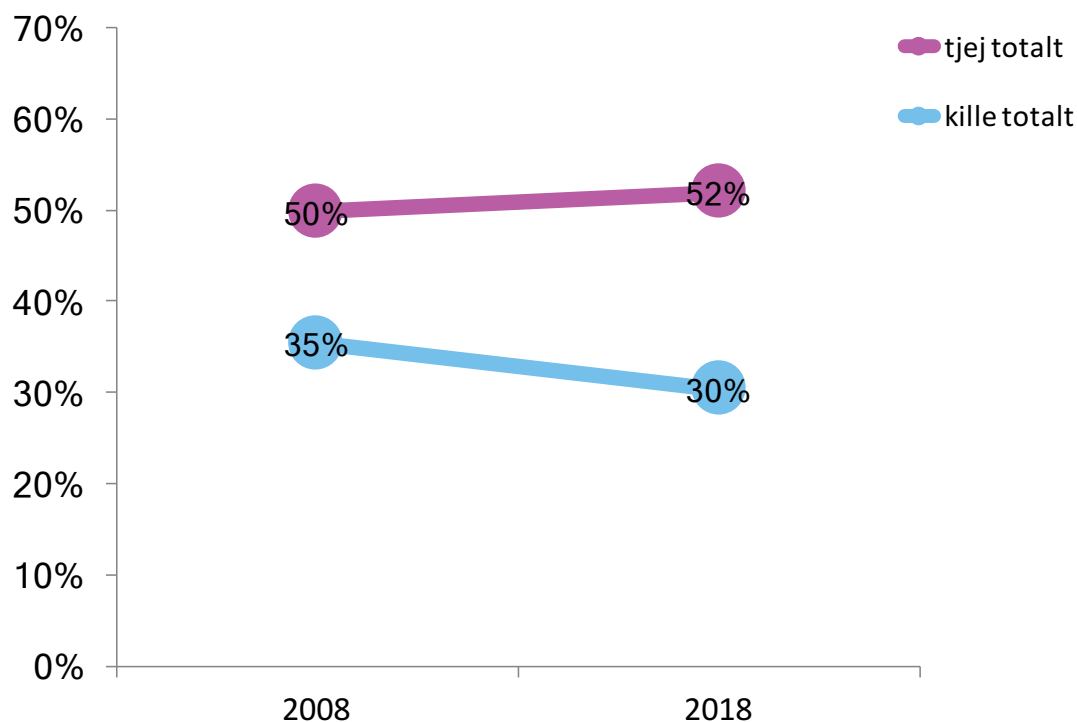
Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Även avseende orättvis behandling svarar tjejer i högre grad än killar att de utsatts. Resultatet är på en liknande nivå som år 2008, något färre killar svarar att de utsatts i årets resultat.

I diagrammen på följande sida framgår det att majoriteten av de som utsatts har blivit utsatta av andra elever/ungdomar eller personal inom skolan.

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

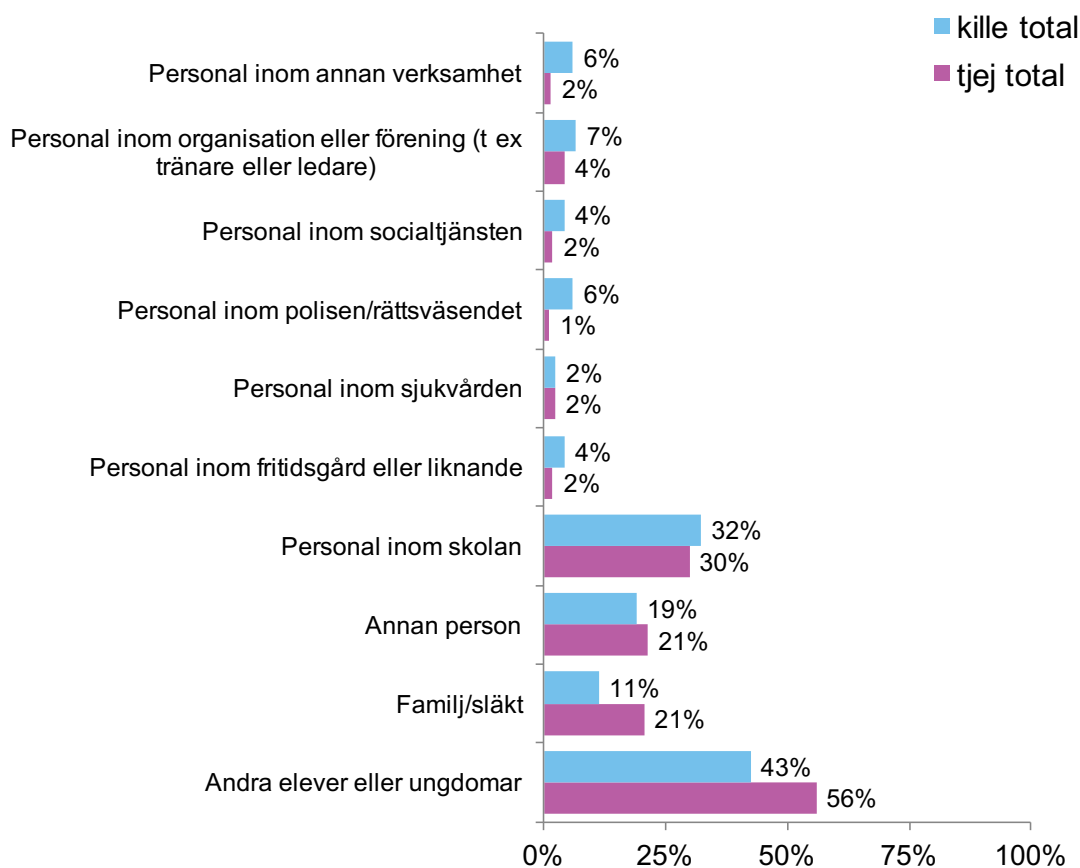


E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid



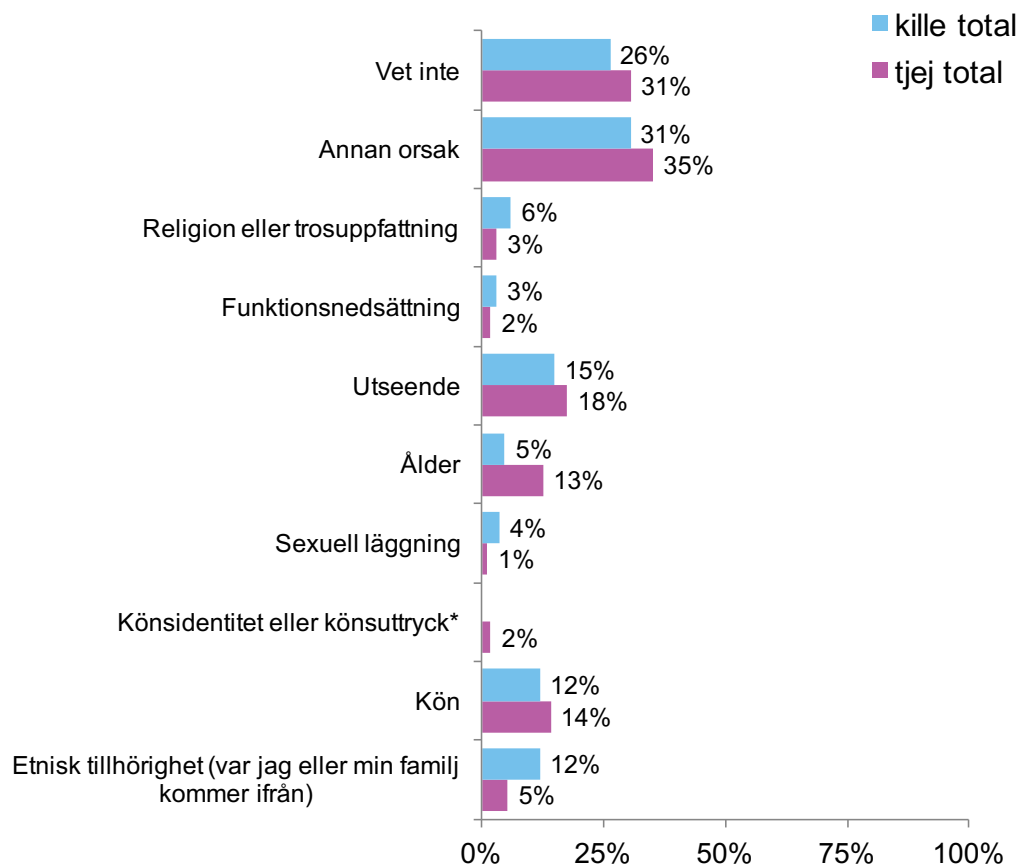
E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling



E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

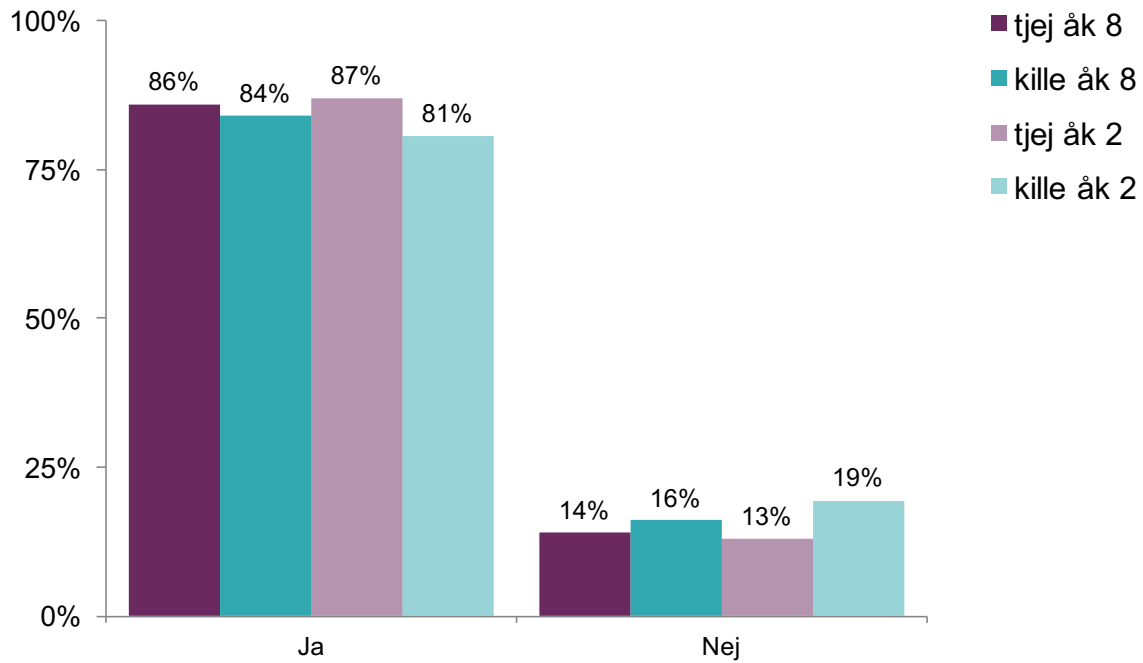
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling



Stöd och hjälp

En hög andel, mellan 81–87 % av ungdomarna, svarar att de vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?





I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under den senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitiken.

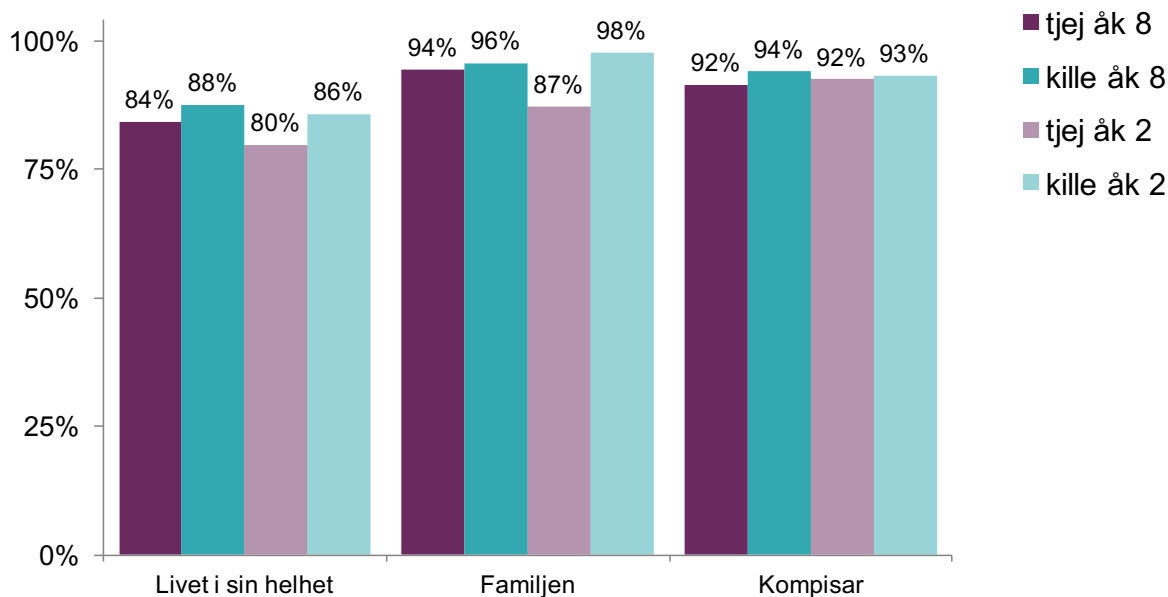
Relationer och nöjdhet med livet

Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är bestämningsfaktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. I diagram F0 på följande sida ser vi att en klar majoritet är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre, speciellt bland tjejerna.

¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"



Självskattad hälsa

Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

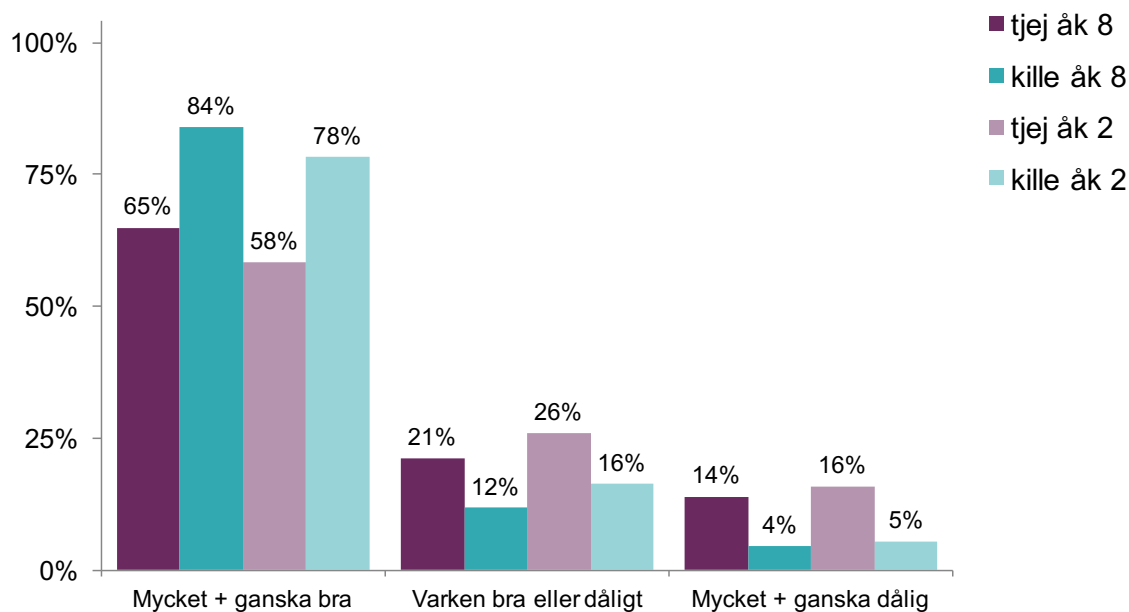
Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de mår mycket eller ganska bra. Vidare svarar 14-16 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska dåligt.

Från år 2008 har en negativ utveckling skett, speciellt bland tjejerna. Andelen som mår mycket eller ganska bra har gått från 78 % år 2008 till 63 % i årets resultat.

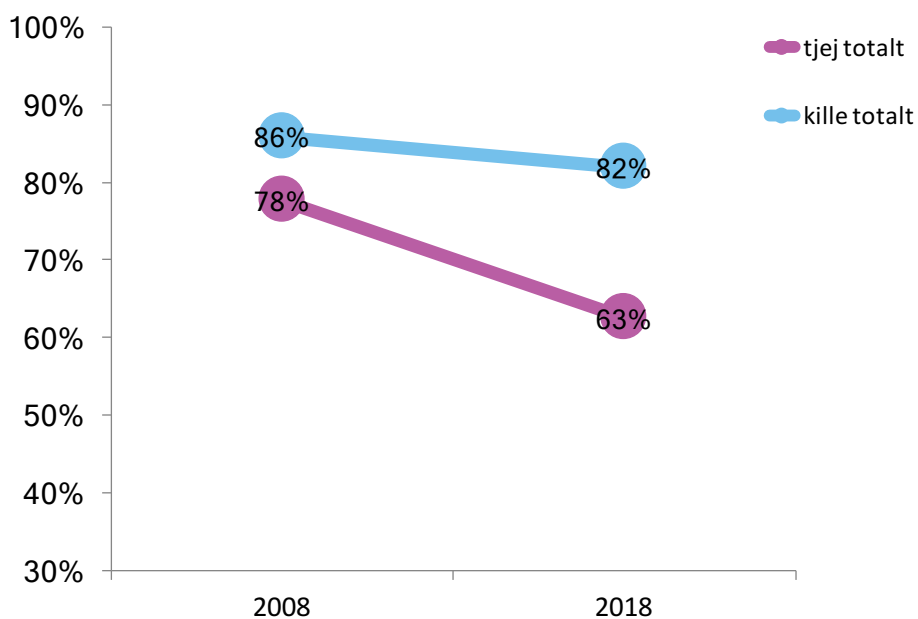
Vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt framgår det att unga i Kalmar svarar på ett liknande sätt avseende frågan om självskattad hälsa, se diagram F1b.

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014

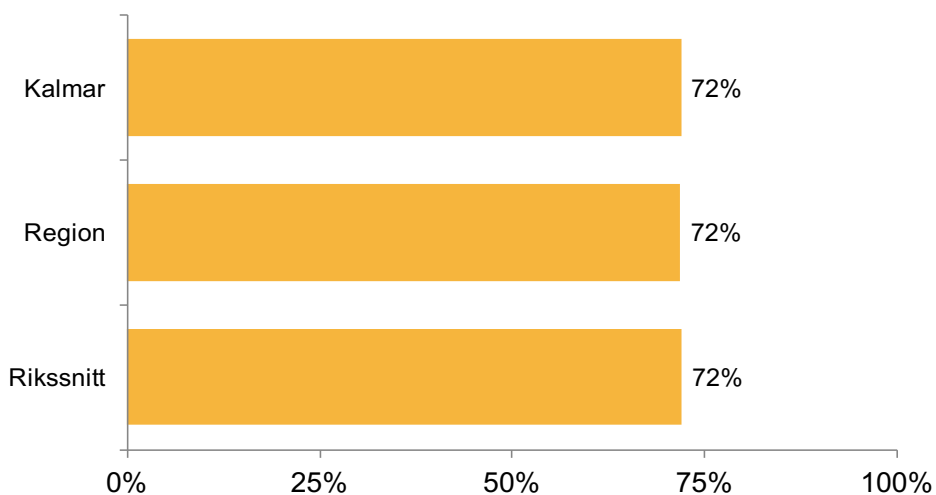
F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?



F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid



F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelser



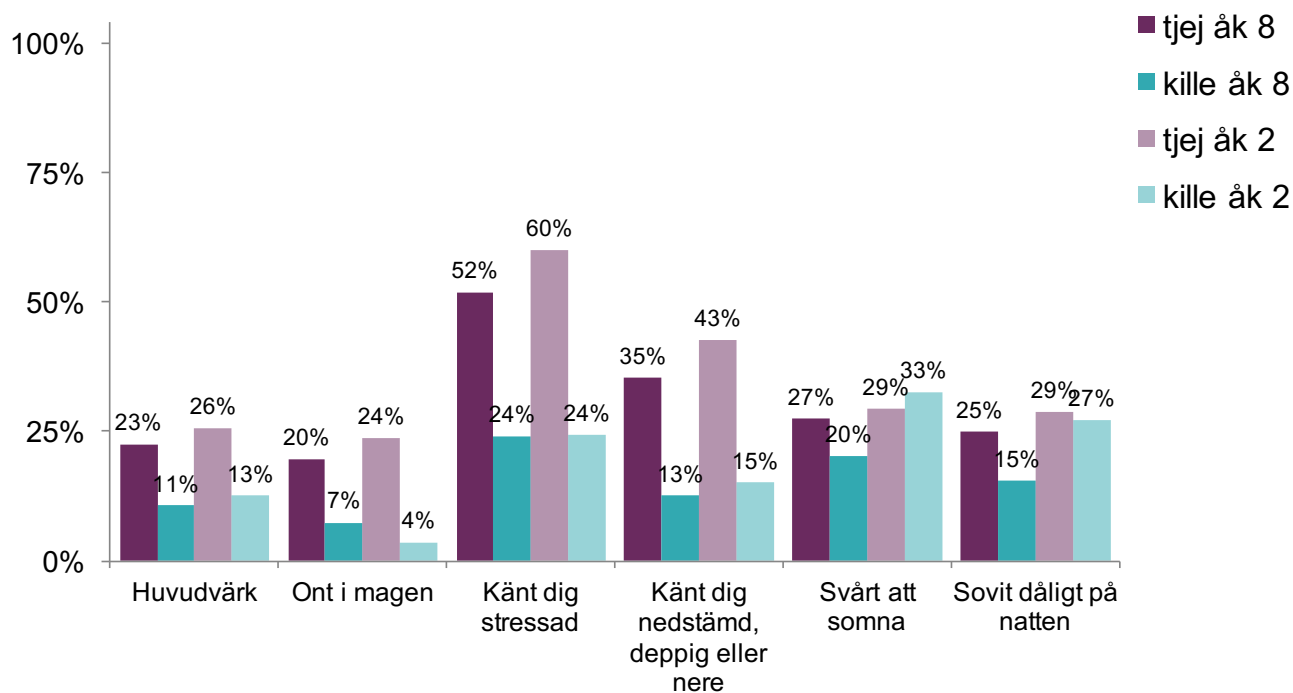
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar förekomsten av sådana besvär ohälsa om de förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".

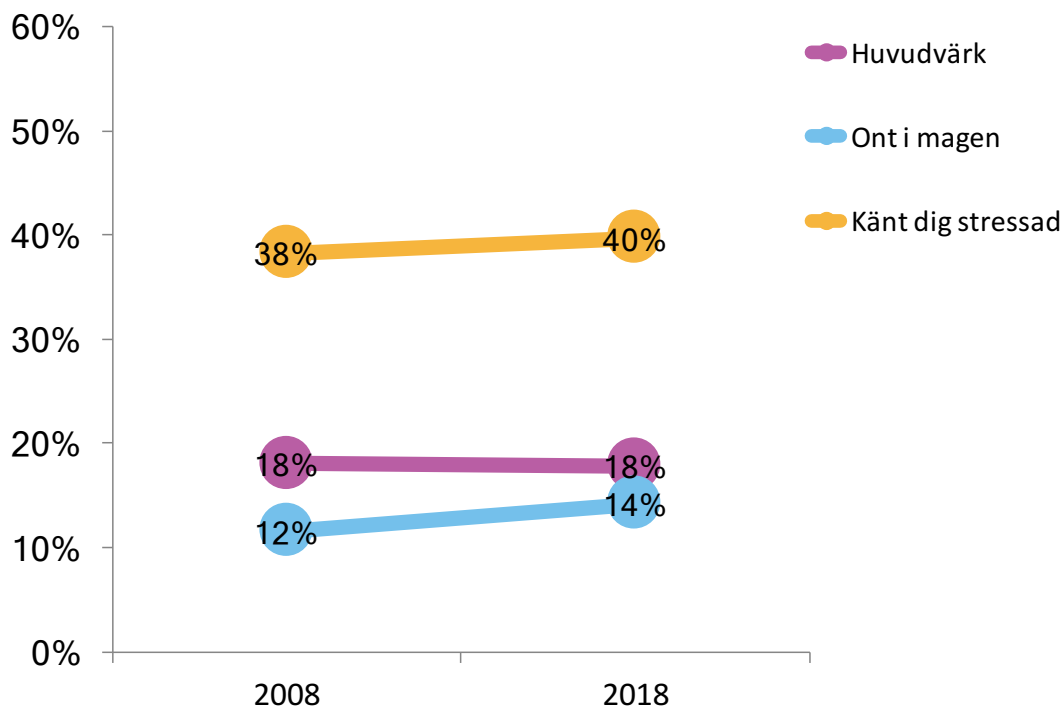
I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. En relativt stor andel av både tjejer och killar uppger att de har problem med stress, totalt 55 % av tjejerna och 24 % av killarna. Tjejer svarar i högre grad än killar att de har problem med psykiska och somatiska besvär.

I diagram F2a på följande sida redovisas andelen som regelbundet stressas, har ont i magen och har huvudvärk över tid. En liten ökning har skett avseende stress samt ont i magen. I tabellen F2b redovisas besvären över tid per kön.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare



F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid, totalnivå



F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid per kön

	Tjej totalt		Kille totalt	
	2008	2018	2008	2018
Huvudvärk	25%	24%	12%	11%
Ont i magen	16%	21%	8%	6%
Känt dig stressad	53%	55%	25%	24%
Svårt att somna	27%	28%	19%	24%
Känt dig nedstämd, deppig eller nere	-	38%	-	13%

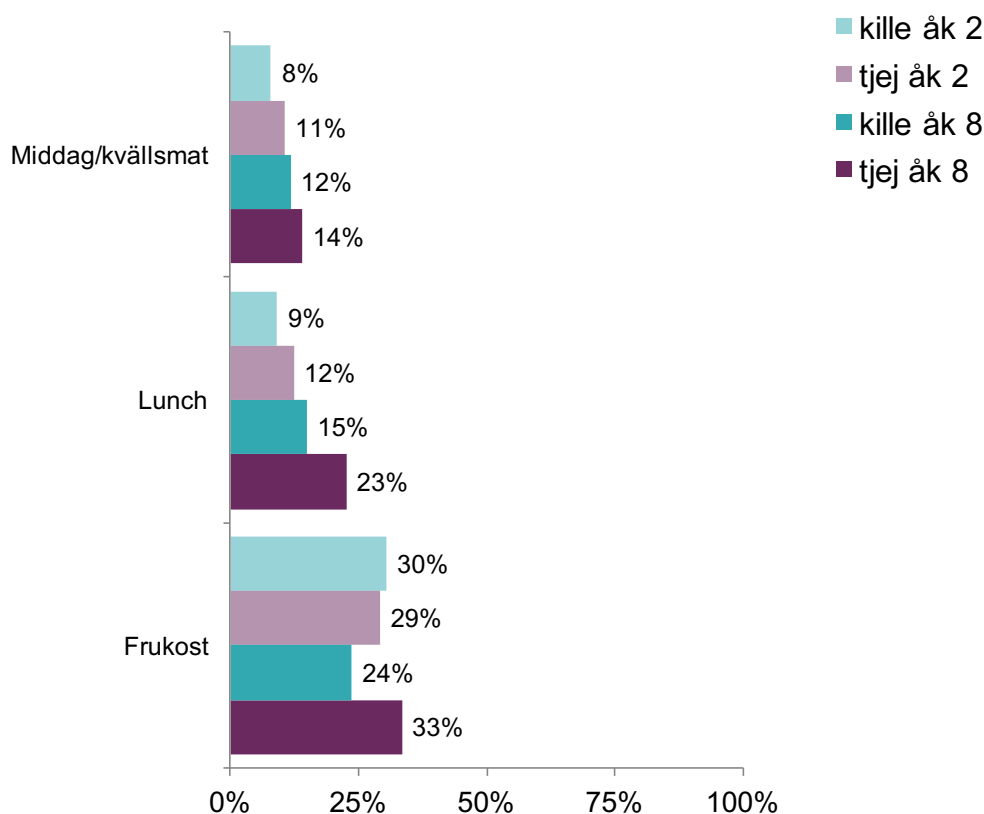
F2c. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Jämförelser

	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd, deppig eller nere	Sovit dåligt på natten
Kalmar	18%	14%	40%	27%	26%	23%
Region	21%	15%	42%	29%	28%	26%
Riksnitt	18%	14%	43%	27%	28%	25%

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. En relativt hög andel i alla åldersgrupper, mellan 24-33 % hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som hoppar över övriga måltider är lägre.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare



Träning och motion

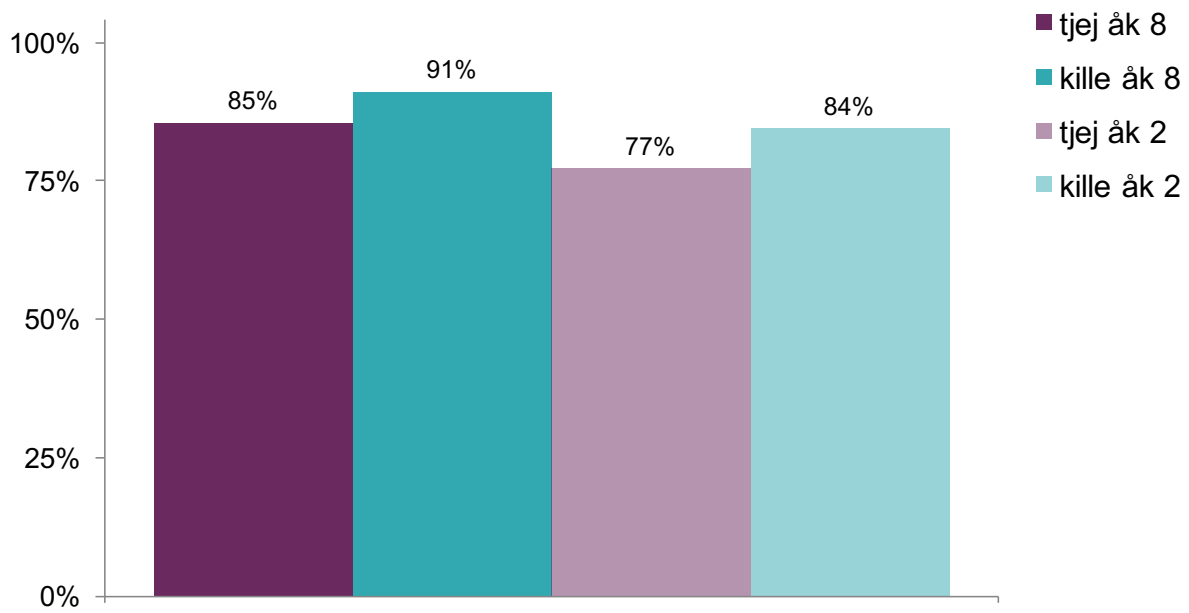
Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid, konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

Vad som framgår i diagram F4 är att en andel mellan 77-91 % tränar minst en gång i veckan. Det är en högre andel killar än tjejer som tränar minst en gång i veckan. Resultatet är på en liknande nivå som år 2008, se diagram F4a på följande sida.

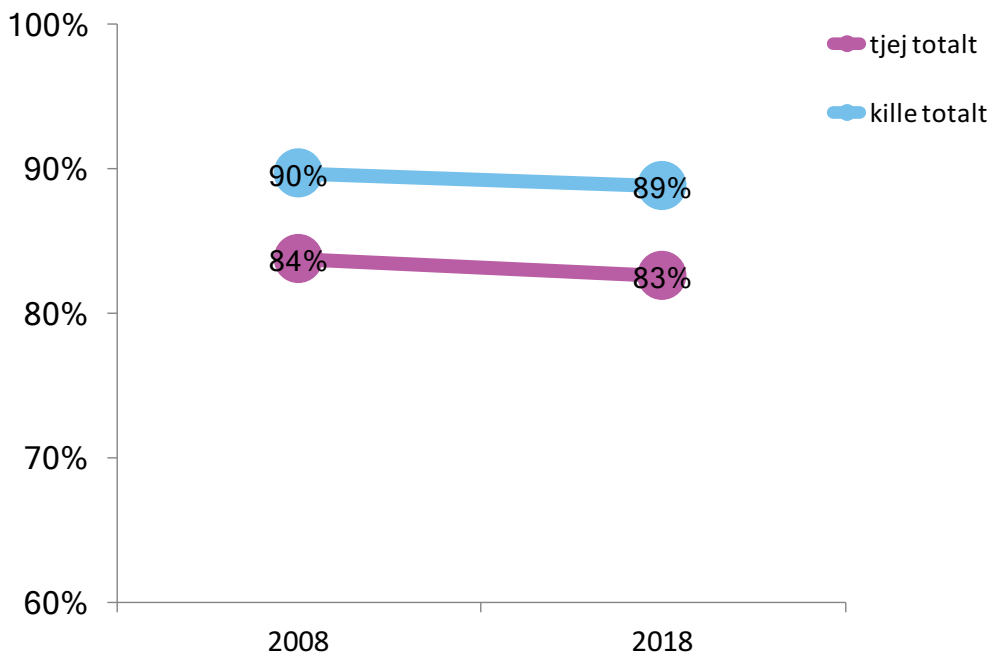
Vad som framgår i diagram F4b på sida 53 är att andelen unga som tränar är på en liknande nivå i Kalmar som i regionsnitt och rikssnitt.

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

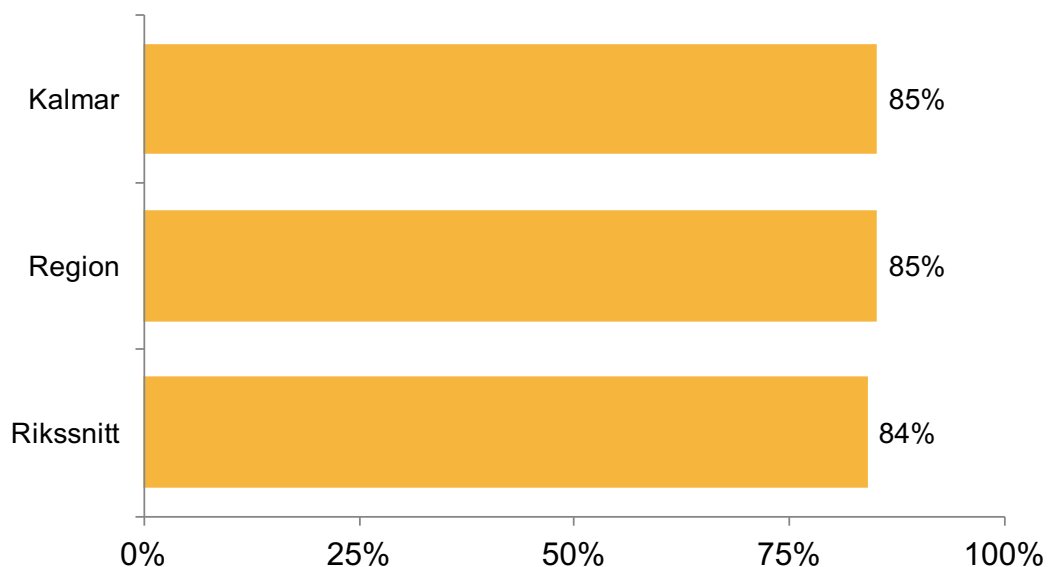
F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare



F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid



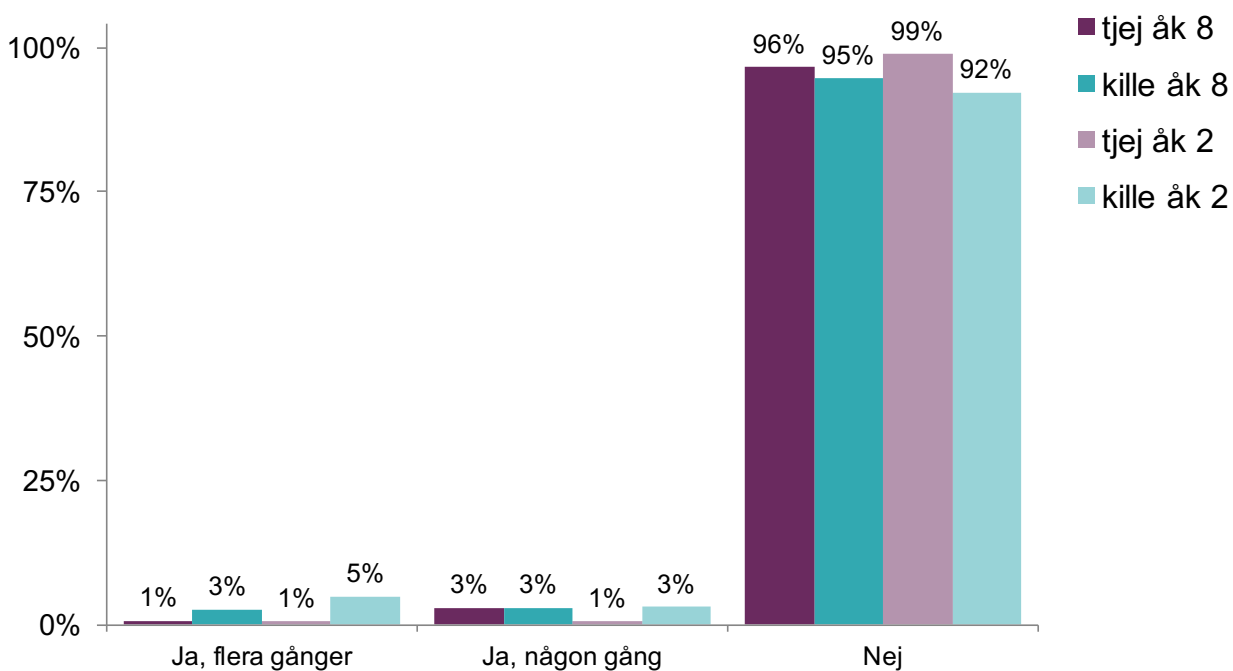
F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Jämförelser



Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. Totalt svarar 5 % att de använt denna typ av medel någon gång.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?



Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 redovisas resultaten för dessa frågor. Vad som framgår i Lupp-resultatet är att andelen som röker eller snusar minst en gång i veckan är högst bland killar i gymnasiet. 17 % av killar i gymnasiet snusar minst en gång i veckan och 11 % röker minst en gång i veckan.

Över tid kan vi se att regelbundet tobaksbruk minskat. Exempelvis har andelen som regelbundet röker gått fram 24 % till 6 % bland gymnasietjejerna och från 18 % till 11 % bland gymnasiekillarna. Andelen som dricker alkohol minst en gång i månaden har även minskat över tid i alla fyra målgrupper.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer.¹

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej åk 8		Kille åk 8		Tjej åk 2		Kille åk 2	
	2008	2018	2008	2018	2008	2018	2008	2018
Röka cigaretter?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	94%	95%	95%	98%	76%	94%	82%	89%
Minst en gång per vecka	6%	5%	5%	2%	24%	6%	18%	11%
Snusa?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	99%	99%	94%	97%	98%	99%	75%	83%
Minst en gång per vecka	1%	1%	6%	3%	2%	1%	25%	17%
Dricka folköl?								
Aldrig/Sällan	79%	94%	75%	94%	66%	88%	49%	81%
Minst en gång per månad	21%	6%	25%	6%	34%	12%	51%	19%
Dricka starköl, starkcider, alkoholisk vin eller sprit?								
Aldrig/Sällan	66%	87%	73%	92%	15%	46%	19%	53%
Minst en gång per månad	34%	13%	27%	8%	85%	54%	81%	47%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*								
Aldrig/Sällan	-	36%	-	53%	-	30%	-	23%
Minst en gång per månad	-	64%	-	47%	-	70%	-	77%

*Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

1 CAN: Skolevers drogvanor 2018

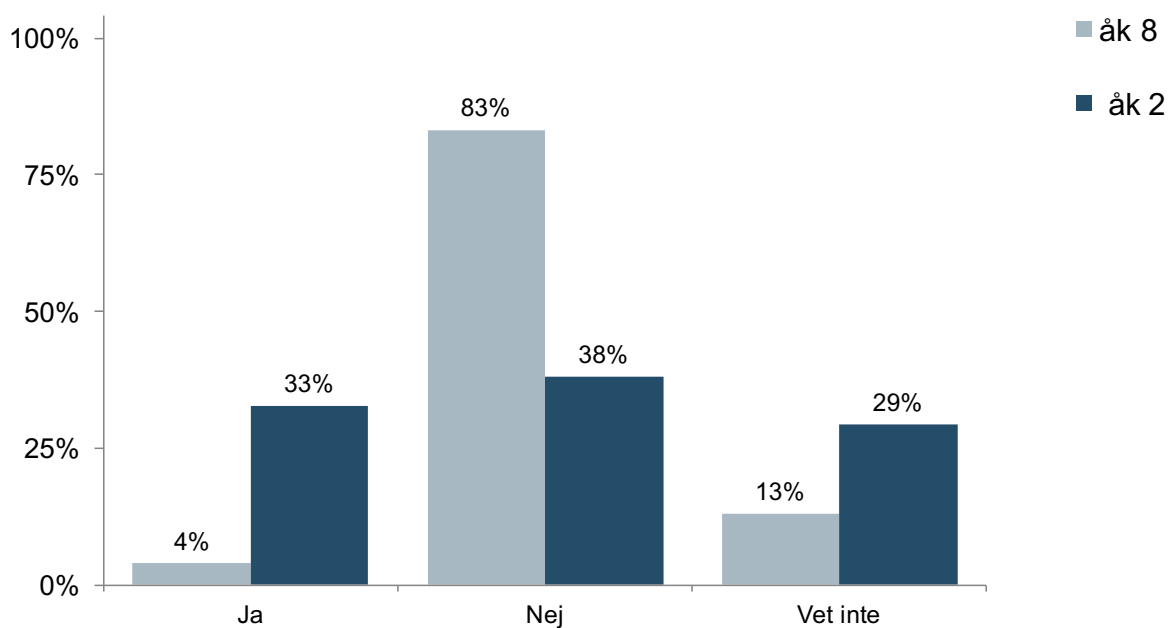
40 % av ungdomarna i Kalmar svarar att de får tag i alkohol via kompisar, kompisars syskon eller en partner. 24 % har svarat "på annat sätt" medan 21 % svarar att de får tag i alkohol från en annan vuxen (inte föräldrarna). I diagram F7 framgår det att 4 % av högstadiungdomarna och 33 % av gymnasieungdomarna får dricka alkohol för sina föräldrar.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2018
Köper själv i affären	4%
Beställer på internet	2%
Handlar utomlands	4%
Tillverkar själv	4%
Får från mina föräldrar	12%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	15%
Från syskon	6%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	40%
Från annan vuxen	21%
På annat sätt	24%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

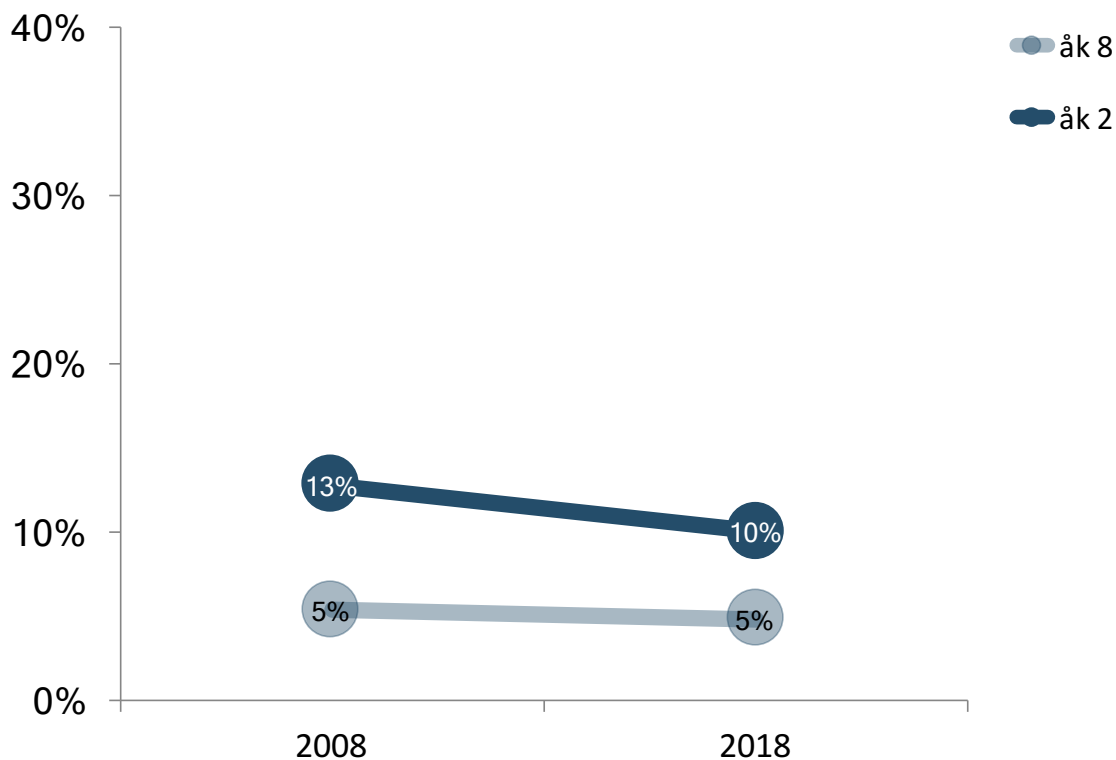


Narkotika

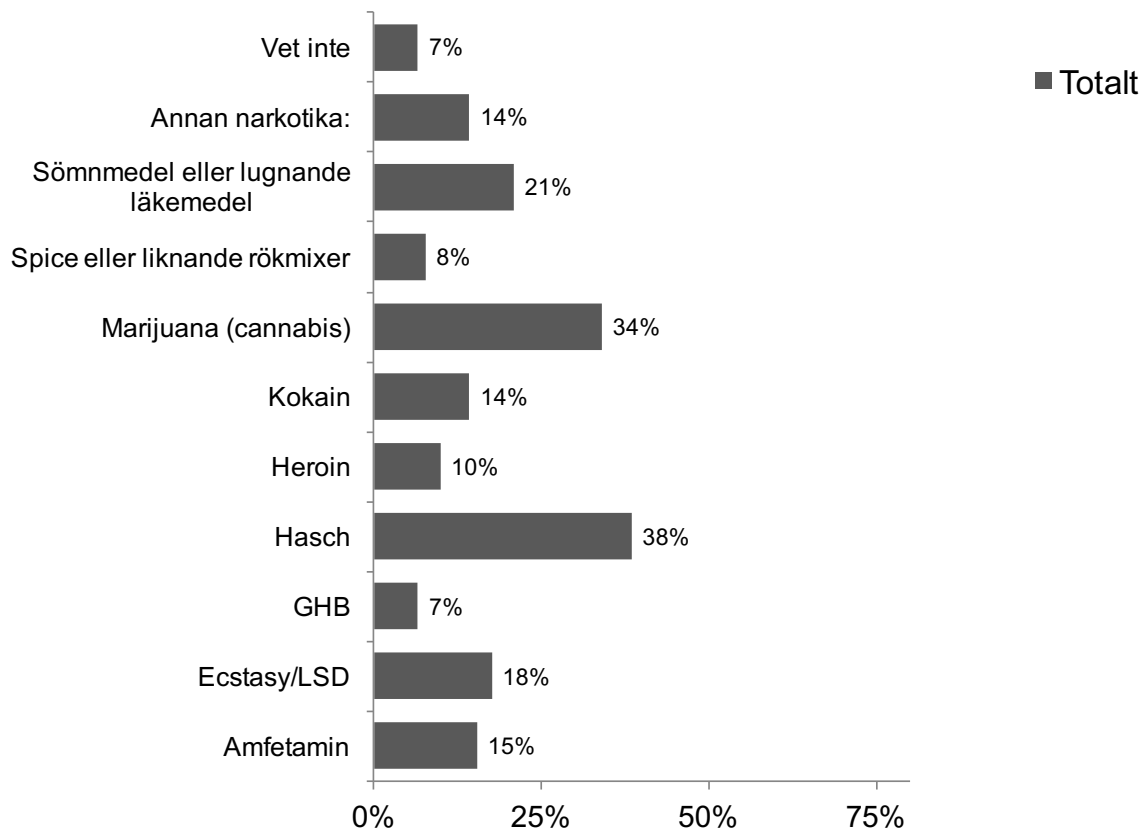
Lupp-enkäten innefattar också frågor om narkotikaanvändning. 5 % av högstadiungdomarna och 10 % av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. I diagram F8 framgår det att andelen som någon gång använt narkotika minskat något över tid bland gymnasieungdomarna.

På följande sida ser vi att hasch och marijuana är de narkotikasorter som flest ungdomar använt.

F8. Andel som använt narkotika över tid



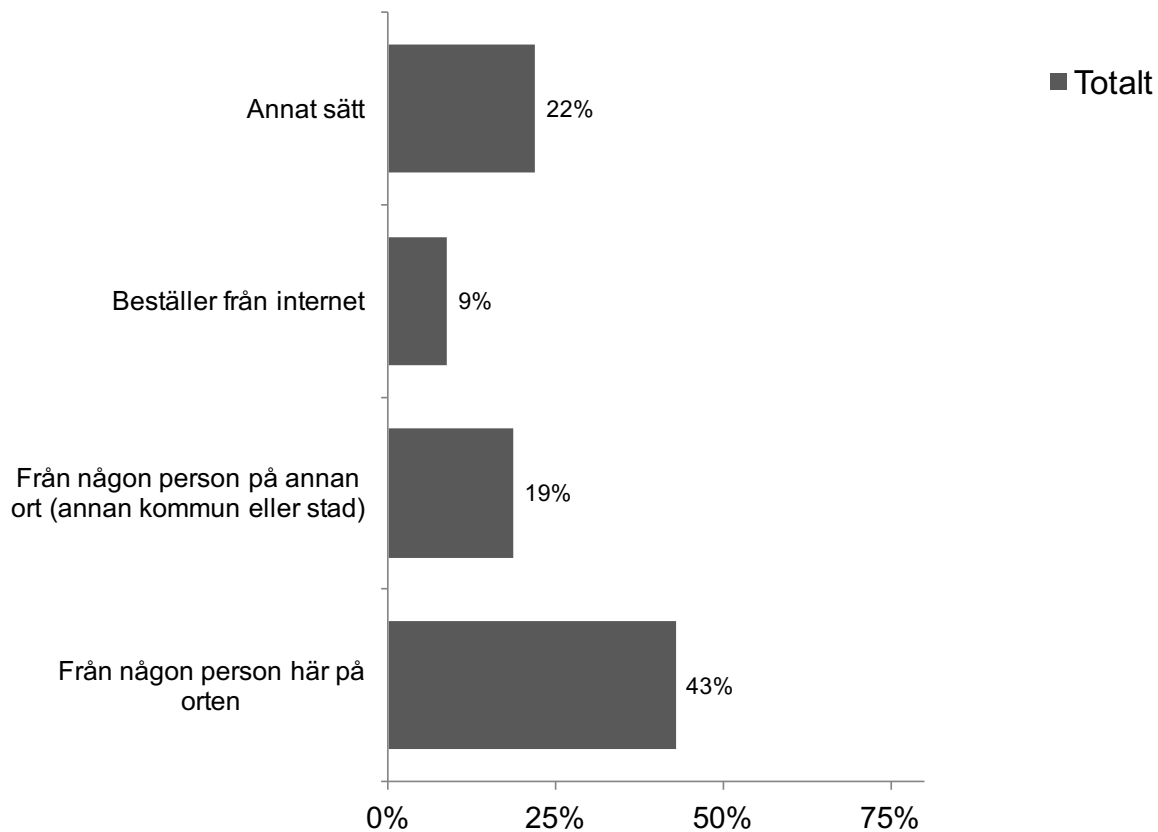
F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika



De flesta får tag på narkotika från någon person på orten, som 43 % av de som använt narkotika svarar.

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?

Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

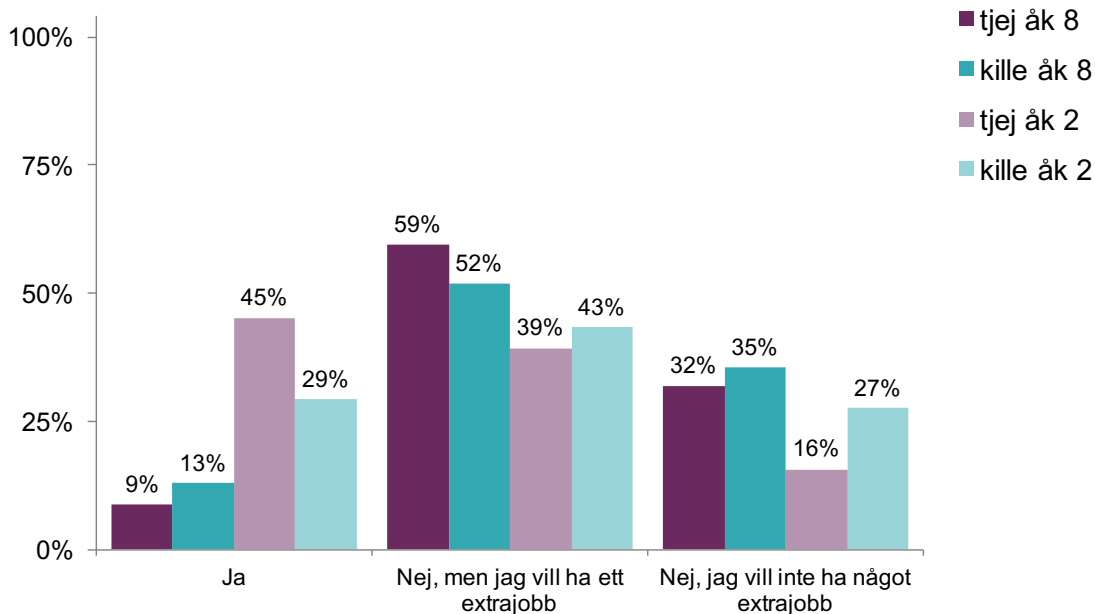




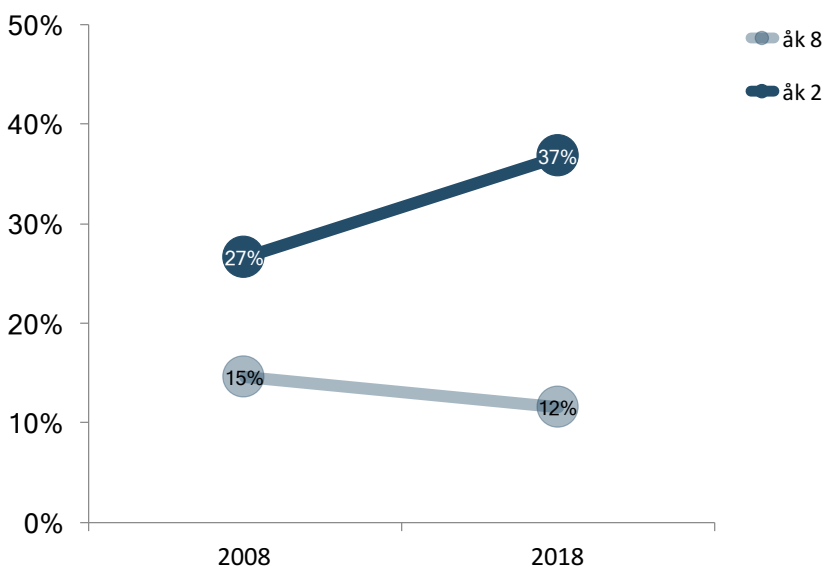
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Totalt svarar 12 % i årskurs 8 och 37 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Över tid har en ökning av andelen gymnasieungdomar med extrajobb ökat, se diagram G1a.

G1. Har du något extrajobb just nu?

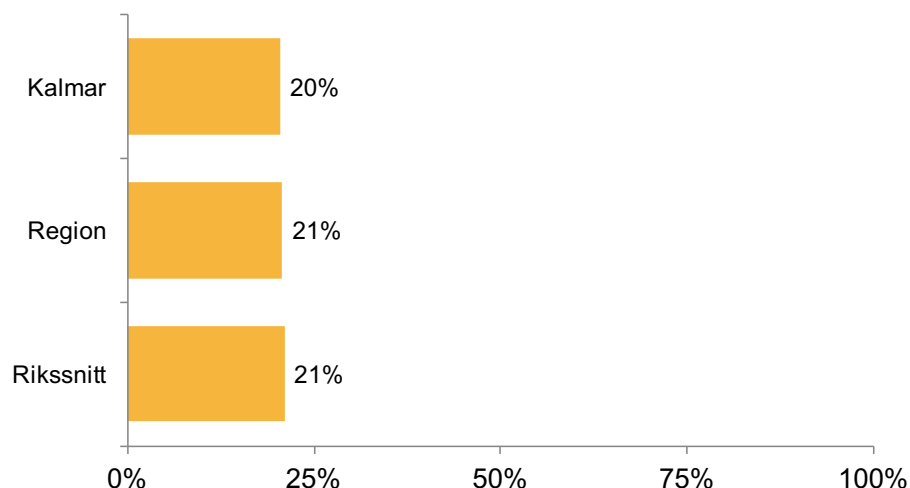


G1a. Andel med extrajobb: Utveckling över tid*



Obs! 2009 och tidigare var svarsalternativen på frågan endast "ja" eller "nej" för att år 2012 och senare vara "ja", "nej", "nej men jag vill ha ett extrajobb" vilket kan påverka jämförbarheten.

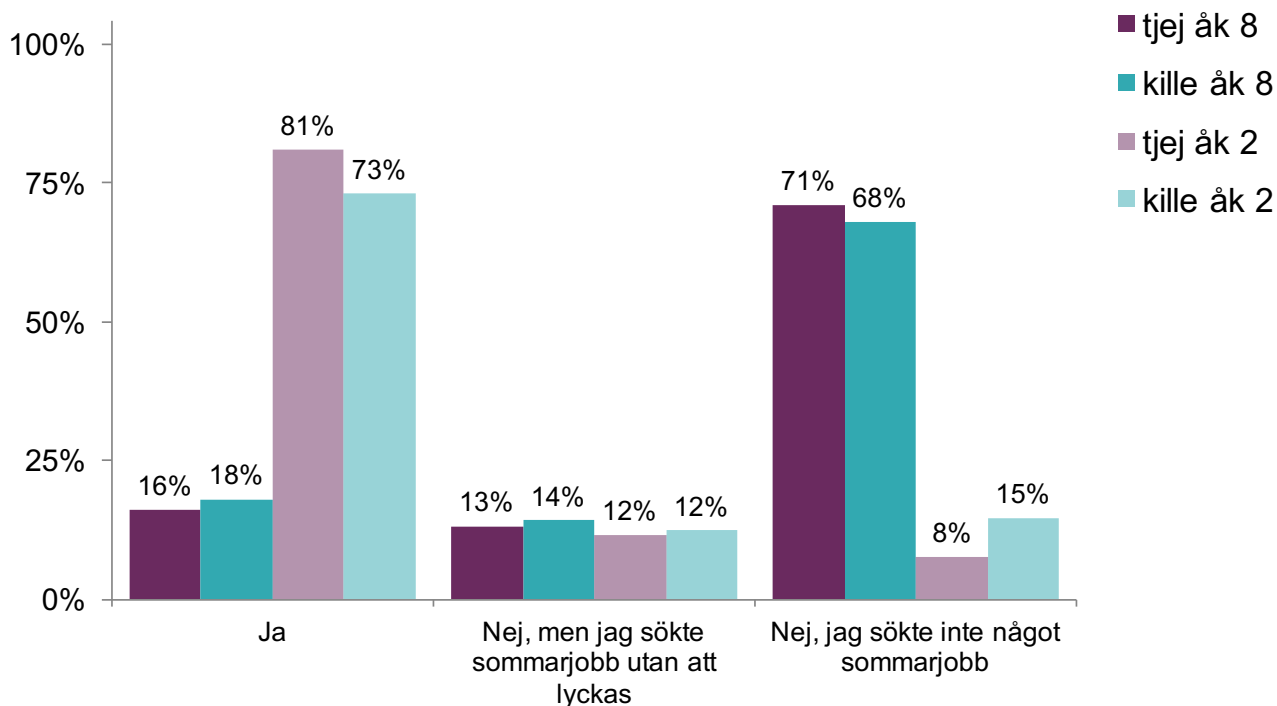
G1b. Andel med extrajobb: Jämförelser



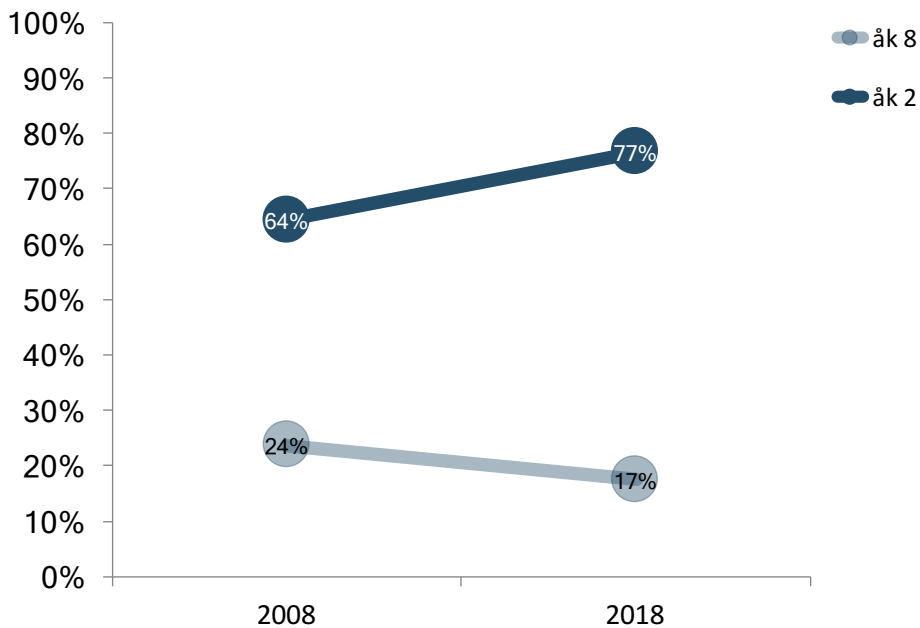
Totalt svarar 17 % av högstadieungdomarna och 77 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb i somras. Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har minskat sedan år 2008, se diagram G2a på följande sida. Andelen gymnasieungdomar som har haft ett sommarjobb har däremot ökat från år 2008.

Majoriteten av ungdomarna i årskurs 2 fick sitt sommarjobb genom att själva kontakta arbetsplatsen eller genom kommunen, se diagram G2c på sida 61. Bland ungdomarna i årskurs 8 har majoriteten fått sitt sommarjobb genom någon i familjen eller släkting/bekant.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

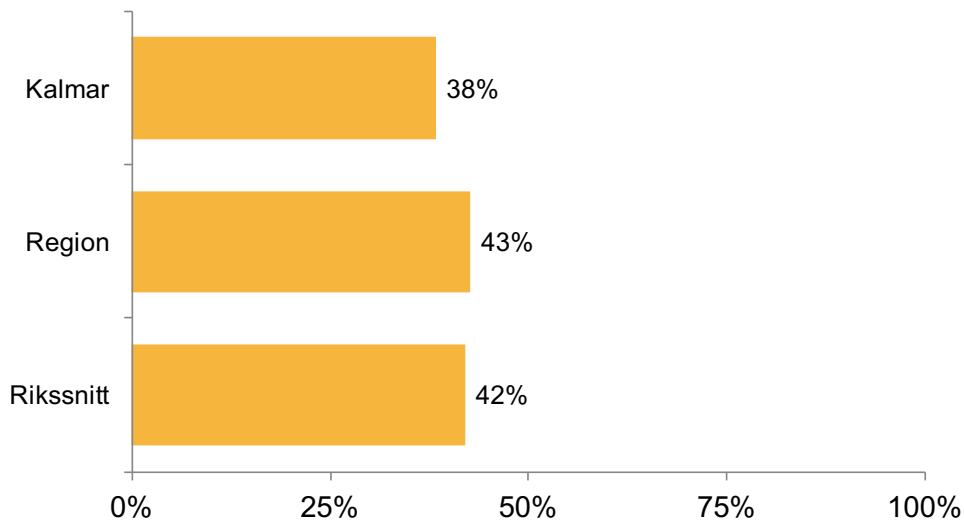


G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Utveckling över tid



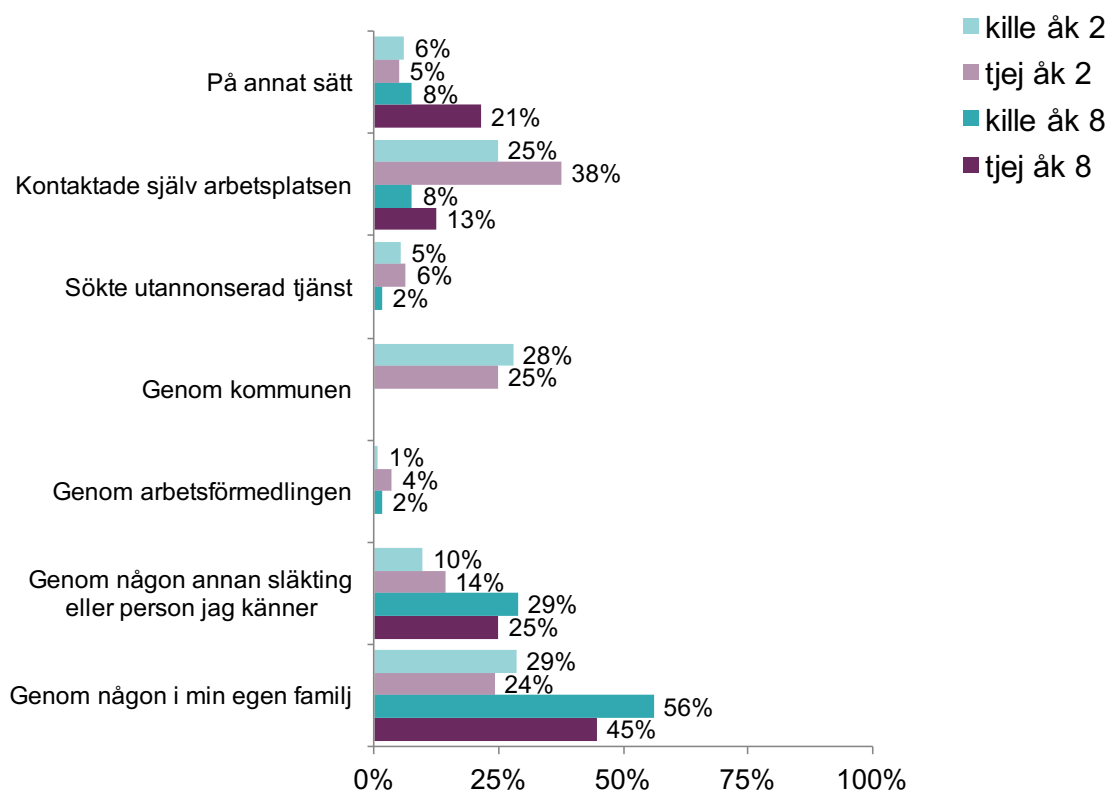
Ungdomarna i Kalmar svarar i något lägre grad än ungdomar i regionsnitt och rikssnitt att de haft ett sommarjobb i somras.

G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Jämförelser



G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

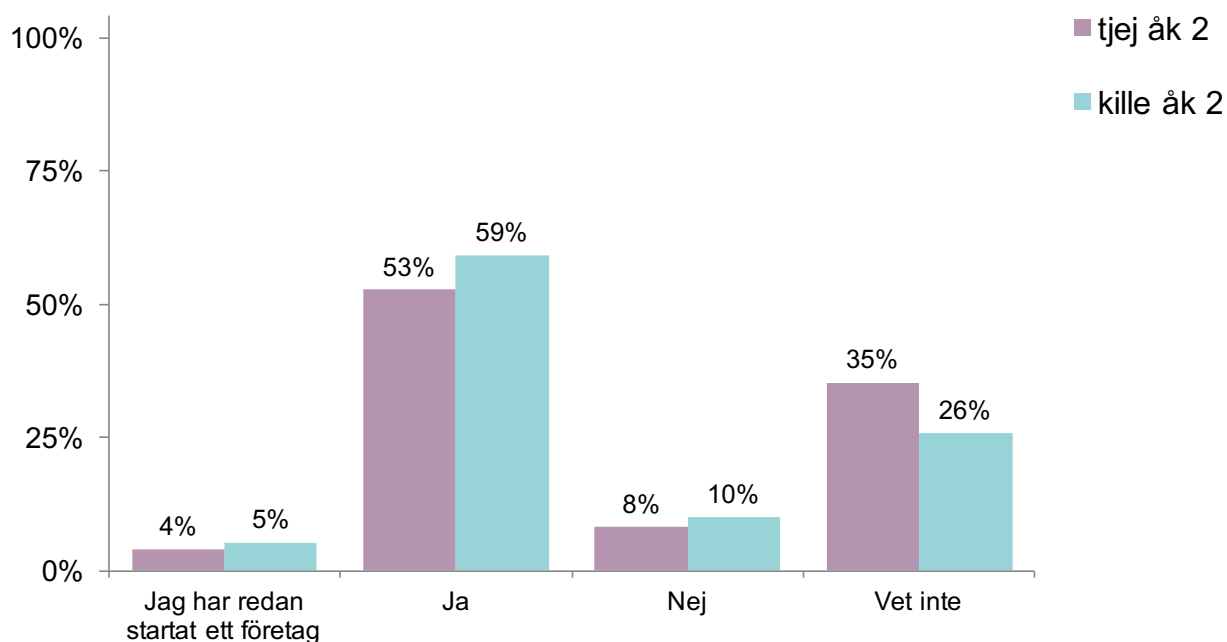
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras



Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. En andel om 4-5 % svarar att de redan har ett företag medan 53 % av tjejerna och 59 % av killarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?





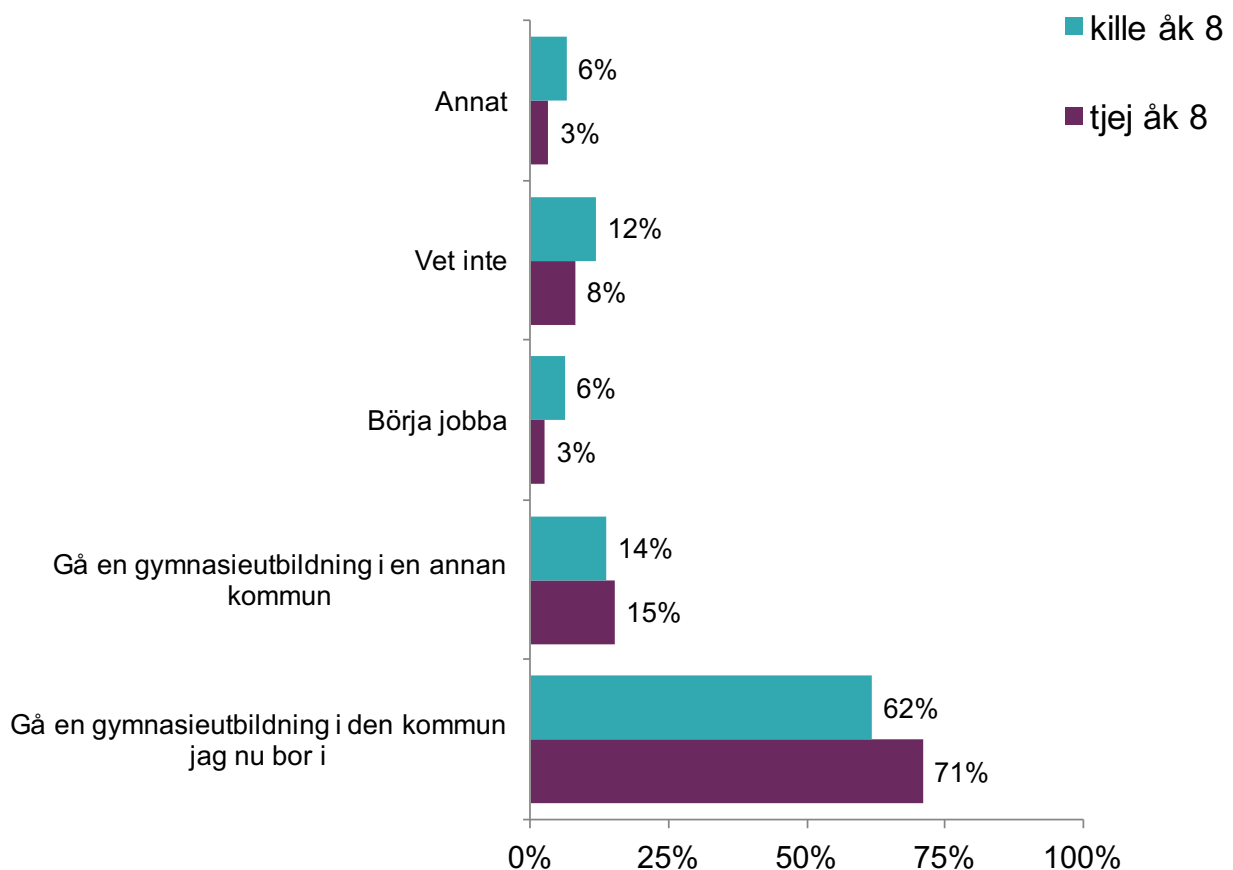
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Vad unga i årskurs 8 vill och tror att de kommer att göra

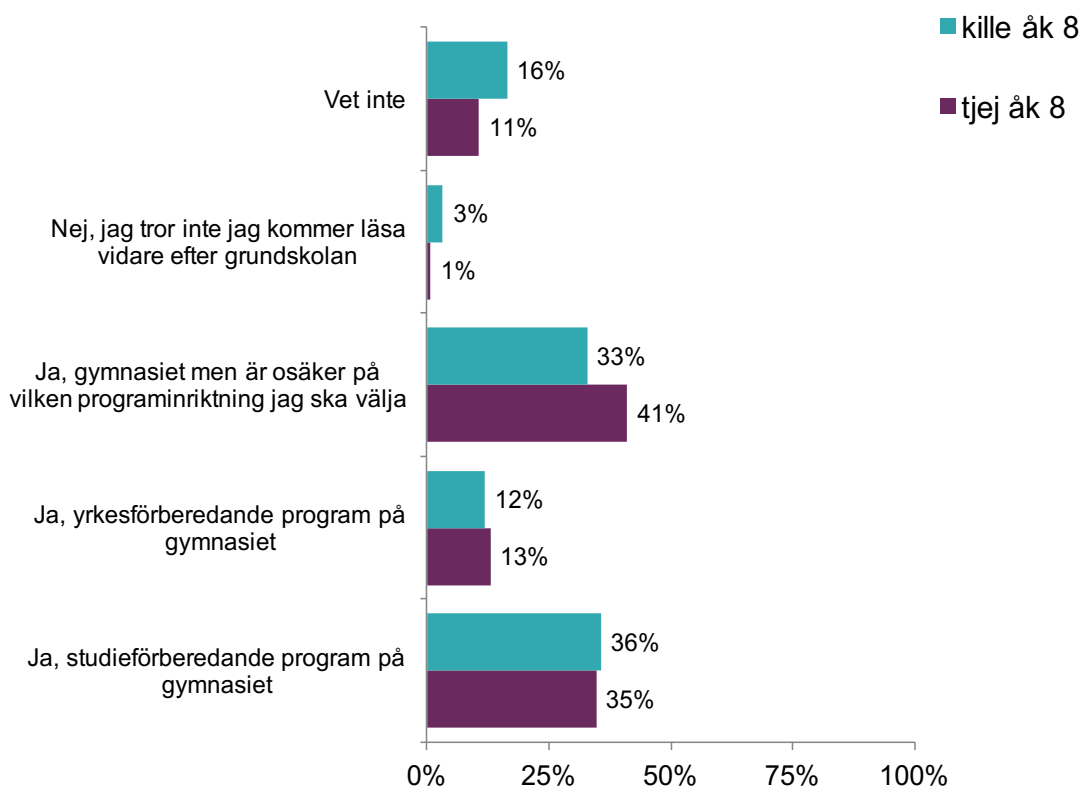
76 % av killarna och 86 % av tjejerna i årskurs 8 skulle helst gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan, se diagram H1a. 6 % av killarna skulle helst jobba. Motsvarande siffra bland tjejerna är 3 %.

Vad gäller planer på vidare studier är det en väldigt stor andel som tror att de kommer att läsa vidare (direkt eller senare), se diagram H1b på följande sida. Endast 3 % av killarna och 1 % av tjejerna tror inte att de kommer läsa vidare. 16 % av killarna och 11 % av tjejerna är osäkra och svarar "vet inte".

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

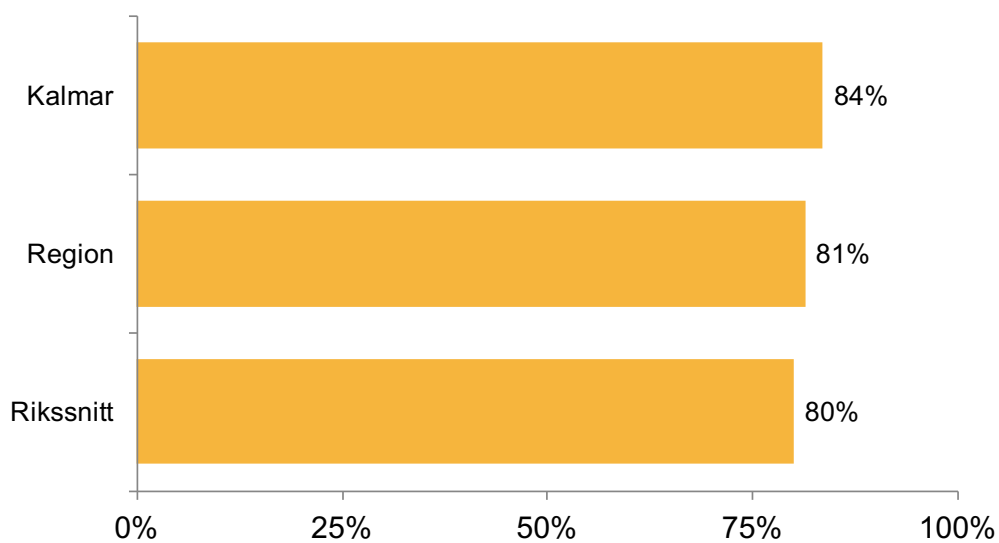


H1b. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?



Andelen som tror de kommer läsa vidare efter grundskolan är något högre i Kalmar vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt.

H1c. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser

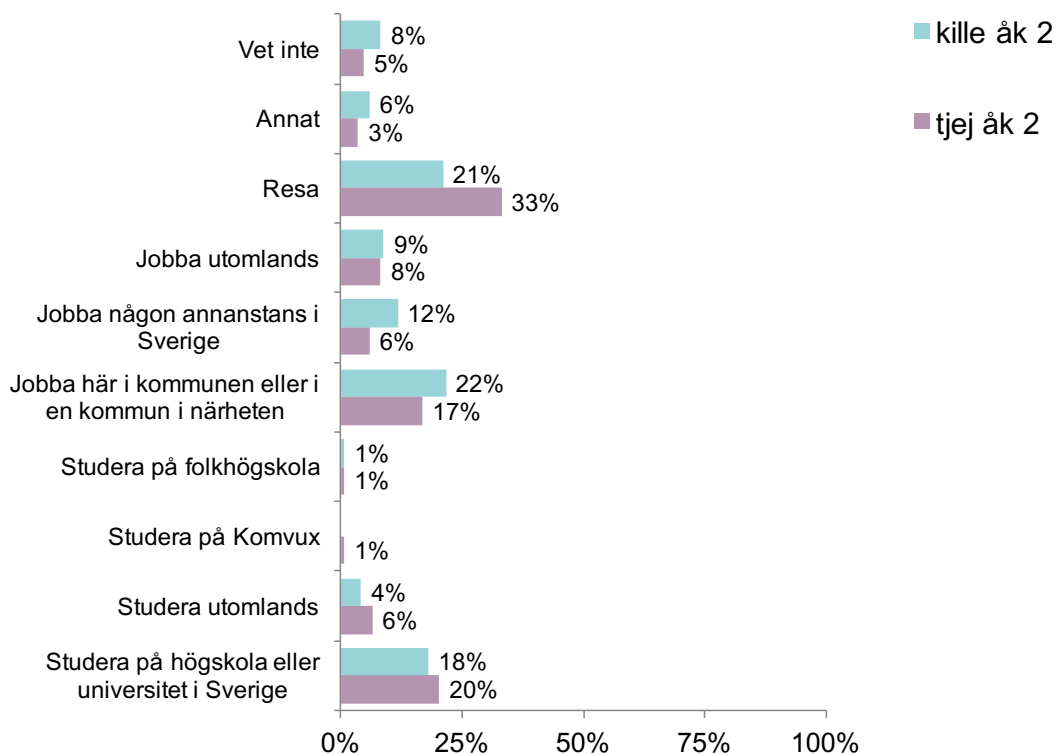


Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

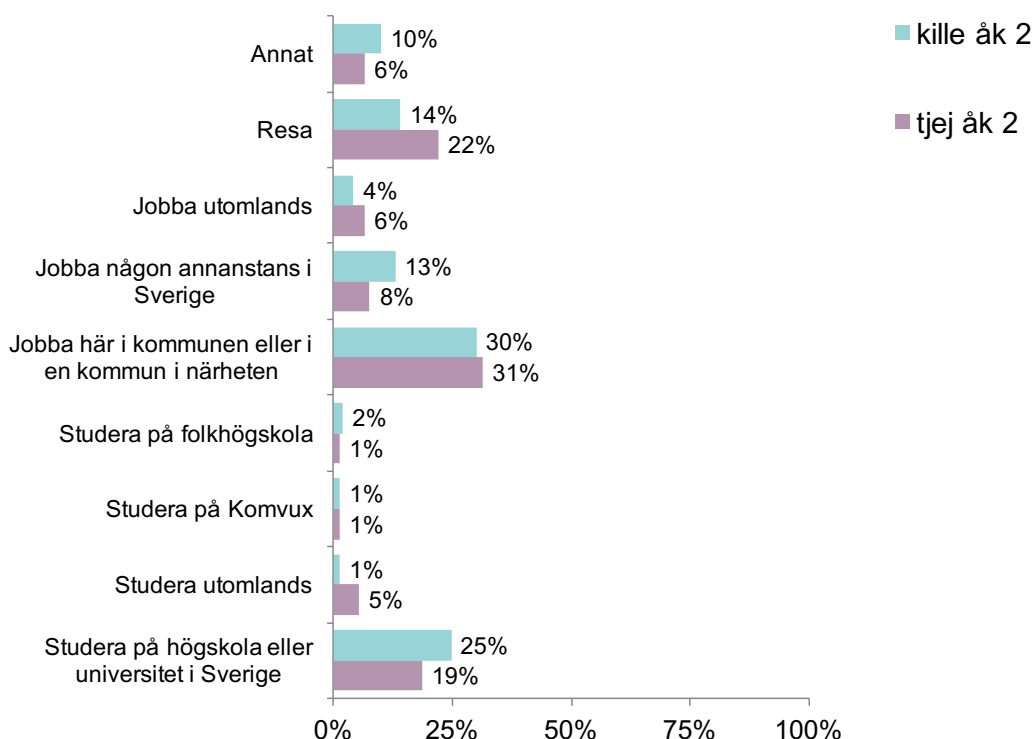
Vad gäller frågan om vad ungdomarna i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 20 % av tjejerna och 18 % av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H2a. 21 % av killarna och 33 % av tjejerna skulle helst vilja resa.

I diagram H3 på följande sida framkommer det att 71 % av tjejerna och 58 % av killarna i årskurs 2 tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet.

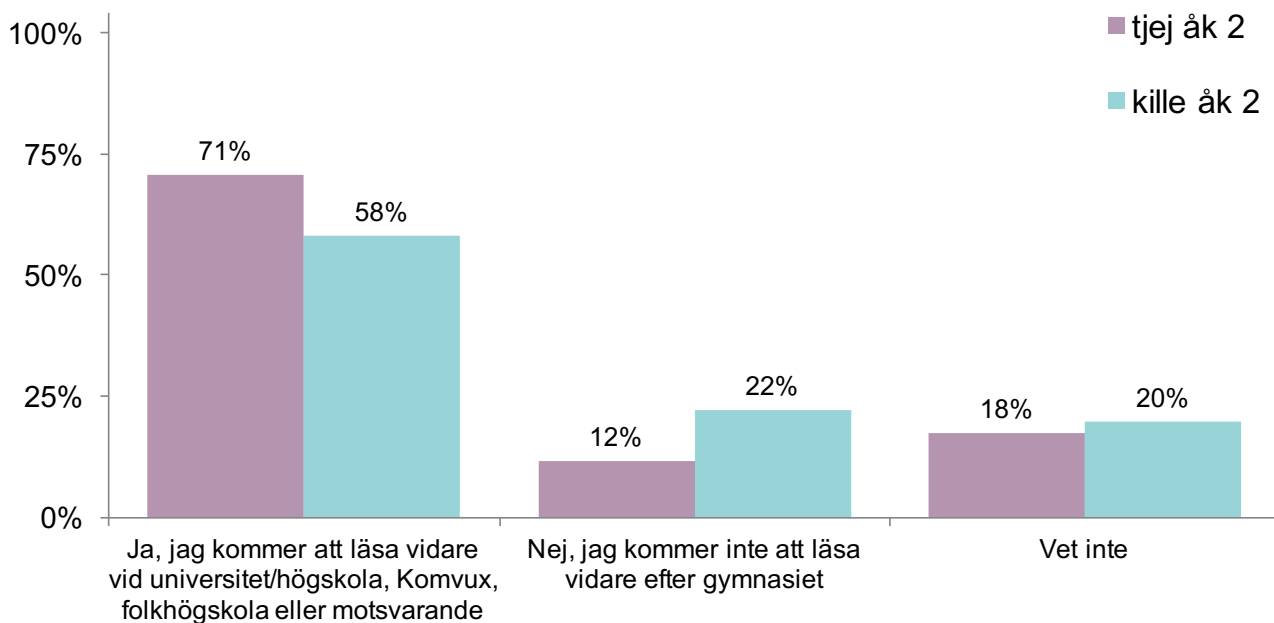
H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?



H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

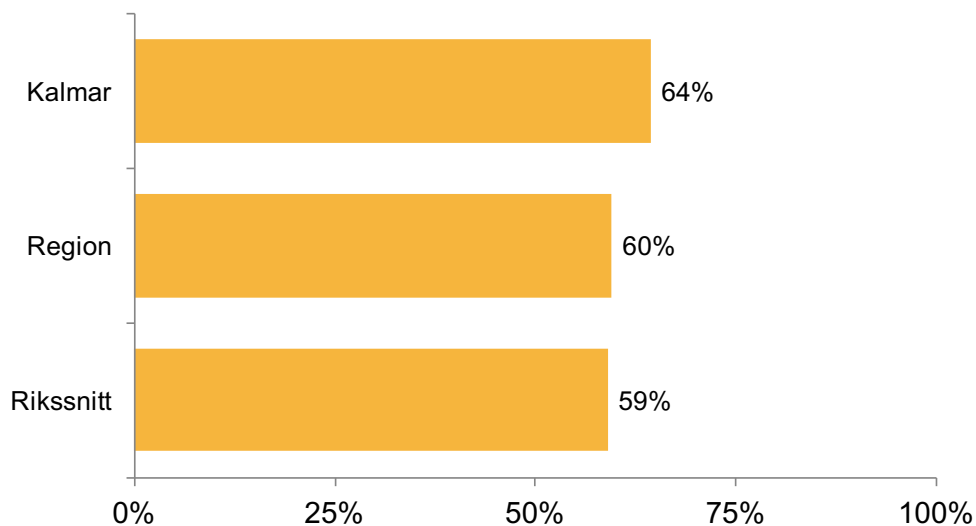


H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?



Andelen gymnasieungdomar som tror att de kommer läsa vidare (direkt eller senare) är något högre i Kalmar vid en jämförelse med regionsnitt och rikssnitt, se diagram H3a nedan.

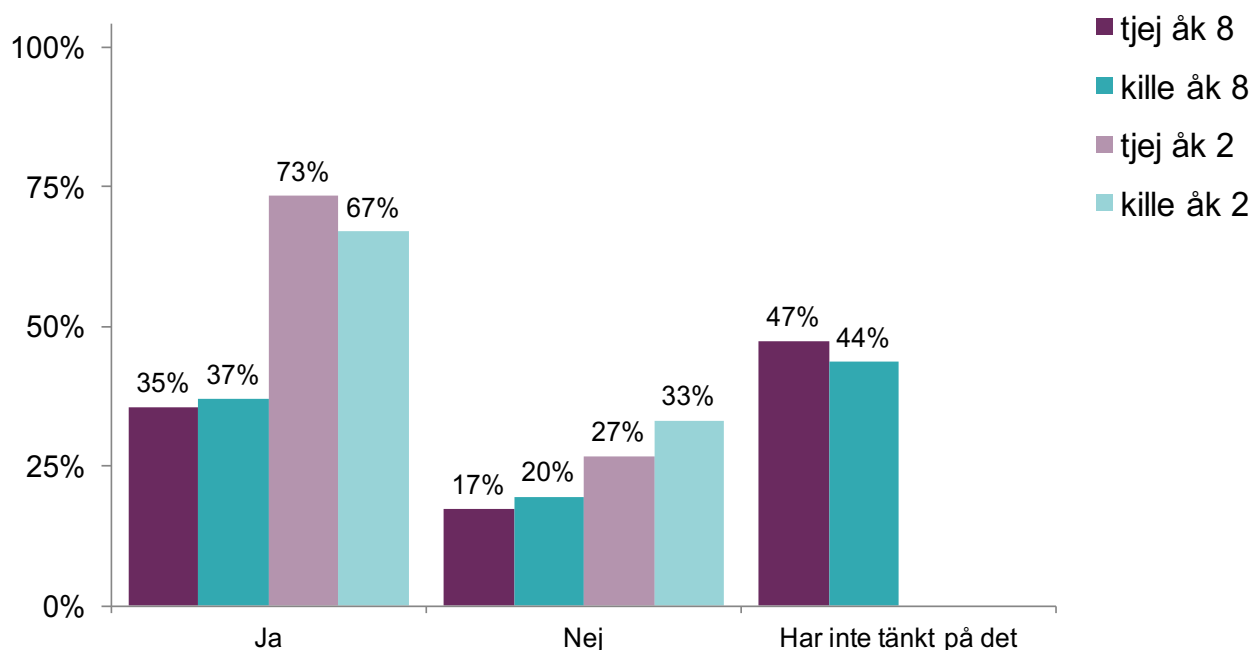
H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja: Jämförelser



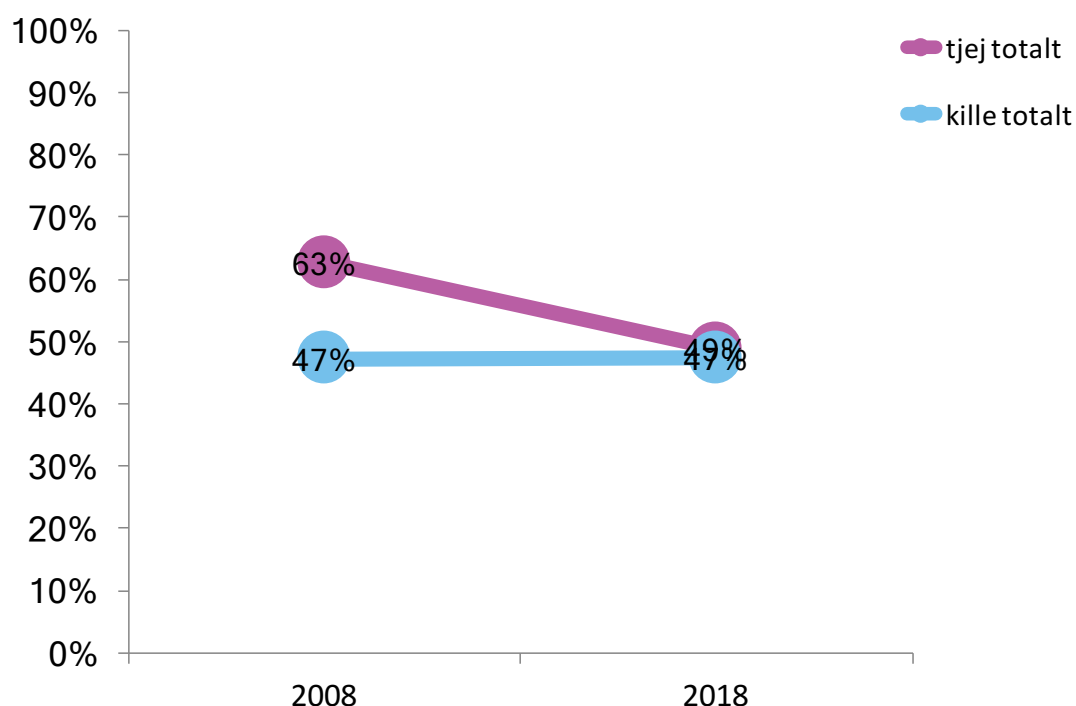
Flytta eller stanna i kommunen

Omkring 45 % av ungdomarna i årskurs 8 svarar att de inte tänkt på huruvida de tror att de kommer flytta från kommunen de bor i eller inte, medan 36 % svarar att de tror att de kommer flytta. Bland ungdomarna i årskurs 2 är andelen som tror att de kommer flytta högre. 73 % av tjejerna och 67 % killarna i årskurs 2 tror att de kommer flytta. Andelen tjejer som tror att de kommer flytta från kommunen har minskat från år 2008, se diagram H4a.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

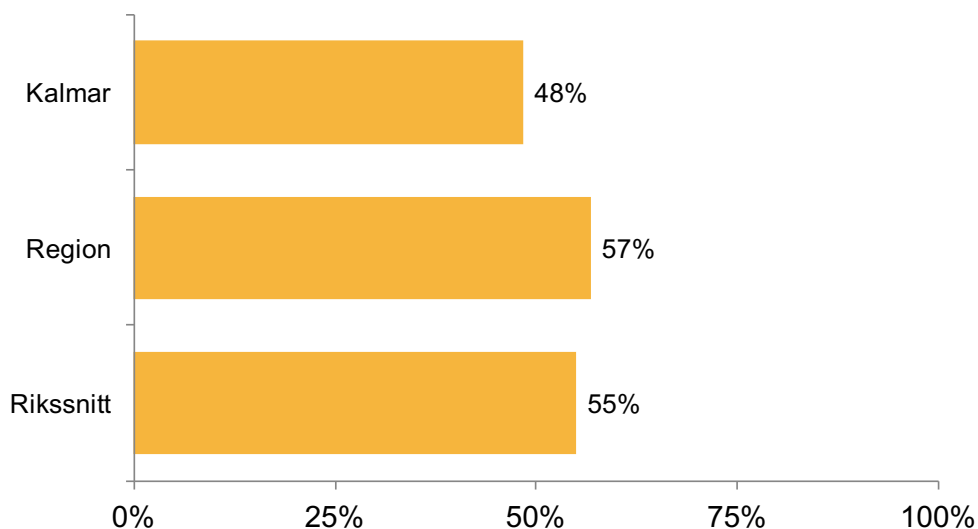


H4a. Andelen som tror de kommer flytta över tid*



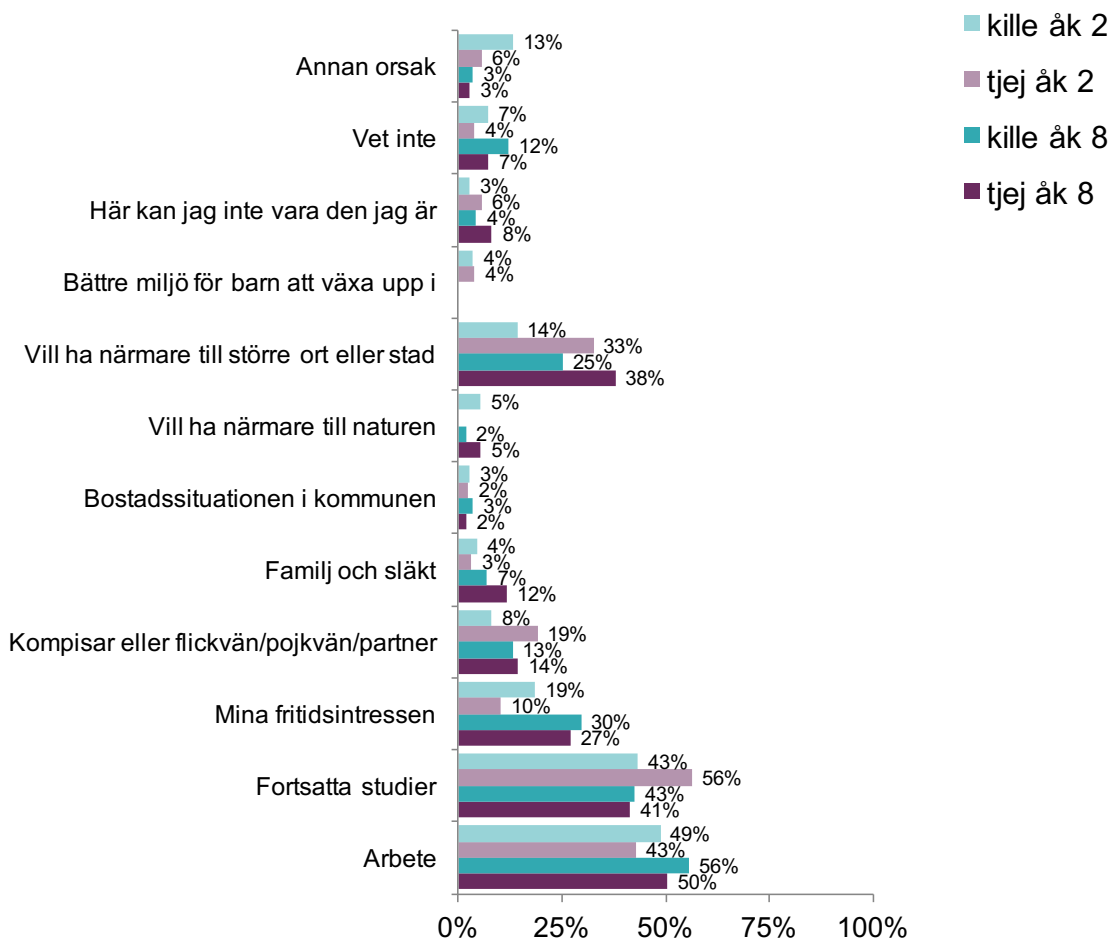
*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelser



De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför. Flest har angett fortsatta studier, arbete och att de vill ha närmare till större ort eller stad.

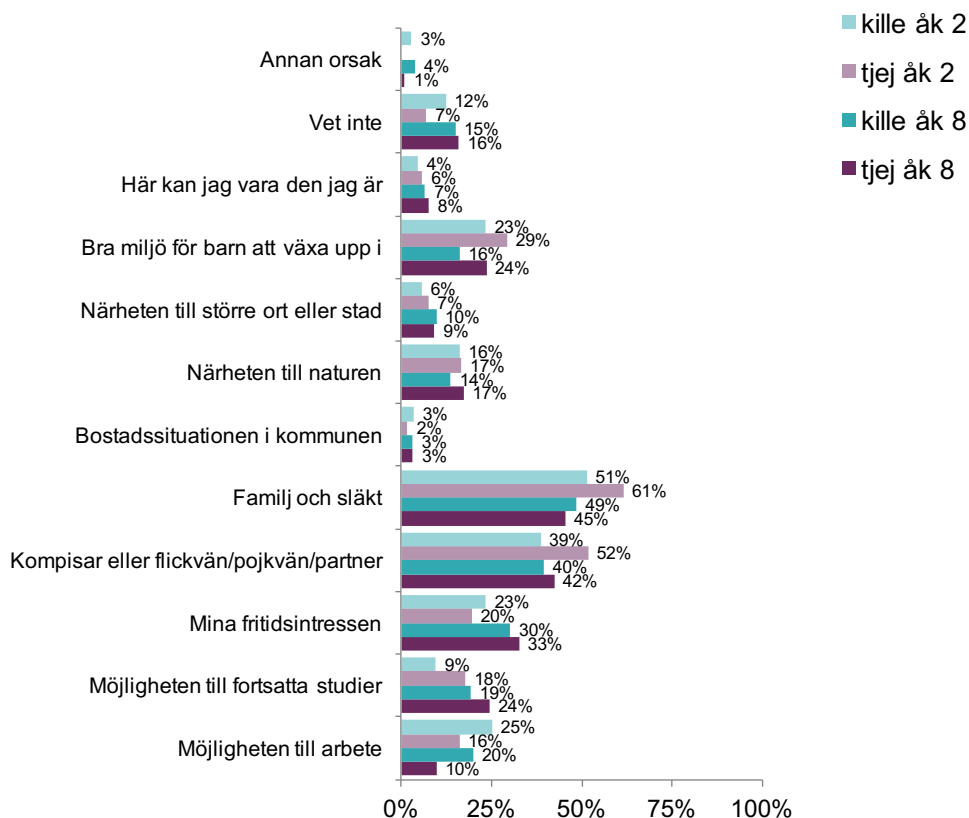
H4c. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen? Besvarades endast av de som tror de kommer flytta



Det bästa med kommunen

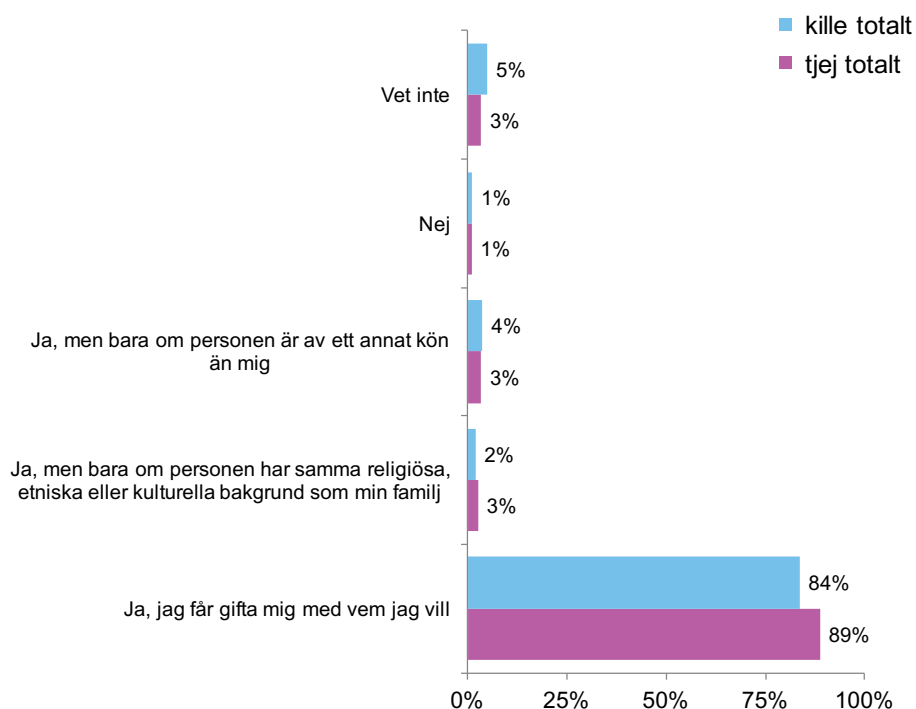
I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Många svarar att familj och släkt, kompisar och partner, fritidsintressen samt att det är en bra miljö för barn att växa upp i är det bästa.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?



I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vilka de vill. 89 % av tjejerna totalt och 84 % av killarna svarar att de får gifta sig med vem de vill.

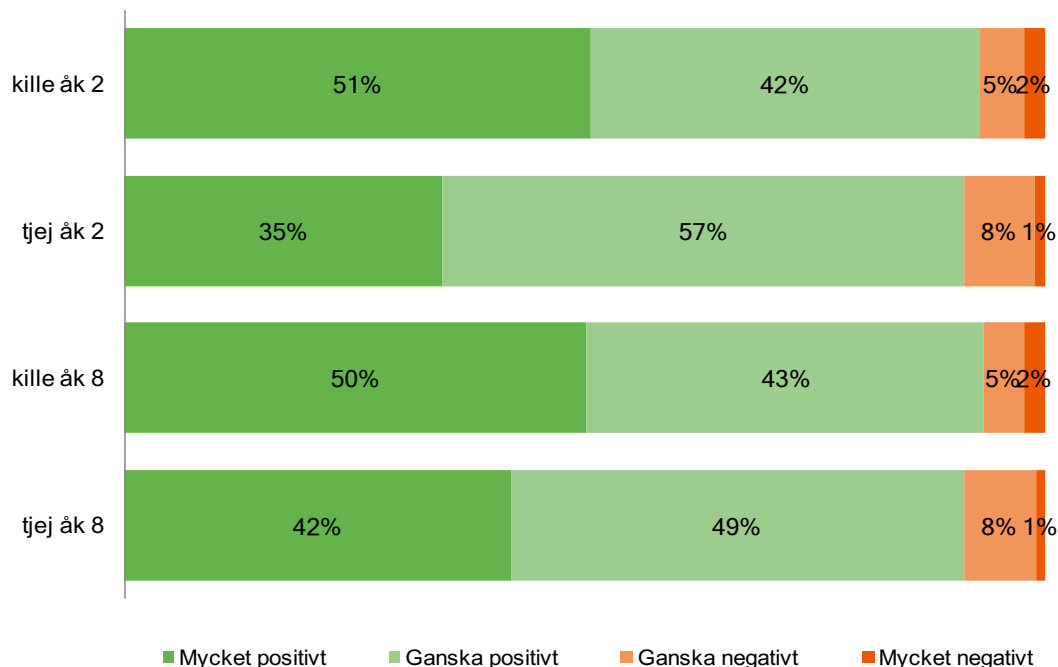
H6. Får du gifta dig med vem du vill?



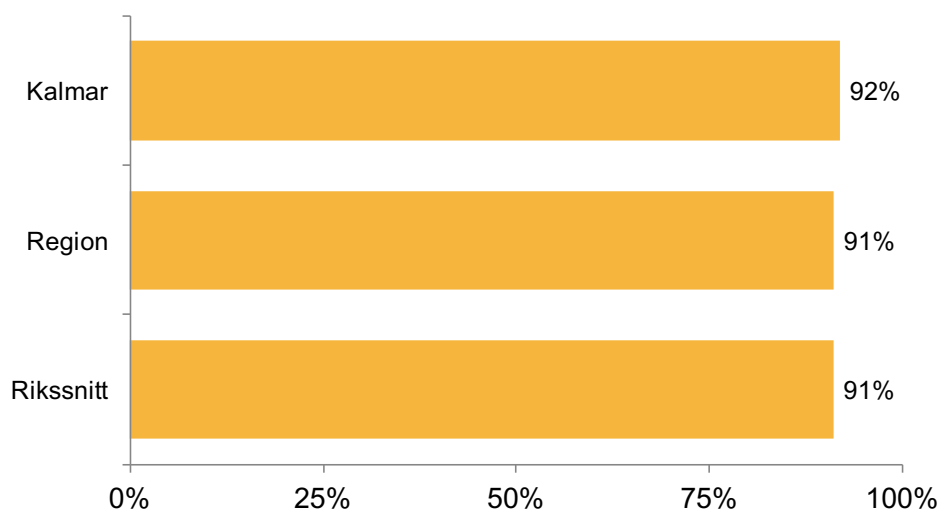
Framtid

Som det framgår i diagram H7 svarar en väldigt hög andel, 92 % totalt i Kalmar, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden.

H7. Hur ser du på framtiden?



H7a. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt"
Jämförelser



Referenser

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor i Sverige 2013-2014
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor: Fokus 14: Om ungas fritid och organisering
- Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa
- Regeringens proposition 2013/14:191. Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A
- SOU 2016:55 "Det handlar om en jämlik hälsa"
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet

